

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กฎหมายในชีวิตประจำวัน สำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับ กระทรวงยุติธรรม

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
กฎหมายในชีวิตประจำวัน
สำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับ กระทรวงยุติธรรม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

ISBN: 978-616-564-046-6

พิมพ์ครั้งแรก	มิถุนายน ๒๕๖๓
จำนวนพิมพ์	๑๐,๐๐๐ เล่ม
เรียบเรียงและบรรณาธิการ	เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ, ธาวิต โพธิ์งาม
ออกแบบปก และศิลปกรรม	ศรีเมือง บุญแพทย์
ผู้จัดพิมพ์เผยแพร่	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ วังจันทรถษม ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐

ข้อมูลทางบรรณานุกรม (CIP : Cataloging in Publication)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิภายในชีวิตประจำวันสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
--กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2563.
128 หน้า

1. กิจกรรมการเรียนการสอน. 2. กฎหมาย--การศึกษาและการสอน. I. ชื่อเรื่อง.

340.07

ISBN: 978-616-564-046-6

พิมพ์ที่ ศูนย์สื่อและสิ่งพิมพ์แก้วเจ้าจอม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

คณะผู้เรียบเรียงและบรรณาธิการ ขอภัยที่มีอาจแจ้งแหล่งที่มาของข้อมูลได้อย่างครบถ้วน
และขอขอบคุณเจ้าของผลงานในความกรุณาที่อนุญาตให้นำมาใช้
แม้จะมีได้มีหนังสือขออนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรก็ตาม

ครีเอทีฟคอมมอนส์แบบแสดงที่มา-ไม่ใช้เพื่อการค้า-อนุญาตแบบเดียวกัน
(by-nc-as) เมื่อนำเนื้อหาในหนังสือเล่มนี้ไปใช้ ควรอ้างอิงแหล่งที่มา
โดยไม่นำไปใช้เพื่อการค้า และยินยอมให้ผู้อื่นนำเนื้อหาไปใช้ต่อได้ด้วย
สัญญาอนุญาตแบบเดียวกันนี้ (<http://cc.in.th/wiki/meet-the-licenses>)
ไม่สงวนลิขสิทธิ์หากนำไปใช้เพื่อการศึกษาและไม่ใช้การค้า

คำนำ

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงยุติธรรม ได้รับมอบนโยบายจาก พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ให้ดำเนินการสร้างพื้นฐานความรู้ด้านกฎหมายที่จำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวันแก่เด็ก และเยาวชน เนื่องจากมีเด็กและเยาวชนจำนวนหนึ่งกระทำความผิดกฎหมายและมักจะกล่าวอ้างว่า “ไม่รู้ว่าการกระทำดังกล่าวเป็นความผิด จึงมีความจำเป็นต้องเสริมสร้างความรู้ด้านกฎหมายให้แก่นักเรียนในโรงเรียน ในทุกช่วงชั้น โดยทั้งสองหน่วยงานได้ตกลงร่วมกันในการสร้างพื้นฐานความรู้ทางกฎหมายให้กับนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งระยะแรกได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓ และรูปแบบการดำเนินงานจะเน้นการเสริมสร้างทักษะชีวิต (Life Skills) ให้กับเด็กและเยาวชน เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ในเรื่องหลักคิดเกี่ยวกับความเป็นพลเมือง การเคารพซึ่งกันและกัน การจัดการความขัดแย้ง การตระหนักและเรียนรู้การป้องกันตนเองจากภัยคุกคามต่างๆ โดยใช้สถานการณ์ปัญหาจริงที่เกิดขึ้นในบ้าน โรงเรียน และสังคม มาเรียนรู้ให้เชื่อมโยงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ในการดำเนินงานที่ผ่านมา กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระทรวงยุติธรรม ได้ดำเนินการคัดเลือกและรวบรวมสื่อการเรียนรู้ด้านกฎหมายเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านทางเว็บไซต์ เช่น หนังสือกฎหมายสามัญประจำบ้าน อินโฟกราฟฟิค (Infographic) ความรู้ทางกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรมของกระทรวงยุติธรรมและหน่วยงานอื่น ทั้งนี้ เพื่อเป็นเครื่องมือให้ครูผู้สอนและนักเรียนได้ศึกษา ค้นคว้า ประกอบการเรียนการสอน และได้จัดทำแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กฎหมายในชีวิตประจำวัน สำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับนี้ขึ้น โดยมีเนื้อหาสาระประกอบด้วย การเสริมสร้างทักษะชีวิตด้วยกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชน กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ และกรณีตัวอย่างกฎหมายสามัญประจำบ้าน โดยมีจุดเน้นในทักษะสำคัญ ๓ ประการ ได้แก่

- ๑) การเสริมสร้างทักษะเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ แยกแยะการกระทำที่เป็นความผิดในทางอาญาและทางแพ่ง
- ๒) การเสริมสร้างทักษะด้านสังคม ให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น มีภูมิคุ้มกันต่อการตกเป็นเหยื่อของการกระทำความผิดทั้งทางแพ่งและอาญา และมีความรู้ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศ
- ๓) การเสริมสร้างทักษะด้านพลเมือง การมีความรับผิดชอบต่อสังคม การเคารพต่อกฎหมาย มีความตระหนักถึงการคุ้มครองและเคารพสิทธิของบุคคล และรู้เท่าทันสื่อออนไลน์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขอขอบคุณคณะที่ปรึกษา คณะทำงาน ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องต่างๆ ที่มีส่วนในการจัดทำแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กฎหมายในชีวิตประจำวัน สำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กฎหมายในชีวิตประจำวันจะเป็นประโยชน์สำหรับครูผู้สอนและสถานศึกษา เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ กระบวนการคิด เป็นคนดี มีคุณธรรม ไม่กระทำความผิดต่อกฎหมาย และดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

(นายอำนาจ วิชาญวดี)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สารบัญ

แนวคิดการพัฒนาทักษะชีวิตในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	๗
ทักษะชีวิต.....	๘
การเสริมสร้างทักษะชีวิตด้วยกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	๑๐
ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนการเสริมสร้างทักษะทางกฎหมาย.....	๑๓
ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชน.....	๑๕
หลักตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน.....	๑๖
ปัญหาเด็กแว้น.....	๑๘
ความผิดเกี่ยวกับเพศ.....	๔๕
รู้จักลิขสิทธิ์.....	๕๒
สิทธินั้น สำคัญไฉน.....	๕๔
นำร่องจำลอง กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค.....	๕๙
สภาจำลอง.....	๖๒
รัฐธรรมนูญของเรา.....	๖๕
กฎหมายครอบครัว.....	๖๙
ร่วมด้วยช่วยกัน.....	๗๑
นิติกรรมและสัญญา.....	๗๔
สภาพบุคคล.....	๗๖
การละเมิด.....	๗๗
จะทำวันนี้ให้ดีที่สุด.....	๗๙
บัวไม่ให้ช้ำ น้ำไม่ให้ขุ่น.....	๘๑
ตัวอย่างเกม/กิจกรรมจัดการเรียนรู้เสริมสร้างทักษะทางกฎหมายพื้นฐาน.....	๘๓
เกม ไม่โกรธ ไม่กลัว.....	๘๕
เกม การ์ดพลังสิทธิ.....	๘๗
เกม กิจกรรม รู้จักลิขสิทธิ์.....	๘๘
กรณีตัวอย่างกฎหมายสามัญประจำบ้าน.....	๙๑
กฎหมายเกี่ยวกับตนเอง.....	๙๓
กฎหมายว่าด้วยครอบครัว.....	๙๗
กฎหมายว่าด้วยมรดก.....	๑๐๒
กฎหมายอาญาและกฎหมายที่กำหนดความผิดทางอาญา.....	๑๐๗
คณะผู้จัดทำ.....	๑๑๓
ภาคผนวก.....	๑๒๑

แนวทางการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้กฎหมายในชีวิตประจำวัน
สำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนวคิดการพัฒนาทักษะชีวิตในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สภาพสังคมไทยในศตวรรษใหม่ เป็นยุคของความเร็วและความล้ำสมัยของเทคโนโลยีการสื่อสาร ความหลากหลายทางเชื้อชาติ วัฒนธรรมการหล่อหลอมรวมความคิดและความเชื่อของกลุ่มคน ที่บุคคลในสังคมจะต้องตั้งรับการมีวิถีชีวิตยุคใหม่อย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง และความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการศึกษาของบุตรหลาน ตลอดจนการเผชิญสิ่งยั่วยุหรือตัวแบบที่ไม่เหมาะสมต่างๆ รอบตัว ก่อให้เกิดปัญหาเด็กและเยาวชนอย่างมากมาย ทั้งปัญหาด้านการปรับตัว ปัญหาด้านอารมณ์และจิตใจ ปัญหาสุขภาพ ปัญหาความรุนแรง ปัญหาเด็กติดเกม ปัญหายาเสพติด ปัญหาทางเพศ ฯลฯ โดยเฉพาะในเด็กและเยาวชนที่มีทักษะชีวิตต่ำ ขาดภูมิคุ้มกันที่ดีทางสังคม เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้ว อาจจะเป็นคนที่ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีปัญหาทางอารมณ์ จิตใจ และมีความขัดแย้งในชีวิตได้ง่าย ครูจึงต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิตที่ดีเป็นภูมิคุ้มกัน ให้รอดพ้นจากการครอบงำความคิดของสื่อเทคโนโลยี และตั้งรับต่อการก้าวรุกรุกทางสังคมอย่างรู้เท่าทัน บทความเรื่องทักษะของคนในศตวรรษ ที่ ๒๑ ที่เขียนโดย ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช ได้กล่าวถึงการศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ ที่คนทุกคนต้องเรียนรู้ตั้งแต่ชั้นอนุบาลไปจนถึงมหาวิทยาลัย และตลอดชีวิต คือ 3R x 7C ไว้ดังนี้

3R	7C
(R) Reading (อ่านออก)	Critical thinking & problem solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา)
(W) Writing (เขียนได้)	Creativity & innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม)
(A) Arithmetics (คิดเลขเป็น)	Cross-cultural understanding (ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์)
	Collaboration, teamwork & leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ)
	Communications, information & media literacy (ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ)
	Computing & ICT literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร)
	Career & learning skills (ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้)

ดังนั้น ครูจึงต้องเตรียมคนออกไปเป็นคนทำงานที่ใช้ความรู้ (knowledge worker) โดยครูเพื่อศิษย์นั้นจะต้องเปลี่ยนแปลงตัวเองโดยสิ้นเชิงเพื่อให้เป็น “ครูเพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ ๒๑” ไม่ใช่ครูเพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ ๒๐ หรือศตวรรษที่ ๑๙ ที่เตรียมคนออกไปทำงานในสายพานการผลิตในยุคอุตสาหกรรม

การศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ ต้องเตรียมคนออกไปเป็นคนที่ใช้ความรู้ และเป็นบุคคลพร้อมเรียนรู้ (learning person) ไม่ว่าจะประกอบสัมมาชีพใด มนุษย์ในศตวรรษที่ ๒๑ ต้องเป็นบุคคลพร้อมเรียนรู้ และเป็นคนที่ใช้ความรู้ แม้จะเป็นชาวนาหรือเกษตรกรก็ต้องเป็นคนที่พร้อมเรียนรู้ และเป็นคนที่ใช้ความรู้ ดังนั้น ทักษะสำคัญที่สุดของศตวรรษ ที่ ๒๑ จึงเป็นทักษะของการเรียนรู้ (learning skills)

ทักษะชีวิต

ทักษะชีวิต คือ ความสามารถของบุคคลที่จะจัดการกับปัญหาต่างๆ รอบตัวในสภาพสังคมปัจจุบัน และเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สำคัญ ที่จะสร้างและพัฒนาเป็นภูมิคุ้มกันชีวิตให้แก่เด็กและเยาวชนในสภาพสังคมปัจจุบันและเตรียมพร้อมสำหรับอนาคตไว้ ๔ องค์ประกอบ ดังนี้

๑. การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น

การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น หมายถึง การรู้จักความถนัด ความสามารถ จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง เข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล รู้จักตนเอง ยอมรับ เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจ ในตนเองและผู้อื่น มีเป้าหมายในชีวิต และมีความรับผิดชอบต่อสังคม

๒. การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การแยกแยะข้อมูลข่าวสาร ปัญหา และสถานการณ์รอบตัว วิพากษ์วิจารณ์และประเมินสถานการณ์รอบตัวด้วยหลักเหตุผลและข้อมูลที่ถูกต้อง รับผิดชอบต่อปัญหา สาเหตุของปัญหา หาทางเลือกและตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ อย่างสร้างสรรค์

๓. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด

การจัดการกับอารมณ์และความเครียด หมายถึง ความเข้าใจและรู้เท่าทันภาวะอารมณ์ของบุคคล รู้สาเหตุของความเครียด รู้วิธีการควบคุมอารมณ์และความเครียด รู้วิธีผ่อนคลาย หลีกเลี่ยงและปรับเปลี่ยน พฤติกรรมที่จะก่อให้เกิดอารมณ์ไม่พึงประสงค์ไปในทางที่ดี

๔. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น หมายถึง การเข้าใจมุมมอง อารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่น ใช้ภาษาพูดและภาษากาย เพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเอง รับผิดชอบต่อความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของผู้อื่น วางตัวได้ถูกต้อง เหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆ ใช้การสื่อสารที่สร้างสัมพันธภาพที่ดี สร้างความร่วมมือ และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ทักษะชีวิตเป็นความสามารถที่เกิดในตัวผู้เรียนได้ด้วยวิธีการสำคัญ ๒ วิธี คือ

๑. เกิดเองตามธรรมชาติ เป็นการเรียนรู้ที่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ และการมีแบบอย่างที่ดี แต่การเรียนรู้ตามธรรมชาติจะไม่มีทิศทางและเวลาที่แน่นอน บางครั้งกว่าจะเรียนรู้ ก็อาจสายเกินไป

๒. การสร้างและพัฒนาโดยกระบวนการเรียนการสอน เป็นการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน ในกลุ่ม ผ่านกิจกรรมรูปแบบต่างๆ ได้ลงมือปฏิบัติ ได้ร่วมคิดอภิปรายแสดงความคิดเห็น ได้แลกเปลี่ยน ความคิดและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ได้สะท้อน ความรู้สึกนึกคิด มุมมอง เชื่อมโยงสู่วิถีชีวิตของตนเอง เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่และปรับใช้กับชีวิต

การพัฒนาทักษะชีวิต

การพัฒนาทักษะชีวิต เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองในด้านความรู้ทักษะ และเจตคติในการเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น การคิดวิเคราะห์ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาการจัดการกับอารมณ์ และความเครียด และการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น เพื่อการปรับตัวการป้องกันตนเองในสถานการณ์ต่างๆ จัดการกับชีวิตตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ที่กำหนดให้ทักษะชีวิตเป็นสมรรถนะสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนพึงได้รับการพัฒนา โดยสถานศึกษาต้องจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามตัวชี้วัดมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง ๘ สาระการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

ทักษะชีวิตในสาระการเรียนรู้จำแนกได้เป็น ๒ กลุ่ม คือ

๑. **ทักษะชีวิตทั่วไป** เป็นทักษะพื้นฐานของผู้เรียนในการเผชิญปัญหาปกติในชีวิตประจำวัน เช่น ความขัดแย้งทางความคิด การทะเลาะเบาะแว้ง การสื่อสารที่ไม่มีประสิทธิภาพ การวิพากษ์วิจารณ์ การจำแนกแยกแยะข้อมูลข่าวสาร การตัดสินใจเลือกกระทำสิ่งต่างๆ การแก้ปัญหาในการดำรงชีวิตประจำวัน การคิดวางแผนในการดำรงชีวิตประจำวัน ฯลฯ ซึ่งผู้ที่ได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตทั่วไป จะเป็นผู้ที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิด ตัดสินใจ และแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมหรือที่เรียกว่า มีความสามารถในการคิดและการสื่อความหมาย ทักษะชีวิตทั่วไป ถือเป็นทักษะที่เป็นแกนของทักษะต่างๆ และเป็นทักษะพื้นฐานของการเกิดทักษะชีวิต องค์ประกอบอื่นๆ รวมทั้งความรู้ในเนื้อหาสาระต่างๆ อย่างกว้างขวาง ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ที่สร้างทักษะชีวิตทั่วไปด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ จากการสอนปกติในชั้นเรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงประสบการณ์การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมหรือกระบวนการกลุ่มและเทคนิคเกมการศึกษา ที่ให้ผู้เรียนได้มีการอภิปรายแสดงความรู้สึกรู้สึกนึกคิดอย่างมีประสิทธิภาพ หลังเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมตามจุดประสงค์แต่ละครั้ง ด้วยประเด็นคำถามให้เกิดการสะท้อน (Reflect) การเชื่อมโยง (Connect) การปรับประยุกต์ความคิดและนำไปใช้ (Apply) หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมการเรียนรู้ในชั่วโมงการเรียนปกติ เป็นการบูรณาการหรือสอนแทรกทักษะชีวิตในกระบวนการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่อิงมาตรฐานและตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

นอกจากนี้ยังพัฒนาทักษะชีวิตทั่วไปผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น กิจกรรมชมรม กิจกรรมการแสดงความสามารถพิเศษต่างๆ การศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา เป็นต้น

๒. **ทักษะชีวิตเฉพาะ** เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับใช้ในการเผชิญกับปัญหาในชีวิตที่เฉพาะเจาะจง เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาเอดส์ ปัญหาเพศ การตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อม ปัญหาการปรับตัวต่อสภาวะวิกฤต ปัญหาสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับเพื่อนและผู้อื่น ผู้ที่มีทักษะชีวิตในการเผชิญปัญหาเฉพาะเจาะจง จะเป็นผู้ที่มีความเข้มแข็งทางใจ หรือมีพลังสุขภาพจิต ซึ่งจะช่วยให้สามารถเอาชนะปัญหาอุปสรรคไปสู่ความสำเร็จที่ต้องการ สามารถปรับตัวในสถานการณ์วิกฤตและผ่านพ้นเหตุการณ์วิกฤตไปได้โดยไม่เกิดผลกระทบตามมา หรือสามารถฟื้นตัวกลับมาดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างรวดเร็ว

ทักษะชีวิตเฉพาะ ถือว่าเป็นทักษะขั้นสูงที่มีความสำคัญต่อการจัดการกับชีวิตตนเองของผู้เรียน ได้แก่ ทักษะการรู้จักตนเอง เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น เช่น การรู้ความแตกต่างระหว่างชายหญิง คุณค่าและศักดิ์ศรีของชายหญิง ทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด เช่น การคิดที่ไม่เครียด การคิดเชิงบวก ทักษะการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น เช่น ทักษะการปฏิเสธการชวนไปมีพฤติกรรมเสี่ยง ทักษะการใช้ภาษา กายที่สร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน การพูดสื่อสารที่สร้างมิตร

ทักษะชีวิตเฉพาะสามารถพัฒนาได้ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์และการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่ผู้เรียนได้เรียนรู้และสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับกลุ่มได้เรียนรู้จากเหตุการณ์สถานการณ์จริงในชีวิต จากสื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่มีความหมายกับชีวิตของตนเอง เชื่อมโยงชีวิตและการดำเนินชีวิตของผู้เรียนในปัจจุบันและอนาคต

การเสริมสร้างทักษะชีวิตด้วยกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การเรียนรู้ที่เสริมสร้างทักษะชีวิต

ทักษะชีวิตเกิดขึ้นได้จากการเรียนรู้ตามธรรมชาติของผู้เรียนซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์และการมีแบบอย่างที่ดี การเรียนรู้ลักษณะดังกล่าวจึงเป็นการเรียนรู้ที่ไม่มีทิศทางที่แน่นอนและบางที่การเรียนรู้ทักษะต่างๆ อาจเข้าไปในการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงแบบพลวัต การจัดการเรียนการสอนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการเรียนรู้ที่สามารถเสริมสร้างทักษะด้านต่างๆ ให้แก่ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะอย่างเป็นระบบ มีแนวทางหรือทิศทางการดำเนินการอย่างชัดเจน ซึ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้พัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอนสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การเสริมสร้างทักษะชีวิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้และการเสริมสร้างทักษะชีวิตผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งครูสามารถจัดการเรียนรู้โดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ดังนี้

๑. การมีส่วนร่วมทางร่างกาย เป็นการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง (Physical Participation) ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ สนุกสนานเพลิดเพลิน เกิดการเรียนรู้และเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ เกมและการแข่งขัน

๑.๑ การเล่นเกม เป็นกิจกรรมที่มีกฎ กติกา และลำดับขั้นตอนที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านการเล่นและเอื้อต่อการให้ข้อคิดที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่ต้องการ

๑.๒ การแข่งขัน เป็นกิจกรรมที่มีกติกาในการแข่งขันและมีการตัดสินหาผู้ชนะ เช่น การตอบปัญหาในเรื่องต่างๆ การสื่อสารที่กระตุ้นการตื่นตัว สนใจใฝ่เรียนรู้ การมีส่วนร่วมทางกายทำให้เกิดองค์ประกอบทักษะชีวิตด้านการสร้างสัมพันธภาพและการจัดการอารมณ์และความคิด

๒. การมีส่วนร่วมทางสติปัญญาและความคิด เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสติปัญญา (Intellectual Participation) เป็นกิจกรรมที่ทำทลายความคิดของผู้เรียนมุ่งสร้างความรู้ผ่านการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความจดจ่อในการคิด สนุกที่จะคิด ดังนั้น กิจกรรมจะมีลักษณะดังกล่าวได้ ก็จะต้องมีเรื่องให้ผู้เรียนคิด โดยเรื่องนั้นจะต้องไม่ง่ายและไม่ยากเกินไปสำหรับผู้เรียน เพราะถ้ายากเกินไป ผู้เรียนก็ไม่จำเป็นต้องใช้ความคิด แต่ถ้ายากเกินไป ผู้เรียนก็จะเกิดความท้อถอยที่จะคิด ดังนั้นครูจึงต้องหาประเด็นที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความคิดหรือลงมือทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเป็นการเสริมสร้างความสามารถในองค์ประกอบทักษะชีวิตด้านความคิดวิเคราะห์และการตระหนักรู้ตนเองและเข้าใจผู้อื่น

๓. การมีส่วนร่วมสร้างสรรค์งาน เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นการมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ทั้งระหว่างผู้เรียนด้วยกันและระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนรวมทั้งแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ที่หลากหลายเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน ให้บรรลุเป้าหมายทำให้เกิดองค์ประกอบทักษะชีวิตด้านการสร้างสัมพันธภาพ การสื่อสาร การตัดสินใจ และการแก้ไขปัญหา การจัดการกับอารมณ์และความเครียด

การได้รับการยอมรับจากกลุ่ม การทำงานเสร็จ การได้รับคำชมทำให้เกิดความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าตนเองและเมื่อประกอบกับความตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มจึงนำไปสู่ความรับผิดชอบมากขึ้น เกิดองค์ประกอบทักษะชีวิตด้านการเห็นคุณค่าในตนเองและรับผิดชอบต่อสังคม

ตัวอย่างเช่นกิจกรรมการแสดงออกถึงความสามารถในการสร้างสรรค์และจินตนาการในรูปแบบต่างๆ ซึ่งมักจะเป็นการจำลองประสบการณ์ต่างๆ มาเพื่อเรียนรู้ได้ง่ายและสะดวกขึ้น หรือเป็นสิ่งที่ใช้แทนประสบการณ์จริง เพราะศาสตร์ต่างๆ ในโลกมีมากเกินไปที่จะเรียนรู้ได้หมดสิ้นจากประสบการณ์ตรงในชีวิตและบางกรณีก็อยู่ในอดีตหรือซับซ้อนเร้นลับหรือเป็นอันตรายไม่สะดวกต่อการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง เช่น

๓.๑ สถานการณ์จำลอง เป็นการจัดสภาพแวดล้อมเลียนแบบความเป็นจริงให้ใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนแก้ปัญหาและตัดสินใจจากสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่นั้น แล้วนำประสบการณ์แห่งความสำเร็จไปเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา

๓.๒ การสาธิต เป็นกระบวนการที่ผู้สอนช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์โดยการแสดงหรือกระทำให้ดูเป็นตัวอย่างให้ความสำคัญกับกระบวนการทั้งหมดที่ผู้เรียนจะต้องเฝ้าสังเกตอยู่โดยตลอด จึงจะเกิดการเรียนรู้ในทุกขั้นตอนกระบวนการ

๓.๓ การเล่านิทาน เป็นกระบวนการถ่ายทอดเรื่องราวของนิทานให้ผู้เรียนได้เกิดการจินตนาการถึงเรื่องราวที่ได้รับฟัง การสังเกตพฤติกรรมท่าทางของผู้เล่าและกระบวนการคิดแยกแยะตัวละครของนิทาน

๓.๔ การแสดงละคร เป็นวิธีการที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนเห็นภาพของเรื่องราวที่ต้องการเรียนรู้ ประจักษ์ชัดด้วยตาตนเอง ทำให้เรื่องราวนั้นมีชีวิตขึ้นมา จึงช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ชัดเจนและจดจำได้นาน

๓.๕ การขับร้องเพลงหมู่ การเคลื่อนไหวตามจังหวะดนตรี เป็นกิจกรรมที่เน้นการใช้ดนตรีเป็นสื่อในการเรียนรู้ทั้งในแง่เนื้อหาและความบันเทิง ผ่อนคลาย และเข้าถึงวัฒนธรรมต่างๆ

๓.๖ ศิลปะแขนงอื่นๆ เช่น การวาดรูป การปั้นดินเหนียว งานหัตถกรรม การร้อยดอกไม้

๓.๗ การโต้วาที การสื่อความหมายจากภาษากาย หรือท่าทาง เป็นต้น

กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต

กิจกรรมที่จะสร้างและพัฒนาทักษะชีวิตต้องเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้ ซึ่งลักษณะของกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพในการสร้างและพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนมีดังนี้

๑. กิจกรรมที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมค้นพบความรู้หรือสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะชีวิตในด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เช่น กิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้โอกาสผู้เรียนแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ข่าวสาร เหตุการณ์ สถานการณ์ หรือประสบการณ์ของผู้เรียน และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้สืบค้นหรือศึกษาค้นคว้า คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสื่อต่างๆ และแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ได้สะท้อนตนเองเชื่อมโยงกับชีวิตและการดำเนินชีวิตในอนาคต

๒. กิจกรรมที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ได้ลงมือกระทำกิจกรรมลักษณะต่างๆ ได้ประยุกต์ใช้ความรู้ เช่น กิจกรรมทัศนศึกษา กิจกรรมค่าย กิจกรรมวันสำคัญ กิจกรรมชมรม/ชุมนุม กิจกรรมโครงการ/โครงการ กิจกรรมจิตอาสา เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะชีวิตดังนี้

๒.๑ ได้เสริมสร้างสัมพันธภาพและใช้ทักษะการสื่อสาร ได้ฝึกการจัดการกับอารมณ์และความเครียดของตนเอง

๒.๒ ได้รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ทำให้เข้าใจผู้อื่น นำไปสู่การยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น รู้จักไตร่ตรองทำความเข้าใจและตรวจสอบตนเองทำให้เข้าใจตนเองและเห็นใจผู้อื่น

๒.๓ ได้รับการยอมรับจากกลุ่ม ได้แสดงออกด้านความคิด การพูด และการทำงานมีความสำเร็จ ทำให้ได้รับคำชม เกิดเป็นความภูมิใจและเห็นคุณค่าตนเอง นำไปสู่ความรับผิดชอบ ทั้งต่อตนเองและสังคม

๓. กิจกรรมที่กำหนดให้มีการอภิปรายแสดงความรู้สึกนึกคิดและการประยุกต์ความคิดอย่างมีประสิทธิภาพหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละครั้ง ด้วยประเด็นคำถามสะท้อน เชื่อมโยงปรับใช้เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้บทเรียนสำคัญที่จะพัฒนาและเสริมสร้างทักษะชีวิตให้กับตัวผู้เรียนได้ตระหนักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น รู้จักการจัดการกับอารมณ์และความเครียดอย่างเหมาะสมและรู้จักสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น รู้จักคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์ โดยวิธีการสะท้อน (Reflect) ความรู้สึกและความคิดที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรม เชื่อมโยง (Connect) กับประสบการณ์ในชีวิตที่ผ่านมาหรือที่ตนเองได้เรียนรู้มาแล้ว เป็นองค์ความรู้ใหม่ แล้วนำมาปรับใช้ (Apply) ในชีวิตประจำวันของตนเองทั้งในปัจจุบันและอนาคต

การที่ผู้เรียนได้มีโอกาสสนทนา หรืออภิปรายเพื่อตอบคำถาม มีความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะชีวิตอย่างมาก เพราะการสนทนาสอบถามและตอบคำถามแบบเชื่อมโยง จะทำให้ผู้เรียนมองเห็นความเชื่อมโยงต่อกันระหว่างการเรียนรู้และพฤติกรรมกรเรียนรู้กับประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนจะมองเห็นความเป็นจริงในชีวิตของตนและถูกท้าทายให้คิดหาทางออก ให้โอกาสได้สร้างแนวความคิดหรือมุมมองใหม่ๆ ได้ร่วมแบ่งปันความคิดเห็น ความกังวลใจและประสบการณ์ของตนเองร่วมกันอย่างต่อเนื่องอย่างมีวิจารณญาณ นำไปสู่ความเข้าใจที่ลึกซึ้งและยังเป็นการส่งเสริมความคิดขั้นสูงและพัฒนาทักษะการฟัง การพูดของผู้เรียนอีกด้วย ทั้งนี้ ครูหรือผู้สอนจะต้องใช้เทคนิคการตั้งคำถามให้ผู้เรียนสะท้อน -เชื่อมโยง -ปรับใช้ (R-C-A) ในเรื่องที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิต และการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนในด้านบวก หลังจากสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามเนื้อหาสาระ วัตถุประสงค์และตัวชี้วัดในรายวิชาที่หลักสูตรกำหนด ในแต่ละกิจกรรมหรือแต่ละรายชั่วโมงเรียนเสมอ การเสริมสร้างทักษะชีวิตให้กับผู้เรียนในช่วงวัยการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการสร้างคนให้มีประสิทธิภาพทั้งด้านความสามารถภายในและความสามารถภายนอก ความสามารถภายในหมายถึงความสามารถที่จะจัดการกับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในตนเองและระหว่างตนเองกับผู้อื่น เช่น การตัดสินใจการแก้ปัญหา การจัดการกับความขัดแย้ง การจัดการกับความรู้สึกของตนเอง การควบคุมตนเอง การสร้างสัมพันธภาพ การปรับตัว การช่วยเหลือผู้อื่นและการรับผิดชอบตัวเอง

การพัฒนาและเสริมสร้างทักษะชีวิตเป็นภูมิคุ้มกันชีวิตให้แก่เด็กและเยาวชนในสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงและเตรียมพร้อมสำหรับการดำเนินชีวิตในอนาคต จึงเป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จะต้องจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยเสริมสร้างทักษะชีวิตให้มากที่สุด ทั้งใน ๘ สาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อันได้แก่ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมนักเรียน (กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมชมรม/ชุมนุม) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์และกิจกรรมที่เสริมสร้างคุณลักษณะ ตามนโยบายของสถานศึกษา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาและเสริมสร้างทักษะชีวิตได้ทุกองค์ประกอบของทักษะชีวิต

ตัวอย่าง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
การเสริมสร้างทักษะทางกฎหมาย

กิจกรรม ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชน

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

เวลาเรียน ๒ ชั่วโมง

๑. เป้าหมาย

๑.๑ มาตรฐาน / ตัวชี้วัด

๑) มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

๒) ตัวชี้วัด ส ๒.๑ ม.๒/๑ อธิบายและปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศ

๑.๒ จุดประสงค์ / วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียน

๑) นักเรียนอธิบายความหมายของเด็กหรือเยาวชนตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้

๒) นักเรียนบอกขั้นตอนการดำเนินคดีอาญาเด็กและเยาวชนได้

๑.๓ ทักษะกระบวนการ

๑) ทักษะกระบวนการคิด วิเคราะห์เชิงวิเคราะห์

๒) ทักษะกระบวนการกลุ่ม

๒. กิจกรรมการเรียนรู้

๒.๑ ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑) ครูแจ้งมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมที่ต้องทำ

๒) ครูยกตัวอย่างสถานการณ์ด้านคดีที่เกี่ยวข้องกับเด็กหรือเยาวชนจากสื่อต่างๆ

๒.๒ ชั้นสอน

๓) ครูแบ่งกลุ่มนักเรียน เป็น ๔ กลุ่ม แต่ละกลุ่มได้รับใบงานในสถานการณ์ด้านคดีที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนแล้วให้วิเคราะห์ โดยกำหนดประเด็น ดังนี้

- อายุความรับผิดชอบทางอาญา
- เมื่อเด็กหรือเยาวชนกระทำผิดจะถูกดำเนินการอย่างไร
- ศาลที่มีอำนาจในการพิจารณาคดี
- มาตรการที่จะป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิดกฎหมาย

๒.๓ ชั้นสรุป

๔) ครูสรุปให้นักเรียนทราบขั้นตอนตั้งแต่เด็กและเยาวชนกระทำผิดและถูกจับกุมดำเนินคดี หรือแจ้งการดำเนินคดีจนกระทั่งศาลพิพากษาคดี และมาตรการในการป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิดกฎหมาย

๓. แนวทางการประเมินผล

๓.๑ ประเมินความตั้งใจเรียน

๓.๒ การบันทึกการเรียนรู้

๔. สื่อ / แหล่งเรียนรู้ / เอกสารประกอบ

เว็บไซต์กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน www.djop.go.th

กิจกรรม หลักตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

เวลาเรียน ๒ ชั่วโมง

๑. เป้าหมาย

๑.๑ มาตรฐาน / ตัวชี้วัด

๑) มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

๒) ตัวชี้วัด ส ๒.๑ ม.๓/๑ อธิบายความแตกต่างของการกระทำความผิดระหว่างคดีอาญาและคดีแพ่ง

๑.๒ จุดประสงค์ / วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียน

๑) มีความเข้าใจความหมายของคำว่า ตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน ตามกฎหมายอาญา และทราบความแตกต่างของโทษทางอาญาที่จะได้รับจากการกระทำความผิดในทั้ง ๓ สถานะ

๒) เพื่อสร้างการตระหนักรู้ของผู้เรียน และไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด

๑.๓ ทักษะกระบวนการ

๑) กระบวนการคิดวิเคราะห์

๒) กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

๓) กระบวนการแก้ไขปัญหา

๒. กิจกรรมการเรียนรู้

๒.๑ ครูแจ้งมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมที่ต้องทำ

๒.๒ ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น ๓ กลุ่ม และมอบหมายให้แต่ละกลุ่มไปหาข้อมูลความหมายของคำว่า ตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน ผลทางกฎหมายของแต่ละกลุ่ม และหาข่าวจากหน้าหนังสือพิมพ์ที่มีพฤติกรรมของผู้กระทำผิดแต่ละกลุ่มมานำเสนอในชั้นเรียน

๒.๓ ครูตั้งคำถามนักเรียนถึงความหมายของคำว่าตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน

(ตัวการ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ บัญญัติว่า ในกรณีความผิดใดเกิดขึ้นโดยการกระทำของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้ที่เข้าร่วมกระทำความผิดด้วยกันนั้นเป็นตัวการ ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น)

ผู้ใช้ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๔ บัญญัติว่า ผู้ใดก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิดไม่ว่าด้วยการใช้ บังคับ ชูเชิญ จ้างวานหรือยุยงส่งเสริม หรือด้วยวิธีอื่นใด ผู้นั้นเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิด

ถ้าผู้ถูกใช้ได้กระทำความผิดนั้น ผู้ใช้ต้องรับโทษเสมือนเป็นตัวการ ถ้าความผิดมิได้กระทำลง ไม่ว่าจะเป็นเพราะผู้ถูกใช้ไม่ยอมกระทำ ยังมิได้กระทำหรือเหตุอื่นใด ผู้ใช้ต้องระวางโทษเพียงหนึ่งในสาม ของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ผู้สนับสนุน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ บัญญัติว่า ผู้ใดกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิด ก่อนหรือขณะกระทำความผิด แม้ผู้กระทำความผิดจะมีได้รู้ถึงการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกนั้นก็ตาม ผู้นั้นเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิด ต้องระวางโทษสองในสามส่วนของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่สนับสนุนนั้น)

๒.๔ ให้เพื่อนอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นถึงความแตกต่างของโทษที่จะได้รับ

๒.๕ ให้กลุ่มช่วยกันเขียนผังเหตุการณ์ โดยนำความรู้จัดทำ Mind Mapping หรือ Infographic (ภายในเวลา ๑๕ นาที)

๒.๖ นำผลงานตามข้อ ๒.๕ มาจัดแสดงในห้องเรียน

๒.๗ เชิญวิทยากรจากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมาให้ความรู้ เพิ่มเติมถึงความหมายและผลจากการกระทำความผิดในแต่ละสถานการณ์ และผลจากกรณีที่มีการทำเกินไปจากที่ใช้หรือสนับสนุน

๒.๘ ให้กลุ่มอภิปรายและแสดงความคิดเห็นถึงสถานการณ์ การเป็นตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุนที่นักเรียนอาจมีประสบการณ์ และอภิปรายถึงวิธีการปฏิเสธ ในกรณีนักเรียนถูกใช้ให้กระทำความผิด หรืออาจเข้าไปอยู่ในฐานะผู้สนับสนุนการกระทำความผิด

๓. แนวทางการวัดผล ประเมินผล

- ๓.๑ สังเกตพฤติกรรมในการนำเสนอ การอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น
- ๓.๒ ประเมินการทำงานกลุ่ม
- ๓.๓ ประเมินจากรายงาน/ใบงาน

๔. สื่อ / แหล่งเรียนรู้ / เอกสารประกอบ

- ๔.๑ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓-๘๙ และคำอธิบาย
- ๔.๒ คำบรรยายกฎหมายอาญาเบื้องต้นเรื่อง ตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน
- ๔.๓ ผังเหตุการณ์
- ๔.๔ อินโฟกราฟฟิก
 - ผู้ใช้ต้องถูกเพิ่มโทษ หากใช้บุคคลดังต่อไปนี้กระทำความผิด
 - สูตรเรื่อง ตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน
 - ผู้ใช้ต้องระวางโทษ
 - ระวาง ตกเป็นผู้สนับสนุน ตอนที่ ๑ - ๓
 - อยู่ห่างไกลไม่เป็นตัวการ แต่อาจเป็นผู้สนับสนุน
 - ผู้ใช้กับผู้กระทำความผิดโดยอ้อม แตกต่างกันว่า...
- ๔.๕ หนังสือกฎหมายสามัญประจำบ้าน กระทรวงยุติธรรม
- ๔.๖ ข่าวและสารคดีจากหนังสือพิมพ์

๕. เอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม

- ๕.๑ เว็บไซต์กระทรวงยุติธรรม
<http://www.moj.go.th>

- ๕.๒ เว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
<http://www.krisdika.go.th>

กิจกรรม ปัญหาเด็กแว้น

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

เวลาเรียน ๖ ชั่วโมง

๑. เป้าหมาย

๑.๑ มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

๑) มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและซำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

๒) ตัวชี้วัด ส ๒.๑ ม.๑/๑ ปฏิบัติตามกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของบุคคล

๑.๒ จุดประสงค์/ วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียน

๑) นักเรียนสามารถอธิบายความหมาย และความเข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวกับการแข่งขันรถยนต์และรถจักรยานยนต์ได้

๒) นักเรียนสามารถอธิบายลักษณะและพฤติกรรมกรกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการแข่งขันรถยนต์และรถจักรยานยนต์บนท้องถนนหรือทางสาธารณะได้

๓) นักเรียนสามารถบอกสาเหตุและวิธีการแก้ไขปัญหาการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการแข่งขันรถยนต์และรถจักรยานยนต์บนท้องถนนหรือทางสาธารณะได้

๔) นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจกฎหมายเกี่ยวกับการแข่งขันรถยนต์และรถจักรยานยนต์ รวมไปถึงบทลงโทษของความผิดในทางกฎหมาย

๑.๓ ทักษะกระบวนการ

๑) ทักษะกระบวนการคิด (วิธีคิดเชิงวิเคราะห์ ประกอบการนำไปใช้)

๒) ทักษะทางสังคม (กระบวนการกลุ่ม การทำงานร่วมกับผู้อื่น)

๓) ทักษะความเป็นพลเมือง (เรียนรู้กฎกติกาในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เคารพสิทธิของผู้อื่น และไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น “รู้กฎหมาย รู้สิทธิ ไม่ทำผิดกฎหมาย”)

๒. กิจกรรมการเรียนรู้

๒.๑ กิจกรรมที่ ๑ “รู้จักเด็กแว้น กับปัญหาบนท้องถนน”

- นักเรียนทุกคนทำกิจกรรม โดยแบ่งกลุ่มนักเรียน จำนวน ๕ - ๑๐ คน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น แสดงความเห็น และนำเสนอเกี่ยวกับปัญหาเด็กแว้น (ข้อดี ข้อเสีย ผลกระทบทางสังคมหรือครอบครัว) ด้วยการเล่าเรื่อง (แลกเปลี่ยน ขวนคิด ขวนคุย)

- ครูสรุปกิจกรรมร่วมกับนักเรียน

- ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับความหมาย ลักษณะ พฤติกรรม สาเหตุ การกระทำผิด และผลกระทบที่จะมีต่อเด็ก ครอบครัว สังคม รวมไปถึงการแก้ไข้ปัญหา

๒.๒ กิจกรรมที่ ๒ “ไม่แว้น ไม่ซิ่ง ถูกกฎหมาย ถูกใจครอบครัว”

- นักเรียนทุกคนทำกิจกรรม โดยแบ่งกลุ่มนักเรียนในชั้นออกเป็น ๕ กลุ่ม จับฉลากเลือกหัวข้อที่ต้องศึกษาค้นคว้า เรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งหัวข้อที่กำหนด ได้แก่ ๑) ทำไมต้องแว้น ต้องเป็นสก็๊วย ๒) เท่อย่างมีสไตล์ เด็กไทยไม่แว้น ๓) สื่อสารยังไ้ดี ให้เพื่อนไม่แว้น ๔) โดนจับเพราะแว้น จะทำยังไง และ ๕) ใครช่วยได้เมื่อเพื่อนเป็นเด็กแว้น หรือหัวข้ออื่นๆ โดยให้นักเรียนกำหนดหัวข้อได้เองอย่างอิสระ

- นักเรียนศึกษาค้นคว้า โดยศึกษาจากหนังสือ เอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์ ข่าวสาร วิดีทัศน์ อินเทอร์เน็ต ผ่านทางเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง หรือสื่อการเรียนรู้อื่นๆ

- เขียนหัวข้อ รายละเอียด ความรู้ เนื้อหา ข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้า การเรียนรู้ด้วยตนเอง ลงใน กระดาษรายงาน หรือกระดาษ A๔ พร้อมทำแผนการนำเสนอรูปแบบต่างๆ เช่น การนำเสนอประกอบรูปภาพ หรืออุปกรณ์ประกอบการเล่าเรื่องราว หรือการแสดงสถานการณ์จำลอง พร้อมนำเสนอหน้าชั้นเรียนและ นำเสนอข้อมูลความรู้ ผลการค้นคว้าหน้าชั้นเรียนเพื่อความเข้าใจ

- ครูเป็นผู้อธิบายเพิ่มเติม (แลกเปลี่ยน ชวนคิด ชวนคุย) แนะนำข้อมูลที่ถูกต้อง และให้ความรู้ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒.๓ กิจกรรมที่ ๓ “รู้กฎหมาย : ไม่แค้น ไม่ผิด”

- นักเรียนทุกคนทำกิจกรรม โดยแบ่งกลุ่มนักเรียนในชั้นออกเป็น ๕ กลุ่ม (กลุ่มเดิมจากกิจกรรมที่ ๒ ก็ได้) และส่งตัวแทนออกมาจับฉลากเพื่อเลือกหัวข้อ (ข้อเท็จจริง) ที่ต้องศึกษา โดยจะต้องทำข้อมูลประกอบการอธิบายภายในขอบเขต ดังนี้ ความหมาย ลักษณะและพฤติกรรม สาเหตุ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ ข้อเท็จจริง

- นักเรียนนำเสนอหน้าชั้นเรียน โดยการอ่านสรุป หรือการเล่าเรื่องราว

- ครูเป็นผู้อธิบายเพิ่มเติม (แลกเปลี่ยน ชวนคิด ชวนคุย) แนะนำข้อมูลที่ถูกต้อง และให้ความรู้ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒.๔ ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับนักเรียน ในการประยุกต์ความรู้ที่ได้จากกิจกรรมที่ ๑ และ ๒ ในการ ใช้ชีวิตประจำวัน

๒.๕ สรุปการเรียนรู้สะท้อนกระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์ ด้วยคำถามเชิงประยุกต์ เชิงบวก ให้เข้ากับการใช้ชีวิต และมุ่งเน้นการกระทำผิดกฎหมาย ที่ส่งผลกระทบต่อตัวนักเรียน ครอบครัว โรงเรียน สังคม

๓. แนวทางการประเมินผล

๓.๑ วัดผลและประเมินจากการทำกิจกรรมของนักเรียน โดยการประเมินนักเรียนจากผลการทำกิจกรรม ตามขั้นตอนที่กำหนด

๓.๒ วัดผลและประเมินผลจากการถามตอบ โดยใช้ข้อคำถามท้ายบทเรียน

๔. สื่อ/แหล่งเรียนรู้/เอกสารประกอบ

๔.๑ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- ประมวลกฎหมายอาญา

- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

- พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

- พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

- คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๒๒/๒๕๕๘ เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง และการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ

๔.๒ แหล่งเรียนรู้

- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
www.royalthaipolice.go.th

- กองบังคับการตำรวจจราจร
www.trafficpolice.go.th

- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
www.krisdika.go.th

- ระบบสื่อสารออนไลน์แบบเปิด
<https://mooc.learn.in.th/main/>

๔.๓ เอกสารประกอบ

- สมุดภาพอินโฟกราฟิกของสำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม

๕. เอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม

๕.๑ หนังสือแบบเรียน รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมพื้นฐาน

๕.๒ สื่อออนไลน์ผ่านทาง เช่น Website Facebook Line Twitter เป็นต้น หรือช่องทางเผยแพร่ สื่อความรู้
อื่นๆ เช่น เว็บไซต์สำนักข่าว หนังสือพิมพ์ เป็นต้น

ใบกิจกรรมที่ ๑
“รู้จักเด็กแว้น กับปัญหาบนท้องถนน”

คำชี้แจง

ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๕ - ๑๐ คน พุดคุย ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยกันระดมสมองเกี่ยวกับปัญหาเด็กแว้น โดยมีขอบเขตการพุดคุย แลกเปลี่ยน คือ สภาพปัญหา ข้อดี ข้อเสีย และผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม เกี่ยวกับเด็กแว้นในสังคมไทย (หรือหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัดของนักเรียน)

Large rounded rectangular area with horizontal dotted lines for writing.

๒

ใบกิจกรรมที่ ๒ “ไม่แวน ไม่ซิ่ง ถูกกฎหมาย ถูกใจครอบครัว”

คำชี้แจง

๑. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๕ กลุ่ม เลือกหัวข้อที่ต้องศึกษาค้นคว้า เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีหัวข้อที่กำหนดไว้ดังนี้

- ๑) ทำไมต้องแวน ต้องเป็นสก็อย
 - ๒) เท่อย่างมีสไตล์ เด็กไทยไม่แวน
 - ๓) สื่อสารยังไงดี ให้เพื่อนไม่แวน
 - ๔) โดนจับเพราะแวน จะทำยังไง
 - ๕) ใครช่วยได้ เมื่อเพื่อนเป็นเด็กแวน
- * หรือหัวข้ออื่นๆ ที่สนใจ

๒. เขียนหัวข้อ รายละเอียด ความรู้ เนื้อหา ข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้า การเรียนรู้ด้วยตนเอง ลงในกระดาษรายงาน หรือกระดาษ เอ ๔

๓. วางแผนการนำเสนอในรูปแบบต่างๆ เช่น การนำเสนอประกอบรูปภาพ หรืออุปกรณ์ประกอบการเล่าเรื่องราว หรือการแสดงสถานการณ์จำลอง พร้อมนำเสนอหน้าชั้นเรียนและนำเสนอข้อมูลความรู้ ผลการค้นคว้าหน้าชั้นเรียนเพื่อความเข้าใจ

๓

ใบกิจกรรมที่ ๓ “รู้กฎหมาย : ไม่แค้น ไม่ผิด”

คำชี้แจง ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๕ กลุ่ม และออกมาจับฉลากเพื่อเลือกหัวข้อ (ข้อเท็จจริง) ที่ต้องศึกษา โดยจะต้องอธิบายภายในขอบเขต ดังนี้

๑. ความหมาย
๒. ลักษณะและพฤติกรรม
๓. สาเหตุ
๔. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง

หัวข้อที่ต้องศึกษา

กรณีศึกษาที่ ๑ นาย ก อายุ ๑๖ ปี และกลุ่มเพื่อนสนิท มีความชื่นชอบในการตกแต่งรถจักรยานยนต์มาก โดยจะนัดรวมตัวกันทุกคืนวันศุกร์ในย่านชุมชน เพื่อพบปะพูดคุยกันเรื่องการตกแต่งรถจักรยานยนต์ ซึ่งจะมีการบิดหรือเร่งคันเร่งเพื่อแสดงศักยภาพของรถของตนเองเป็นการสร้างความเดือดร้อน เสียงดังแก่ประชาชนในละแวกนั้น

จงอธิบายการกระทำของนาย ก และกลุ่มเพื่อน

กรณีศึกษาที่ ๒ นาย ข วัยรุ่นชายเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีผลการเรียนในระดับปานกลาง นาย ข ชื่นชอบการแข่งขันรถจักรยานยนต์มาก แต่พ่อแม่ของนาย ข ไม่สนับสนุนในเรื่องดังกล่าว เพราะไม่สำคัญเท่าการเรียน ทั้งยังส่งนาย ข ไปเรียนพิเศษเพิ่มจากเดิมอีก เพื่อหวังว่านาย ข จะมีผลการเรียนที่ดีขึ้นกว่าเดิม นาย ข รู้สึกกดดันมากที่ต้องเรียนพิเศษเพิ่มขึ้นอีก ต่อมาเพื่อนของนาย ข ที่มีความชื่นชอบในการแข่งรถจักรยานยนต์เช่นเดียวกัน จึงชักชวนนาย ข เข้าร่วมกลุ่มด้วย ด้วยความชอบเหมือนกัน นาย ข จึงเข้าร่วมด้วย ปรากฏว่ากลุ่มที่นาย ข เข้าร่วมนั้น เป็นกลุ่มการแข่งขันรถจักรยานยนต์ที่ผิดกฎหมาย ไม่ได้แข่งกันในสนาม แต่แข่งกันบนท้องถนน ทั้งยังมีการแต่งรถที่มีเสียงดัง รวมถึงรถบางคันยังมีอุปกรณ์ หรือส่วนควบไม่ครบ แต่นาย ข ไม่ได้ขัดข้องแต่อย่างใด และเข้าร่วมกลุ่มต่อด้วยความสมัครใจ เนื่องจากเป็นความชอบส่วนตัว

การกระทำของนาย ข มีสาเหตุมาจากอะไร สามารถเรียกได้ว่านาย ข เป็นเด็กแค้นได้หรือไม่ และลักษณะของกลุ่มการแข่งขันรถจักรยานยนต์ดังกล่าวมีหลักกฎหมายใดเกี่ยวข้องบ้าง

กรณีศึกษาที่ ๓ นาย ค อายุ ๑๕ ปี และกลุ่มเพื่อนเด็กแว้น รวม ๑๕๐ คน ได้รวมตัวกันขับขีรถจักรยานยนต์บนถนนย่านมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในช่วงกลางคืน โดยทำการแข่งกันกลางถนนเป็นการขีดขวางการจราจร ปรากฏว่า ระหว่างการแข่งขันนั้น นาย ง ซึ่งเป็นชาวบ้านละแวกนั้นได้เดิน

ข้ามถนน นาย ค ที่กำลังแข่งขันรถจักรยานยนต์ และขับขึ้นมาด้วยความเร็วเกินกว่ากฎหมายกำหนด ได้พุ่งชน นาย ง เสียชีวิตคาที่

การกระทำของนาย ค มีความผิดตามกฎหมายใดบ้าง

กรณีศึกษาที่ ๔ นาย จ เรียนอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมีผลการเรียนระดับพอใช้ เป็นเด็กเรียบร้อย มารยาทดี นาย จ เป็นลูกคนเดียว และพ่อแม่แยกทางกัน แต่ละคนต่างมีครอบครัวใหม่ และมีลูกใหม่ โดยนาย จ อาศัยอยู่กับพ่อ นาย จ มักจะถูกพ่อต่อว่าเรื่องการเรียนว่าเรียนไม่เก่ง ไม่ตั้งใจเรียน ทั้งยังให้เรียนพิเศษอีกหลายที่ หลายสถาบัน นาย จ รู้สึกกดดันและเครียดมาก จึงโทรศัพท์เพื่อปรึกษาแม่ แต่แม่ก็ไม่มีเวลาคุยด้วยมากนักเพราะงานยุ่ง ต่อมาแม่มีเพื่อนกลุ่มหนึ่งชักชวนเข้าร่วมกลุ่ม ซึ่งกลุ่มดังกล่าว มีรสนิยมในการแต่งตัวชุดไปรเวทที่เป็นเอกลักษณ์คือสวมใส่เสื้อยืดลายสก๊อต กางเกงยีนส์ขาเดฟแบบรัด สวมใส่รองเท้าแตะ อีกทั้งยังมีรสนิยมการฟังเพลงร็อก ทั้งยังมีพฤติกรรมชอบขับขี่รถจักรยานยนต์ที่มีเสียงดัง ในช่วงเวลากลางคืน โดยจะรู้สึกมีความสุขที่ได้กระทำเช่นนั้น ทั้งที่ความจริงแล้ว การกระทำดังกล่าว เป็นการสร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น ด้วยความรู้สึกเครียดและมีความกดดันจากที่บ้าน นาย จ จึงเข้าร่วม กลุ่มดังกล่าว

จงอธิบายว่ากลุ่มเพื่อนดังกล่าวมีลักษณะเป็นเด็กแว้นหรือไม่ อย่างไร หากมีลักษณะเป็นเด็กแว้น มีหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างไรบ้าง และการที่นาย จ เข้าร่วมกลุ่มด้วยนาย จ มีลักษณะเป็นเด็กแว้น ด้วยหรือไม่ อย่างไร

กรณีศึกษาที่ ๕ นาย ฉ และกลุ่มเพื่อนมีงานอดิเรกที่ชื่นชอบร่วมกันคือ การแข่งรถจักรยานยนต์ แต่เป็นการแข่งรถจักรยานยนต์ที่ผิดกฎหมาย หากนาย ฉ และกลุ่มเพื่อน ได้ทำการปิดถนนราชดำเนินนอก เพื่อทำการแข่งขันรถจักรยานยนต์ โดยที่พ่อแม่ หรือผู้ปกครองไม่ทราบ หรือไม่ได้ให้การสนับสนุนแต่อย่างใด

การกระทำของนาย ฉ และ กลุ่มเพื่อนนั้นมีความผิดหรือไม่ และพ่อแม่ หรือผู้ปกครองมีความผิด ด้วยหรือไม่

ใบความรู้

ใบความรู้

เกี่ยวกับการแข่งขันรถยนต์และรถจักรยานยนต์ของเด็ก (เด็กแว้น)

๑ เด็กแว้น

เด็กแว้น เป็นชื่อที่เรียกกลุ่มเด็กและเยาวชนชายที่ชอบรวมกลุ่มกับเพื่อนขับขี่รถจักรยานยนต์แข่งกันบนท้องถนน

เด็กแว้น หรือ **เด็กแซบ** หมายถึงผู้ที่อายุประมาณ ๑๕ - ๒๘ ปี ที่ออกขับมอเตอร์ไซค์ไปเป็นกลุ่มในเวลากลางคืน มีลักษณะการแต่งกาย และทรงผม รวมถึงรสนิยมการฟังเพลงที่คล้ายกัน

ความหมายตามราชบัณฑิตยสถานใน "พจนานุกรมคำใหม่ เล่ม ๑" หรือพจนานุกรมฉบับวัยรุ่น โดยมี ศ.ดร.กาญจนา นาคสกุล เป็นประธานคณะกรรมการจัดทำ ซึ่งรวมถึงความหมายของคำนี้ไว้ว่า "วัยรุ่นผู้ชายที่ชอบเร่งเครื่องมอเตอร์ไซค์ให้มีเสียงดังแว้นๆ"

คำว่าแว้นนั้น มาจากเสียงท้อไอเสียที่ดัดแปลงให้เสียงดังขึ้นต่างจากผู้ขี่ big bike รวมไปถึงเสียงดังที่เกิดจากการบิดหนี้ยี่ตัวรถ แต่ก่อนสมัยเครื่องยนต์ ๒ จังหวะ เมื่อบิดก็เกิดเสียงดัง "แว้นๆๆ"

๒ ลักษณะและพฤติกรรมของเด็กแว้น

จากความหมายจะเห็นว่าเด็กแว้นมีลักษณะ คือ กลุ่มวัยรุ่นชายที่มีรสนิยมการแต่งตัว ทรงผม หรือแนวเพลงเดียวกัน โดยรสนิยมการแต่งตัวที่เป็นเอกลักษณ์โดดเด่น เพียงแค่มองดูก็รู้ว่าเป็นเด็กแว้นคือ มักจะใส่กางเกงขาเดฟพิดมาก ๆ พร้อมเสื้อยืดตัวเล็ก หรือเสื้อที่มีสกรีนลายชื่อนักร้องวงต่าง ๆ บางรายอาจจะแสดงความมั่นใจขึ้นมามีระดับหนึ่งด้วยการใส่กางเกงขาสั้น ส่วนทรงผมที่นิยมมักไว้ มักเปลี่ยนไปตามกระแสสังคม แต่ไม่ใช่ตามที่กระแสสังคมวัยรุ่นปกตินิยม เช่น ปัจจุบัน วัยรุ่นชายทั่วไปจะนิยมไว้ทรง Undercut หรือ วินเทจ (แบบชาวตะวันตก ยุโรป และเกาหลี) แต่เด็กแว้นจะนิยมไว้ทรงแสกกลางแบบยุค ๙๐ ด้านรองเท้าจะใส่รองเท้าแตะแบบนิ้วคีบรุ่น ดราซังดาว เพราะราคาไม่แพง สำหรับแนวเพลงที่ชาวแว้นนิยมจะเป็นเพลงร็อก ลูกทุ่ง และเพื่อชีวิต รวมถึงเพลงใต้ดิน เพลงแดนซ์ตามผับหรือสถานบันเทิงที่เป็นศิลปินต่างประเทศนำมารีมิกซ์จังหวะใหม่ เป็นต้น นอกจากนี้ยังนิยมเรื่องของการสักตามร่างกายอีกด้วย แต่ทั้งนี้ในเรื่องของรสนิยมในการแต่งตัว และทรงผมจะเปลี่ยนไปตามยุคสมัย แต่ยังคงความโดดเด่นในเอกลักษณ์ของเด็กแว้นอยู่เช่นเดิม นอกจากนี้ยังมีลักษณะอีกอย่างหนึ่งคือรถจักรยานยนต์ ซึ่งรถจักรยานยนต์ที่ใช้นั้นเป็นรถที่ผ่านการแปลงสภาพ ตกแต่ง เปลี่ยนแปลงอุปกรณ์ให้มีความต่างไปจากเดิม ซึ่งที่เห็นได้อย่างชัดเจนเลยคือ การเปลี่ยนท้อไอเสียที่มีความดังต่างไปจากท้อไอเสียเดิม การเปลี่ยนนวงล้อ การเปลี่ยนขนาดของยางรถจักรยานยนต์ หรือการเปลี่ยน เพิ่มเติม หรือนำเอาอุปกรณ์บางอย่างออก เพื่อให้รถของตนมีความโดดเด่น แต่ทั้งนี้ลักษณะดังกล่าวก็ไม่สามารถตัดสินได้ว่าเด็กทุกคนที่มีลักษณะข้างต้นจะต้องเป็นเด็กแว้นทุกคน แต่ยังคงดูปัจจัยด้านอื่น (สาเหตุ) ประกอบด้วย

ในด้านพฤติกรรม กลุ่มเด็กประเภทนี้จะมีความตึกคะนอง ไม่คิดก่อนทำ มีความประมาทสูง ชอบทำตามเพื่อน ไม่มีความคิดเป็นของตัวเอง ชอบที่จะอยู่รวมกันเป็นกลุ่มๆ ระบายและสร้างความรำคาญ ให้แก่บุคคลทั่วไป หรือผู้ที่สัญจรไปมาบนท้องถนน ชอบก่อเรื่องในเวลาว่างกลางคืนเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งคิดว่า การกระทำเหล่านั้นจะทำให้ตนเองดูดีในสายตาคนอื่น เท่ๆ มีผู้หญิงมาให้ความสนใจตัวเอง โดยพฤติกรรม ส่วนใหญ่คือการขับซิ่งจักรยานยนต์ในเวลาว่างกลางคืนเป็นกลุ่มใหญ่ บางครั้งมีการปิดถนนเพื่อแข่งขันหรือประลองกันบนถนนหลวง หรืออาจจะก่อความรำคาญโดยการปิดคันเร่งเพื่อก่อให้เกิดเสียงดังสร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนโดยไม่มีเจตนา

๑๑ สาเหตุ

โดยส่วนใหญ่แล้วมักจะพบว่าเด็กวันนั้นอยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งเป็นช่วงวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งร่างกาย จิตใจ ความคิด มักจะเกิดความสับสนในการตัดสินใจ หรือบางครั้งมีความอ่อนไหวในบางเรื่อง อีกทั้งยังเป็นช่วงที่เด็กกำลังค้นหาเอกลักษณ์ของตนเอง โดยหลักแล้วมักจะทำตามแบบอย่างที่เราเห็นว่ามีดี เพื่อที่จะได้รับการยอมรับจากผู้อื่น

นอกจากนี้ยังมีสาเหตุมาจากปัญหาทางครอบครัว ซึ่งอาจจะเป็นที่ได้รับแรงกดดันจากครอบครัว หรือครอบครัวมีปัญหา ไม่อบอุ่น พ่อแม่แยกทางกัน หรือถูกอบรมเลี้ยงดูอย่างผิดวิธี เป็นต้น สาเหตุอีกประการคือ สภาพแวดล้อม ในที่นี้หมายถึงสภาพแวดล้อมชุมชน ละแวกบ้าน ที่อยู่อาศัย ในโรงเรียน รวมถึงกลุ่มเพื่อนด้วย หากอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยแหล่งมั่วสุมอบายมุข ยาเสพติด ย่อมเสี่ยงต่อการถูกชักนำ ชักชวนไปในทางที่ไม่ดี

๑๒ การแก้ปัญหา

ในส่วนของการแก้ไขปัญหาที่ควรเริ่มจากสถาบันครอบครัว เพราะเป็นสถาบันที่มีความใกล้ชิดกับตัวเด็กมากที่สุด ผู้ปกครองต้องให้ความสำคัญ ใส่ใจ และคอยให้คำปรึกษา คำแนะนำแก่เด็กอยู่เสมอ และไม่ควรกดดันเด็กจนมากเกินไป รวมถึงไม่ควรตามใจจนมากเกินไปเช่นกัน อีกประการหนึ่งคือการแก้ปัญหาโดยรัฐซึ่งเป็นส่วนของการบังคับใช้กฎหมาย

๑๓ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๒๒/๒๕๕๘ เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ

โดยที่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าประชาชนทั่วไปต่างได้รับความเดือดร้อนรำคาญและได้รับอันตรายในการสัญจรไปมาจากกรณีที่มีการรวมตัวกันเพื่อแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง จึงจำเป็นต้องกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันภัยสังคม อีกทั้งเพื่อระงับยับยั้งและแก้ไขปัญหาการรวมกลุ่มหรือมั่วสุม เพื่อความปลอดภัยแก่ผู้อื่น นอกจากนี้ เพื่อสร้างจิตสำนึกรับผิดชอบให้แก่เด็กและเยาวชน ผู้ปกครองผู้ที่เกี่ยวข้องและสังคมในทุกภาคส่วน ให้ตระหนักถึงความปลอดภัย การให้ความคุ้มครองกับชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน รวมถึงลดทั้งเป็นการยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้มีอายุต่ำกว่าสิบปีบริบูรณ์ที่เข้าไปในสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ และแก้ไขปัญหาการจำหน่าย

เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา และลงโทษผู้ประกอบการที่กระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย ซึ่งถือว่าเป็นการดำเนินการเพื่อปฏิรูปและจัดระเบียบในสังคม รวมทั้งเพื่อระงับและป้องกันการกระทำอันเป็นผลต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ โดยความเห็นชอบของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงมีคำสั่งดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ห้ามมิให้ผู้ใดรวมกลุ่มหรือมั่วสุมหรือจัดให้มีการรวมกลุ่มหรือมั่วสุมในลักษณะหรือโดยพฤติการณ์ที่น่าจะเป็นการนำไปสู่การแข่งรถในทาง อันเป็นความผิดและต้องรับโทษตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบก

ในกรณีที่มีเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบกหรือเจ้าพนักงานตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการแข่งขันรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง มีอำนาจเข้าระงับ ยับยั้ง หรือดำเนินการใดๆ เพื่อป้องกัน มิให้มีการกระทำความผิดดังกล่าวได้ตามที่เห็นสมควร อำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึงการนำรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ที่สงสัยว่าจะใช้ในการแข่งรถในทางมาเก็บรักษาไว้เป็นการชั่วคราว เพื่อการป้องกันหรือรักษาไว้ เพื่อความปลอดภัยสาธารณะจนกว่าลักษณะหรือพฤติการณ์ดังกล่าวจะสิ้นสุดลง

ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสอง มาใช้บังคับกับผู้ซึ่งอยู่ในบริเวณเกี่ยวกับการรวมกลุ่มหรือมั่วสุมตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่ผู้นั้นจะพิสูจน์ได้ว่าตนไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแข่งรถยนต์ และรถจักรยานยนต์ในทาง

การเก็บรักษาและการขอคืนรถยนต์และรถจักรยานยนต์ตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนด

ข้อ ๒ บิดามารดาหรือผู้ปกครองต้องให้การอุปการะเลี้ยงดู อบรม สั่งสอน และยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่ดีของเด็กและเยาวชนที่อยู่ในความปกครองดูแลของตน รวมทั้งต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงตามกฎหมายว่าด้วยคุ้มครองเด็ก ตลอดจนต้องไม่สนับสนุนหรือปล่อยปละละเลยให้เด็กและเยาวชนในปกครองเกิดการรวมกลุ่มหรือมั่วสุมเพื่อการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง และให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ดำเนินการติดตาม สอดส่องให้มีการดำเนินการอย่างเคร่งครัด

ในกรณีที่พบเด็กและเยาวชนรวมกลุ่มหรือมั่วสุมตามข้อ ๑ ให้ถือว่าเป็นความรับผิดชอบ ของบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กและเยาวชน แล้วแต่กรณี และให้เป็นอำนาจของเจ้าพนักงานจราจร หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบก หรือเจ้าพนักงานตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ที่จะแจ้งให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองเข้ามารับทราบการกระทำของเด็ก และเยาวชนดังกล่าว เพื่อให้คำแนะนำ ตักเตือน ทำทัณฑ์บน หรือวางข้อกำหนดเพื่อป้องกันมิให้เด็ก และเยาวชนกระทำความผิดอีก หรืออาจให้วางประกันไว้เป็นจำนวนเงินตามสมควรแก่ฐานะานุรูป แต่จะเรียกเงินประกันไว้ได้ไม่เกินระยะเวลาสองปี หากเด็กและเยาวชนได้กระทำความผิดดังกล่าวซ้ำอีก บิดามารดา หรือผู้ปกครองจะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้รับเงินประกันเป็นของกองทุนคุ้มครองเด็กตามกฎหมายว่าด้วยคุ้มครองเด็ก

**ข้อ ๓. ห้ามไม่ให้ผู้ประกอบกิจการสถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการ
ในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้**

- (๑) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์เข้าไปใช้บริการ
- (๒) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- (๓) เปิดทำการเกินกว่าเวลาตามที่มีกฎหมายบัญญัติ
- (๔) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินกว่ากำหนดเวลาตามที่มีกฎหมายบัญญัติ
- (๕) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการพกดารา วาดูระเบิด หรือยาเสพติดเข้าไป
ในสถานที่ของตน

**ข้อ ๔. ห้ามไม่ให้มีสถานที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา
หรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา**

บทกำหนดโทษ

๑. กรณีที่เด็กและเยาวชนรวมกลุ่มหรือมีผู้สมรู้เพื่อการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง เจ้าพนักงาน
จราจรหรือเจ้าพนักงานตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง มีอำนาจแจ้งให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองเข้ามา
รับทราบการกระทำของเด็กและเยาวชน เพื่อให้คำแนะนำ ตักเตือน ทำทัณฑ์บน หรือวางข้อกำหนด เพื่อป้องกัน
ไม่ให้เด็กและเยาวชนกระทำผิดซ้ำ หรืออาจให้วางประกันไว้เป็นจำนวนเงินตามที่เห็นสมควร แต่จะเรียก
เงินประกันไว้ได้ไม่เกินสองปี ทั้งนี้ หากเด็กและเยาวชนกระทำผิดซ้ำ บิดามารดาหรือผู้ปกครองจะต้องระวางโทษ
จำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ริบเงินประกันไว้อีกด้วย

๒. ผู้ผลิต ครอบครอง จำหน่าย ประกอบ ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงสภาพรถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์
หรือการทำชิ้นส่วนพิเศษหรืออุปกรณ์สำหรับรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ หากทำในลักษณะที่เป็นการตระเตรียม
ยุยง ส่งเสริม สนับสนุน ชักชวน จัดให้มี จัดหา เป็นธุระ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การแข่งรถยนต์
และรถจักรยานยนต์ในทาง ให้ถือว่ากระทำในลักษณะเป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนให้มีการแข่งรถยนต์
และรถจักรยานยนต์ในทาง และมีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน
หกเดือน หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๓. สถานบริการหรือสถานประกอบการใด กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์เข้าไปใช้บริการ
- (๒) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- (๓) เปิดทำการเกินกว่าเวลาตามที่มีกฎหมายบัญญัติ
- (๔) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินกว่ากำหนดเวลาตามที่มีกฎหมายบัญญัติ
- (๕) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการพกดารา วาดูระเบิด หรือยาเสพติดเข้าไป
ในสถานที่ของตน

ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาต หรือสั่งปิดและห้ามไม่ให้มีการเปิด
สถานบริการ หรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าวอีกเป็นเวลาห้าปี และหากอยู่ในระหว่างการขอต่ออายุ
ใบอนุญาต ก็ให้สั่งมิให้ต่ออายุใบอนุญาต และมีให้ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้นั้นเป็นเวลาห้าปี

๔. หากพบว่า มีสถานที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพัก
ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานของรัฐ ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมาย

ที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นโดยเด็ดขาดและเคร่งครัด รวมทั้งให้มีอำนาจในการสั่งปิดสถานที่ดังกล่าวทันที

ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ ๑ เจ้าของสถานบันเทิงปล่อยปะละเลยให้เยาวชนอายุต่ำกว่าวัยสิบปีบริบูรณ์เข้าไปใช้บริการและขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ การกระทำเช่นนี้ ถือว่าเป็นความผิดตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๒/๒๕๕๘ เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ

ตัวอย่างที่ ๒ เด็กและเยาวชนจับกลุ่มชักชวนกันไปแข่งรถจักรยานยนต์บนท้องถนนในเวลาากลางคืน การกระทำเช่นนี้ ถือว่าเป็นความผิดตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๒/๒๕๕๘ เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ

๒. พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒

เนื่องจากการคมนาคมและขนส่งทางบกได้เจริญก้าวหน้าขยายตัวไปทั่วประเทศและเชื่อมโยง ไปยังประเทศใกล้เคียง และจำนวนยานพาหนะในท้องถนนและทางหลวงได้ทวีจำนวนขึ้นเป็นลำดับ ประกอบกับประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาว่าด้วยการจราจรทางถนนและพิธีสารว่าด้วยเครื่องหมายและสัญญาณตามถนน สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบกให้เหมาะสมกับสภาพการจราจร และจำนวนยานพาหนะที่เพิ่มขึ้น และเพื่อความปลอดภัยแก่ชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชน ดังนี้

มาตรา ๙ ห้ามมิให้ผู้ใดนำรถที่เกิดเสียงอื้ออึงหรือมีสิ่งลากฎไปบนทางเดินรถมาใช้ในทางเดินรถ

มาตรา ๑๐ ทวิ ห้ามมิให้ผู้ใดนำรถที่เครื่องยนต์ก่อให้เกิดก๊าซ ฝุ่น ควัน ละอองเคมี หรือเสียงเกินเกณฑ์ที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา มาใช้ในทางเดินรถ

มาตรา ๑๔ การใช้เสียงสัญญาณ ผู้ขับขี่จะใช้ได้เฉพาะเมื่อจำเป็นหรือป้องกันอุบัติเหตุเท่านั้น แต่จะใช้เสียงยาวหรือซ้ำเกินควรไม่ได้

การใช้เสียงสัญญาณของรถหรือการกำหนดเงื่อนไขในการใช้เสียงสัญญาณในเขตหรือท้องที่ใดให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๒ ในการใช้ทางเดินรถผู้ขับขี่ต้องใช้ความระมัดระวังไม่ให้รถชนหรือโดนคนเดินเท้า ไม่ว่าจะอยู่ ณ ส่วนใดของทาง และต้องให้สัญญาณเตือนคนเดินเท้าให้รู้ตัวเมื่อจำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็ก คนชรา หรือคนพิการที่กำลังใช้ทาง ผู้ขับขี่ต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษในการควบคุมรถของตน

มาตรา ๓๓ ในการขับรถ ผู้ขับขี่ต้องขับรถในทางเดินรถด้านซ้ายและต้องไม่ล้ำกึ่งกลางของทางเดินรถเว้นแต่ในกรณีต่อไปนี้ ให้เดินทางขวาหรือล้ำกึ่งกลางของทางเดินรถได้

- (๑) ด้านซ้ายของทางเดินรถมีสิ่งกีดขวางหรือถูกปิดการจราจร
- (๒) ทางเดินรถนั้นเจ้าพนักงานจราจรกำหนดให้เป็นทางเดินรถทางเดียว
- (๓) ทางเดินรถนั้นกว้างไม่ถึงหกเมตร

มาตรา ๔๓ ห้ามมิให้ผู้ขับขี่ขับรถ

- (๑) ในขณะที่หย่อนความสามารถในอันที่จะขับ
- (๒) ในขณะที่เมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น

- (๓) ในลักษณะกีดขวางการจราจร
- (๔) โดยประมาทหรือน่าหวาดเสียว อันอาจเกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน
- (๕) ในลักษณะที่ผิดปกตวิสัยของการขับรถตามธรรมดา หรือไม่อาจแลเห็นทางด้านหน้าหรือด้านหลัง ด้านใดด้านหนึ่งหรือทั้งสองด้านได้พอแก่ความปลอดภัย
- (๖) คร่อมหรือทับเส้นหรือแนวแบ่งช่องเดินรถ เว้นแต่เมื่อเปลี่ยนช่องเดินรถ เลี้ยวรถ หรือกลับรถ
- (๗) บนทางเท้าโดยไม่มีเหตุอันสมควร เว้นแต่รถลากเข็นสำหรับทารก คนป่วยหรือคนพิการ
- (๘) โดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยหรือความเดือดร้อนของผู้อื่น
- (๙) ในขณะที่ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ เว้นแต่การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่โดยใช้อุปกรณ์เสริมสำหรับการสนทนาโดยผู้ขับขี่ไม่ต้องถือหรือจับโทรศัพท์เคลื่อนที่นั้น

มาตรา ๔๓ ตริ ในกรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ขับขี่ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๓ (๑) หรือ (๒) ผู้ตรวจการมีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นหยุดรถและสั่งให้มีการทดสอบตามมาตรา ๑๔๒ ด้วย

มาตรา ๔๓ จัตวา ในกรณีที่ผู้ตรวจการพบว่าผู้ขับขี่ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๓ (๑) หรือ (๒) หรือ

มาตรา ๔๓ ทวิ วรรคหนึ่ง ให้ผู้ตรวจการส่งตัวผู้ขับขี่นั้นพร้อมพยานหลักฐานในเบื้องต้นแก่พนักงานสอบสวน ผู้มีอำนาจโดยเร็ว แต่ต้องไม่เกินหกชั่วโมงนับแต่เวลาที่พบการกระทำความผิดดังกล่าว เพื่อดำเนินคดีต่อไป

มาตรา ๖๗ ผู้ขับขี่ต้องขับรถด้วยอัตราความเร็วตามที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือตามเครื่องหมายจราจรที่ได้ติดตั้งไว้ในทาง

เครื่องหมายจราจรที่ติดตั้งไว้ตามวรรคหนึ่ง จะกำหนดอัตราความเร็วขั้นสูงหรือขั้นต่ำก็ได้ แต่ต้องไม่เกินอัตราความเร็วที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๒๒ ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์และคนโดยสารรถจักรยานยนต์ต้องสวมหมวกที่จัดทำขึ้นโดยเฉพาะเพื่อป้องกันอันตรายในขณะที่ขับขี่และโดยสารรถจักรยานยนต์

ห้ามมิให้ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ตามวรรคหนึ่งขับขี่รถจักรยานยนต์ในขณะที่คนโดยสารรถจักรยานยนต์มิได้สวมหมวกที่จัดทำขึ้นโดยเฉพาะเพื่อป้องกันอันตราย

ลักษณะและวิธีการใช้หมวกเพื่อป้องกันอันตรายตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่ภิกษุ สามเณร นักพรต นักบวช หรือผู้นับถือลัทธิศาสนาอื่นที่ใช้ผ้าหรือสิ่งอื่นปกศีรษะตามประเพณีนิยมนั้น หรือบุคคลใดที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๓๔ ห้ามมิให้ผู้ใดแข่งรถในทาง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานจราจร

ห้ามมิให้ผู้ใดจัด สนับสนุน หรือส่งเสริมให้มีการแข่งรถในทาง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานจราจร

มาตรา ๑๔๘ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๐ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๔ มาตรา ๕๑ มาตรา ๕๔ มาตรา ๕๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ มาตรา ๖๐ มาตรา ๖๒ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๘ มาตรา ๖๙ มาตรา ๗๐ มาตรา ๗๑ มาตรา ๗๓ วรรคสอง มาตรา ๗๔ มาตรา ๗๖ มาตรา ๗๓ มาตรา ๗๔ มาตรา ๗๗ มาตรา ๗๘ มาตรา ๗๙ มาตรา ๘๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๘๗ มาตรา ๑๐๑ มาตรา

๑๐๗ มาตรา ๑๐๘ มาตรา ๑๐๙ มาตรา ๑๑๐ มาตรา ๑๑๑ มาตรา ๑๑๒ มาตรา ๑๑๔ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๑๘ มาตรา ๑๑๙ มาตรา ๑๒๐ มาตรา ๑๒๑ มาตรา ๑๒๒ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม มาตรา ๑๒๓ มาตรา ๑๒๔ มาตรา ๑๒๖ มาตรา ๑๒๙ หรือมาตรา ๑๓๓ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

ถ้าผู้ขับชั้รถจักรยานยนต์กระทำความผิดตามมาตรา ๑๒๒ วรรคสอง ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๕๐ ผู้ใด

(๑) ไม่ปฏิบัติตามระเบียบหรือประกาศที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติกำหนดตามมาตรา ๘ วรรคสอง หรือมาตรา ๑๔ วรรคสอง

(๒) ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติกำหนดตามมาตรา ๑๓ วรรคสอง

(๓) ไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๑๘

(๔) ขัดคำสั่งเจ้าพนักงานจราจรซึ่งสั่งตามมาตรา ๑๑๓ หรือ

(๕) ขัดคำสั่งเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งตามมาตรา ๑๔๐ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา ๑๕๑ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๙ มาตรา ๕๒ มาตรา ๖๑ หรือมาตรา ๖๖ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองร้อยบาทถึงห้าร้อยบาท

มาตรา ๑๕๒ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๗ มาตรา ๑๐ ทวิ มาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๖ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ (๑) มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๔๙ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๖ มาตรา ๖๔ มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง มาตรา ๗๓ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม มาตรา ๗๗ วรรคหนึ่ง มาตรา ๘๕ มาตรา ๘๖ มาตรา ๘๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๙๐ มาตรา ๙๑ มาตรา ๙๒ มาตรา ๙๓ มาตรา ๙๔ วรรคหนึ่ง มาตรา ๙๕ มาตรา ๙๙ มาตรา ๑๒๗ มาตรา ๑๒๘ หรือมาตรา ๑๓๐ หรือ ไม่ปฏิบัติตามประกาศที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติกำหนดตามมาตรา ๑๕ วรรคสอง หรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๗๗ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๖ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๑๖๐ ทวิ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๓๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของผู้นั้นมีกำหนดไม่น้อยกว่าหนึ่งเดือนหรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่

มาตรา ๑๖๐ ทริ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๓ (๒) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของผู้นั้นมีกำหนดไม่น้อยกว่าหกเดือนหรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท และให้ศาลสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของผู้นั้นมีกำหนดไม่น้อยกว่าหนึ่งปี หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงหกปี และปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสองหมื่นบาท และให้ศาลสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของผู้นั้นมีกำหนดไม่น้อยกว่าสองปี หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่

กฎหมายจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น มุ่งหมายในการวางระบบจัดการกับการคมนาคมและขนส่งทางบกให้ประชาชนใช้รถใช้ถนนมีความปลอดภัยและถูกต้องตามกฎหมาย ประชาชนจึงต้องมีความรู้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยานพาหนะเสียก่อน ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. ลักษณะของตัวรถ

๑.๑ ต้องเป็นรถที่มีสภาพมั่นคงแข็งแรง ไม่ทำให้เกิดอันตรายหรือเสื่อมเสียสุขภาพอนามัยแก่ผู้ใช้รถ คนโดยสาร หรือประชาชน

๑.๒ ต้องเป็นรถที่อยู่ในสภาพที่ผู้ขับขี่สามารถมองเห็นทางพอแก่ความปลอดภัยได้

๑.๓ ห้ามมิให้นำรถที่เกิดเสียงอื้ออึง หรือมีสิ่งลากฎไปบนทางเดินรถมาใช้ในทางเดินรถ

๑.๔ ต้องเป็นรถที่มีล้อเป็นยาง

๑.๕ ต้องเป็นรถที่อยู่ภายในกำหนดเกณฑ์มาตรฐานค่าควันดำ ก๊าซ และระดับเสียงของรถ

๒. ลักษณะของตัวผู้ขับขี่

๒.๑ ต้องไม่ขับรถในขณะที่หย่อนความสามารถ คือ ต้องไม่ขับรถในขณะที่ร่างกายไม่สมบูรณ์ มีอาการอ่อนเพลีย อาจจะเป็นเนื่องจากการเจ็บไข้ได้ป่วย หรือพักผ่อนไม่เพียงพอ หรือการรับประทานยาที่มีผลข้างเคียง เช่น ยาแก้ไอ แก้หวัดทำให้เกิดอาการซึมและง่วงนอน หากยังฝืนขับรถไป อาจจะก่อให้เกิดอุบัติเหตุขึ้นได้

๒.๒ ต้องไม่ขับรถในขณะที่เมาสุรา หรือของมีเมาอย่างอื่น เนื่องจากมีผลกระทบต่อจิตประสาท ทำให้ไม่สามารถบังคับรถได้ดังปกติ

๓. ลักษณะการขับขี่รถ

๓.๑ ต้องเปิดไฟในขณะที่ขับรถในทางในเวลาที่มีแสงสว่างไม่เพียงพอ โดยเวลาที่มีแสงสว่างไม่เพียงพอ ในที่นี้หมายรวมถึง ในเวลาพลบค่ำ หมอกลงจัด หรือเวลาฝนตก ซึ่งทำให้ผู้ขับขี่มองเห็นคน รถ หรือสิ่งกีดขวางในทางได้ไม่ชัดแจ้ง ภายในระยะไม่น้อยกว่า ๑๕๐ เมตร

๓.๒ ต้องใช้เสียงสัญญาณแตกต่างกันไปตามชนิดของรถ เช่น รถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ ใช้เสียงแตรโดยให้ได้ยินได้ในระยะไม่น้อยกว่า ๖๐ เมตร เป็นต้น

๓.๓ ต้องปฏิบัติตามสัญญาณจราจร หรือเครื่องหมายจราจร เป็นหน้าที่ของผู้ขับขี่ที่ต้องรู้ความหมายของสัญญาณจราจรและเครื่องหมายจราจร ผู้ขับขี่จะอ้างว่าไม่รู้ความหมายของสัญญาณหรือเครื่องหมายจราจรมิได้ ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยของผู้ใช้รถใช้ถนน

๓.๔ ต้องขับรถด้วยอัตราความเร็วตามที่กำหนด ซึ่งมีการกำหนดความเร็วสำหรับรถยนต์ที่ขับในเขตกรุงเทพมหานคร เขตเมืองพัทยา หรือเขตเทศบาล ไม่เกินชั่วโมงละ ๘๐ กิโลเมตร หรือนอกเขตดังกล่าวให้ขับไม่เกินชั่วโมงละ ๙๐ กิโลเมตร และให้ลดความเร็วลงและเพิ่มความระมัดระวังขึ้นตามสมควรเมื่อขับในเขตทางที่มีเครื่องหมายจราจรแสดงว่าเป็นเขตอันตรายหรือเขตให้ขับรถช้าๆ

๓.๕ หลักในการใช้ทางเดินรถของผู้ขับขี่ คือ ขับรถต้องชิดซ้ายทั้งต้องไม่ให้ล้ำกึ่งกลางของทางเดินรถ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุชนกับรถที่แล่นสวนทางด้านขวา หรือรถที่ออกมาจากทางข้างทางด้านขวา อย่างไรก็ตามมีข้อยกเว้นให้ขับรถในช่องทางด้านขวาของทางเดินรถ หรือล้ำกึ่งกลางของทางเดินรถ

ได้ เมื่อมีกรณีจำเป็น เช่น ช่องเดินรถมีสิ่งกีดขวางหรือถูกปิดการจราจร ช่องทางเดินรถถูกกำหนดให้เป็นช่องทางเดินรถทางเดียว เมื่อจะแซงขึ้นหน้ารถคันอื่น

๓.๖ ต้องขับรถให้ห่างรถคันหน้าพอสมควร ในระยะที่จะหยุดรถได้โดยปลอดภัยในเมื่อจำเป็นต้องหยุดรถ ซึ่งกฎหมายมิได้กำหนดระยะที่จะให้ห่างจากรถคันหน้าเท่าใด โดยผู้ขับซึ่งต้องใช้วิจารณญาณเองว่าควรจะให้ระยะห่างเพียงใดจึงจะปลอดภัยโดยสามารถหยุดรถได้ทันทีที่รถคันหน้าหยุด

๓.๗ ต้องขับด้วยความระมัดระวังไม่ให้ชน หรือโดนคนเดินเท้า

๓.๘ ต้องไม่ขับรถในลักษณะกีดขวางการจราจร

๓.๙ ต้องไม่ขับโดยประมาทหรือน่าหวาดเสียวอันอาจเกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน

๓.๑๐ ต้องไม่ขับซัดคร่อมหรือทับเส้นหรือแนวแบ่งช่องเดินรถ

๓.๑๑ ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยหรือความเดือดร้อนของผู้อื่น

บทกำหนดโทษ

บทกำหนดโทษตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่สำคัญๆ มีดังนี้

ลำดับที่	การกระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายจราจร	โทษจำคุก	โทษปรับ
๑.	นำรถที่ไม่มั่นคงแข็งแรงอาจเกิดอันตรายหรือทำให้เสื่อมเสีย สุขอนามัย มาใช้ในทางเดินรถ		๕๐๐ บาท
๒.	นำรถที่ไม่ติดแผ่นป้ายทะเบียนมาใช้ในทางเดินรถ		๑,๐๐๐ บาท
๓.	นำรถที่เครื่องยนต์ก่อให้เกิดเสียงเกินเกณฑ์ที่กำหนดมาใช้ในทางเดินรถ		๑,๐๐๐ บาท
๔.	ขับรถในทางไม่เปิดไฟ หรือใช้แสงสว่างในเวลาที่มีแสงสว่างไม่เพียงพอที่จะมองเห็นคน รถ หรือสิ่งกีดขวาง ในทางได้โดยชัดแจ้งภายในระยะ ๑๕๐ เมตร		๑,๐๐๐ บาท
๕.	ใช้สัญญาณไฟวับวาบผิดเงื่อนไขที่กำหนด		๕๐๐ บาท
๖.	ขับรถไม่ปฏิบัติตามสัญญาณจราจร หรือเครื่องหมายจราจรที่ได้ติดตั้งไว้หรือทำให้ปรากฏในทาง หรือที่พนักงานเจ้าหน้าที่แสดงให้ทราบ		๑,๐๐๐ บาท
๗.	ขับรถฝ่าฝืนสัญญาณไฟแดง		๑,๐๐๐ บาท
๘.	ไม่หยุดรถหลังเส้น ให้รถหยุดเมื่อมีสัญญาณไฟแดง		๑,๐๐๐ บาท
๙.	ขับรถไม่ปฏิบัติตามสัญญาณจราจรที่พนักงานเจ้าหน้าที่แสดงให้ปรากฏด้วยมือ		๑,๐๐๐ บาท
๑๐.	เลี้ยวรถหรือเปลี่ยนช่องเดินรถโดยไม่ให้สัญญาณ		๑,๐๐๐ บาท
๑๑.	ขับรถในขณะที่เมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น	๑ ปี	๕,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท
๑๒.	ขับรถในลักษณะกีดขวางการจราจร	๓ เดือน	๒,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท
๑๓.	ขับรถเร็วเกินอัตราที่กำหนด		๕๐๐ บาท
๑๔.	ขับรถแต่กึ่งซึ่ปฏิเสธไม่รับจ้างบรรทุกคนโดยสาร (เว้นแต่ กรณีจะเกิดอันตรายแก่ตนหรือแก่คนโดยสาร)		๑,๐๐๐ บาท
๑๕.	ขับซัดจักรยานยนต์ไม่สวมหมวกนิรภัย (มิให้ใช้บังคับแก่ภิกษุสามเณร นักพรต นักบวช ผู้นำถือลัทธิศาสนา ที่ใช้ผ้าโพกศีรษะตามประเพณีนิยม		๕๐๐ บาท

ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ ๑ นายว่องไวขับรถที่มีสภาพเก่าชำรุด มีอุปกรณ์ไม่ครบถ้วน และไม่มั่นคงแข็งแรง ทำให้ล้อรถหลุดไปเฉลบนรถผู้อื่น เป็นเหตุให้คนในรถถึงแก่ความตาย ถือว่ากระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย

ตัวอย่างที่ ๒ การขับรถจักรยานยนต์ย่อนศรหรือการขับรถจักรยานยนต์ในช่องทางด้านขวาของถนนหรือขับรถจักรยานยนต์ด้วยความเร็วสูง หากถูกรถยนต์ชนตายหรือบาดเจ็บสาหัสตามกฎหมายถือว่าผู้ขับรถจักรยานยนต์ไม่ใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัย ผลอาจไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๕๔

๓. พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๕๖

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๕๖ มีเจตนารมณ์ในการคุ้มครองเด็กที่อายุต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส สำหรับการปฏิบัติต่อเด็กเพื่อคุ้มครองเด็กนั้นได้กล่าวถึงข้อที่สำคัญๆ ไว้หลายประการ ดังนี้

๑. ผู้ปกครองต้องให้การอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และพัฒนาเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตนตามสมควรแก่ชนบทรวมนิยมประเพณีและวัฒนธรรมแห่งท้องถิ่นนั้นๆ

๒. ผู้ปกครองต้องคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลไม่ให้ตกอยู่ในภาวะอันน่าจะเป็นอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ

๓. ผู้ปกครองต้องไม่กระทำการ ดังต่อไปนี้

๓.๑ ทอดทิ้งเด็กไว้ในสถานรับเลี้ยงเด็กหรือสถานพยาบาลหรือไว้กับบุคคลที่รับจ้างเลี้ยงเด็กหรือสถานที่ใด โดยเจตนาที่จะไม่รับเด็กกลับคืน

๓.๒ ละทิ้งเด็กไว้ ณ สถานที่ใดๆ โดยไม่จัดให้มีการป้องกันดูแลสวัสดิภาพหรือการเลี้ยงดูที่เหมาะสม

๓.๓ จงใจหรือละเลยไม่ทำให้สิ่งที่เป็นแก่การดำรงชีวิตหรือสุขภาพอนามัยจนน่าจะเป็นอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจของเด็ก

๓.๔ ปฏิบัติต่อเด็กในลักษณะที่เป็นการขัดขวางการเจริญเติบโตหรือพัฒนาการของเด็ก

๓.๕ ปฏิบัติต่อเด็กในลักษณะที่เป็นการเลี้ยงดูโดยมิชอบ

๔. ขั้นตอนตามกฎหมายหากผู้ปกครอง หรือญาติ เป็นผู้กระทำทารุณต่อเด็ก

๔.๑ เมื่อมีการฟ้องคดีอาญาแก่ผู้กระทำผิดและมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ถูกฟ้องนั้นจะกระทำทารุณแก่เด็กอีก ให้ศาลที่พิจารณาคดีนั้นมีอำนาจกำหนดมาตรการคุ้มครองประพฤติดูแลผู้เสียหาย ห้ามเข้าเขตกำหนด หรือห้ามเข้าใกล้ตัวเด็กในระยะที่ศาลกำหนด เพื่อป้องกันมิให้กระทำการดังกล่าวและจะสั่งให้ผู้เสียหายนั้นทำทัณฑ์บนตามวิธีการที่กำหนดตามประมวลกฎหมายอาญาด้วยก็ได้

๔.๒ หากยังไม่มีการฟ้องคดีอาญาหรือไม่ฟ้องคดีอาญาแต่มีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าจะมีการกระทำการทารุณกรรมแก่เด็กอีกให้พนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก หรือพนักงานอัยการยื่นคำขอต่อศาล เพื่อออกคำสั่งมิให้กระทำการดังกล่าวโดยกำหนดมาตรการคุ้มครองประพฤติดูแลและเรียกประกันด้วยก็ได้

ในกรณีตามข้อ ๔.๑ และ ๔.๒ หากศาลเห็นว่ามีความจำเป็นเร่งด่วนเพื่อคุ้มครองเด็กมิให้ถูกระทำการรุนแรงอีก ให้ศาลมีอำนาจออกคำสั่งให้ตำรวจจับกุมผู้ที่เชื่อว่าจะกระทำการรุนแรงแก่เด็กมาทันทีไว้ มีกำหนดครั้งละไม่เกิน ๓๐ วัน

การพิจารณาออกคำสั่งหรือการเรียกประกันตามมาตรานี้ ให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ

๕. ห้ามไม่ให้เด็กซื้อหรือเสพสุราหรือบุหรี่ หรือเข้าไปในสถานที่เฉพาะเพื่อการจำหน่ายหรือเสพสุราหรือบุหรี่ หากฝ่าฝืนให้พนักงานเจ้าหน้าที่สอบถามเด็กเพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับเด็กและมีหนังสือเรียกผู้ปกครองมาร่วมประชุมเพื่อปรึกษาหารือว่ากล่าวตักเตือน ให้ทำทัณฑ์บน หรือมีข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับวิธีการและระยะเวลาในการจัดให้เด็กทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ เพื่อแก้ไขหรือป้องกันมิให้เด็กกระทำความผิดซ้ำอีกได้ หากผู้ปกครองไม่เห็นด้วยให้มีสิทธินำคดีไปสู่ศาลภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันรับทราบคำสั่ง

๖. โรงเรียนและสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนว ให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคม และความปลอดภัยแก่นักเรียนหรือสถานศึกษา โดยนักเรียนและนักศึกษาต้องไม่ประพฤติตน ดังต่อไปนี้

- ๖.๑ หนีเรียนหรือออกนอกสถานศึกษาโดยไม่ได้รับอนุญาตในช่วงเวลาเรียน
- ๖.๒ เล่นการพนัน จัดให้มีการเล่นการพนัน หรือมั่วสุมในวงการพนัน
- ๖.๓ พกพาอาวุธหรือวัตถุระเบิด
- ๖.๔ ซื้อ จำหน่าย แลกเปลี่ยน เสพสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ สิ่งมีเงินเมา บุหรี่ หรือยาเสพติด
- ๖.๕ ลักทรัพย์ กรรโชกทรัพย์ ข่มขู่ หรือบังคับขืนใจเพื่อเอาทรัพย์สินบุคคลอื่น
- ๖.๖ ก่อเหตุทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายผู้อื่น เทรียมการหรือกระทำการใด ๆ อันน่าจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยหรือขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน
- ๖.๗ แสดงพฤติกรรมทางชู้สาวซึ่งไม่เหมาะสมในที่สาธารณะ
- ๖.๘ เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี
- ๖.๙ ออกนอกสถานที่พักเวลากลางคืน เพื่อเที่ยวเตร่หรือรวมกลุ่ม อันเป็นการสร้างความเดือดร้อนให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น

บทกำหนดโทษ

๑. ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ ห้ามไม่ให้ผู้ใดปฏิบัติต่อเด็ก ดังต่อไปนี้
 - ๑.๑ กระทำหรือละเว้นการกระทำอันเป็นการทารุณกรรมต่อร่างกายหรือจิตใจของเด็ก
 - ๑.๒ จงใจหรือละเลยไม่ทำให้สิ่งจำเป็นแก่การดำรงชีวิตหรือรักษาพยาบาลแก่เด็กที่อยู่ในความดูแลของตนจนน่าจะเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจของเด็ก
 - ๑.๓ บังคับ ขู่ข่มขู่ ชักจูง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กประพฤติตนไม่สมควรหรือน่าจะทำให้เด็กมีความประพฤตินิสัยต่อการกระทำผิด
 - ๑.๔ โฆษณาทางสื่อมวลชนหรือเผยแพร่ด้วยประการใด เพื่อรับเด็กหรือยกเด็กให้แก่บุคคลอื่นที่ไม่ใช่ญาติของเด็กเว้นแต่ได้รับอนุญาตจากทางราชการ

๑.๕ บังคับ ชูเชิญ ชักจูง ส่งเสริม ยินยอม หรือกระทำด้วยประการใดให้เด็กเป็นขอทาน เด็กเร่ร่อน หรือใช้เด็กเป็นเครื่องมือในการขอทานหรือการกระทำความผิด หรือกระทำด้วยประการใดอันเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากเด็ก

๑.๖ ใช้ จ้าง หรือวานเด็กให้ทำงานหรือกระทำการอันอาจเป็นอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ มีผลกระทบต่อการศึกษาเติบโต หรือขัดขวางต่อพัฒนาการของเด็ก

๑.๗ บังคับ ชูเชิญ ใช้ ชักจูง ยุยง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กเล่นกีฬาหรือให้กระทำการใด เพื่อแสวงหาประโยชน์ทางการค้าอันมีลักษณะเป็นการขัดขวางต่อการเจริญเติบโตหรือพัฒนาการของเด็กหรือมีลักษณะเป็นการทารุณกรรมต่อเด็ก

๑.๘ ใช้หรือยินยอมให้เด็กเล่นการพนันไม่ว่าชนิดใดหรือเข้าไปในสถานที่เล่นการพนัน สถานค้าประเวณี หรือสถานที่ที่ห้ามมิให้เด็กเข้า

๑.๙ บังคับ ชูเชิญ ใช้ ชักจูง ยุยง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กแสดงหรือกระทำอันมีลักษณะลามกอนาจาร ไม่ว่าจะทำเพื่อให้ได้มาซึ่งค่าตอบแทนหรือเพื่อการใด

๑.๑๐ จำหน่าย แลกเปลี่ยน หรือให้สุราหรือบุหรี่แก่เด็ก เว้นแต่การปฏิบัติทางการแพทย์ ผู้ใดฝ่าฝืนกรณีดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา

๒. หากผู้ใดฝ่าฝืนข้อกำหนดของศาลในการคุ้มครองความประพฤติ ห้ามเข้าเขตกำหนด หรือห้ามเข้าใกล้ตัวเด็ก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๓. นักเรียน นักศึกษาต้องปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน หากนักเรียน หรือนักศึกษาฝ่าฝืนให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด และมีอำนาจนำตัวไปมอบแก่ผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษาของนักเรียนหรือนักศึกษานั้น เพื่อดำเนินการสอบถามและอบรมสั่งสอนหรือลงโทษตามระเบียบเมื่อได้อบรมสั่งสอนหรือลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษาแจ้งให้ผู้ปกครองว่ากล่าวตักเตือนหรือสั่งสอนเด็กอีกชั้นหนึ่ง

การลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาให้กระทำเท่าที่สมควรเพื่อการอบรมสั่งสอน

การกระทำฝ่าฝืนของนักเรียนหรือนักศึกษา หากเกิดจากการที่มีผู้ใดยุยง ส่งเสริม ช่วยเหลือ หรือสนับสนุนให้นักเรียนหรือนักศึกษากระทำ ผู้นั้นจะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ ๑ เจ้าของร้านเกมส์ยินยอมให้เด็กอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี เข้ามาเล่นเกมสปีในร้านในเวลา กลางคืนโดยเจ้าของร้านเก็บเงินชั่วโมงละ ๒๐ บาท เจ้าของร้านจึงได้รับประโยชน์จากค่าบริการ ซึ่งถือว่าเป็นการส่งเสริมให้เด็กประพฤติตนไม่สมควร ขัดขวางการเจริญเติบโต เพื่อแสวงหาประโยชน์ทางการค้าจากเด็ก เจ้าของร้านเกมส์จึงมีความผิดตามกฎหมาย

ตัวอย่างที่ ๒ เพื่อนบ้านหลอกลวงเด็กอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี โดยใช้อุบายหลอกให้มาช่วยทำงานที่บ้าน แต่กลับพาเด็กไปเร่ขอทานตามตลาด แหล่งชุมชนต่างๆ โดยใช้กำลัง ชูบังคับ แม่เด็กจะยินยอมเพราะไม่รู้ข้อเท็จจริงและทำลงไปเพราะความกลัวก็ถือว่าเป็นบ้านกระทำความผิดตามกฎหมาย

นอกจากนี้ ยังมีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เมื่อมีกรณีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการแข่งขันรถยนต์และรถจักรยานยนต์บนท้องถนนหรือทางสาธารณะ ดังนี้

๑. พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๑๒ รถใดที่จดทะเบียนแล้ว หากปรากฏในภายหลังว่ารถนั้นมีส่วนควบหรือเครื่องอุปกรณ์สำหรับรถไม่ครบถ้วนถูกต้องตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หรือเพิ่มสิ่งใดสิ่งหนึ่งเข้าไป ซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจของผู้อื่น ห้ามมิให้ผู้ใดใช้รถนั้นจนกว่าจะจัดให้มี ครบถ้วนถูกต้องหรือเอาออกแล้ว

ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่าเจ้าของรถไม่อาจจัดให้มีครบถ้วนถูกต้องหรือเอาออกได้ให้นายทะเบียนสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนรถนั้น

เจ้าของรถมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่ออธิบดีได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่งของนายทะเบียน

คำวินิจฉัยของอธิบดีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๑๔ รถใดที่จดทะเบียนแล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดเปลี่ยนแปลงตัวรถหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของรถให้ผิดไปจากรายการที่จดทะเบียนไว้และใช้รถนั้น เว้นแต่เจ้าของรถนำรถไปให้นายทะเบียนตรวจสอบสภาพก่อน

ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่ารถที่เปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายในเวลาใช้ ให้สั่งเจ้าของรถแก้ไขและนำรถไปให้ตรวจสอบสภาพก่อนใช้ การตรวจสอบสภาพดังกล่าวให้นายทะเบียนสั่งให้เจ้าของรถนำรถไปให้ตรวจสอบสภาพ ณ สถานตรวจสอบสภาพที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกก็ได้ และให้นำมาตรา ๑๒ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้านายทะเบียนเห็นว่ารถนั้นปลอดภัยในเวลาใช้ ให้แก้ไขเพิ่มเติมรายการในทะเบียน และใบคู่มือจดทะเบียนรถนั้นด้วย

มาตรา ๖๐ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖ (๒) (๓) (๔) หรือ (๕) มาตรา ๖/๑ วรรคสองและวรรคสาม มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๗ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง มาตรา ๕๖ หรือมาตรา ๕๗ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

ทั้งนี้ ต้องพิจารณาว่า เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น รถที่ใช้ในการแข่ง การแข่งขัน มีลักษณะที่เข้าข่ายจะเป็นความผิดหรือไม่

รถที่สามารถใช้ได้ถูกต้องตามกฎหมาย รถที่จดทะเบียนแล้วจะต้องมีส่วนควบหรืออุปกรณ์ที่ครบถ้วน หากขาดส่วนใดหรือไม่ครบ ให้นายทะเบียนสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนรถนั้น

การปรับแต่งรถ ห้ามเปลี่ยนแปลงตัวรถหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของรถให้ผิดไปจากรายการที่จดทะเบียนไว้และใช้รถนั้น ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่ารถที่เปลี่ยนแปลงนั้นอาจก่อให้เกิดอันตรายในเวลาใช้ ให้สั่งเจ้าของรถแก้ไขและนำรถไปให้ตรวจสอบสภาพก่อนใช้ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

๒. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

กรณีการแข่งขันรถ การรวมกลุ่ม หรือมั่วสุม หรือจัดให้มีการแข่งรถในทาง ถนน หรือบริเวณสาธารณะอื่น ๆ ที่ไม่ได้จัดไว้เพื่อการแข่งขันรถโดยเฉพาะหรือถูกกฎหมาย หากมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นและเกิดความเสียหาย อุบัติเหตุ หรือมีผู้ได้รับความเดือดร้อน ได้รับความเจ็บ จากการทำนั้น ทั้งผู้กระทำ

ความผิด ผู้ปกครอง อาจต้องรับผิดชอบในทางละเมิดแก่ผู้ที่รับความเสียหาย ความเดือดร้อนเพราะการกระทำนั้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐ ที่บัญญัติว่า ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

๓. ประมวลกฎหมายอาญา

เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น ผู้กระทำความผิดอาจถูกริบทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓ ที่บัญญัติว่า ในการริบทรัพย์สิน นอกจากศาลจะมีอำนาจริบตามกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้ว ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ริบทรัพย์สินดังต่อไปนี้ด้วย คือ

(๑) ทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้ใช้ หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรือ

(๒) ทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้มาโดยได้กระทำความผิด

เว้นแต่ทรัพย์สินเหล่านี้เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด

และหากการกระทำความผิดนั้นก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินอาจต้องรับผิดชอบฐานทำให้เสียทรัพย์สิน และหากก่อให้เกิดความเสียหายต่อร่างกาย เช่น ทำให้ได้รับบาดเจ็บ ได้รับบาดเจ็บสาหัส หรือถึงแก่ชีวิต ผู้กระทำความผิดต้องรับผิดชอบฐานทำร้ายร่างกายหรือฐานประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายด้วย

มาตรา ๒๙๑ ผู้ใดกระทำโดยประมาท และการกระทำนั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

มาตรา ๒๙๗ ผู้ใดกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกาย จนเป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำร้ายรับอันตรายสาหัส ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

มาตรา ๓๐๐ ผู้ใดกระทำโดยประมาทและการกระทำนั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัส ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๙๐ ผู้ใดกระทำโดยประมาท และการกระทำนั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับ อันตรายแก่กายหรือจิตใจ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๓ ในกรณีความผิดใดเกิดขึ้นโดยการกระทำของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้ที่ได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันนั้นเป็นตัวการ ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา ๘๖ ผู้ใดกระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิดก่อนหรือขณะกระทำความผิด แม้ผู้กระทำความผิดจะมีได้รู้ถึงการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกนั้นก็ตาม ผู้นั้นเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิด ต้องระวางโทษสองในสามส่วนของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่สนับสนุนนั้น

ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ ๑ กรณีตำรวจฝ่ายป้องกันปราบปรามจราจร ได้สกัดจับนักซิ่งเด็กแว้นได้เกือบ ๓๐๐ คน พร้อมยึดรถจักรยานยนต์ ๑๕๐ คัน และรถเก๋งอีก ๑๖ คัน บนถนนพระราม ๖ กรุงเทพมหานคร เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถจับกุมจำเลยทั้ง ๑๔๐ คน ได้พร้อมรถจักรยานยนต์ที่ใช้ในการกระทำความผิด ชั้นสอบสวน จำเลยให้การรับสารภาพ ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติการจราจรทางบก พ.ศ.๒๕๒๒ มาตรา ๑๓๔, ๑๖๐ ทวิ และพระราชบัญญัติการจราจรทางบก พ.ศ.๒๕๓๕ มาตรา ๑๖, ๓๑ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓, ๘๓

ตัวอย่างที่ ๒ อัยการบรรยายว่า โดยเหตุที่การกระทำความผิดในข้อหาแข่งรถในทางเดินรถดังกล่าว ก่อให้เกิดเสียงดัง ทำลายสุขภาพจิตของประชาชน ผู้กำลังพักผ่อนนอนหลับอยู่ในบริเวณบ้านเรือนที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงกับที่เกิดเหตุ อันเป็นการสร้างความเดือนร้อน นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดอันตรายแก่ประชาชนผู้สัญจรไปมาตามเส้นทางนั้นได้โดยง่ายอีกด้วย ประกอบกับความผิดในข้อหาดังกล่าว มีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้นอีกเรื่อยๆ ทั้งในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง สมควรอย่างยิ่งที่จะลงโทษผู้กระทำผิดสถานหนัก ริบของกลาง และเพิกถอนใบอนุญาต ศาลมีความเห็นว่า การกระทำของจำเลยดังกล่าวมีลักษณะรุนแรง จึงพิพากษาจำคุกจำเลยรวม ๒ เดือน ปรับ ๒,๐๐๐ บาท โดยไม่รอลงอาญา รับสารภาพลดโทษกึ่งหนึ่ง คงจำคุก ๑ เดือน ปรับ ๑,๐๐๐ บาท เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นกักขังแทน ริบรถของกลางและพักใช้ใบอนุญาตขับขี่รถยนต์มีกำหนด ๖ เดือน

ใบงาน

ใบงาน เรื่อง เด็กแว้น

นาย ก อายุ ๑๕ ปี และกลุ่มเพื่อนรวม ๒๐๐ คน รวมกลุ่มมั่วสุมกันที่บ้านของนาย ก โดยมีผู้ปกครองของนาย ก อยู่ในบ้านด้วย ต่อมานาย ก และกลุ่มเพื่อนได้ขับขี่รถจักรยานยนต์ที่มีเสียงอื้ออึงและเสียงดังจากท่อที่ดังมากกว่าปกติไปบนถนนพระราม ๖ และได้ขับขี่รถจักรยานยนต์แข่งกัน สร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชนในละแวกนั้น รวมถึงผู้ที่สัญจรในบริเวณนั้นด้วย ปรากฏว่า ในระหว่างที่นาย ก กำลังแข่งรถจักรยานยนต์กับเพื่อนอยู่นั้น นาย ข ได้ขับรถยนต์สวนมา และนาย ก ได้เฉี่ยวชนกระจกมองข้างรถยนต์ของนาย ข เสียหาย

คำถาม

๑. นาย ก และกลุ่มเพื่อนมีความผิดหรือไม่
๒. ผู้ปกครองของนาย ก ต้องรับผิดชอบหรือไม่
๓. นาย ก มีความรับผิดชอบต่อนาย ข หรือไม่

คำตอบ

๑. นาย ก และกลุ่มเพื่อนมีความผิดตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๒๒/๒๕๕๘ ข้อ ๑ ประกอบ มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ ทวิ และมาตรา ๑๓๔ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ รับโทษตามมาตรา ๑๔๘ มาตรา ๑๕๒ และมาตรา ๑๖๐ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒
๒. ผู้ปกครองของนาย ก ต้องรับผิดชอบตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๒๒/๒๕๕๘ ข้อ ๒
๓. หากนาย ก มีเจตนาขับรถจักรยานยนต์เฉี่ยวชนกระจกมองข้างรถยนต์ของนาย ข เสียหาย โดยประสงค์ต่อผลหรือเล็งเห็นผล นาย ก มีความผิดฐานทำให้เสียหายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๘ มีโทษจำคุกและปรับ และกระทำละเมิดทำให้ทรัพย์สินของนาย ข เสียหายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐ ซึ่งต้องชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้เสียหาย

ชวนค้น ชวนคิด ท้าทายเรียน

๑. เด็กแว้นมีความหมายอย่างไร

ตอบ เด็กแว้น เป็นชื่อที่เรียกกลุ่มเด็กและเยาวชนชายที่ชอบรวมกลุ่มกับเพื่อนขับขี่รถจักรยานยนต์แข่งกันบนท้องถนน

ความหมายตามราชบัณฑิตยสถานใน "พจนานุกรมคำใหม่ เล่ม ๑" หรือพจนานุกรมฉบับวัยรุ่น โดยมี ศ.ดร.กาญจนา นาคสกุล เป็นประธานคณะกรรมการจัดทำ ซึ่งรวมถึงความหมายของคำนี้ไว้ว่า "วัยรุ่นผู้ชาย ที่ชอบเร่งเครื่องมอเตอร์ไซค์ให้มีเสียงดังแว้นๆ"

๒. เด็กแว้นมีลักษณะอย่างไร

ตอบ เด็กแว้นมีลักษณะ คือ กลุ่มวัยรุ่นชายที่มีรสนิยมการแต่งตัว ทรงผม หรือแนวเพลงเดียวกัน โดยรสนิยมการแต่งตัวที่เป็นเอกลักษณ์โดดเด่น มักจะใส่กางเกงขาเดฟพืตมากๆ พร้อมเสื้อยืดตัวเล็กหรือเสื้อที่มีสกรีนลายชื่อนักร้องวงต่างๆ ส่วนทรงผมที่นิยมมักไว้ มักเปลี่ยนไปตามกระแสสังคม แต่ไม่ใช่ตามที่กระแสสังคมวัยรุ่นปกตินิยม เช่น ปัจจุบัน วัยรุ่นชายทั่วไปจะนิยมไว้ทรง Undercut หรือวินเทจ (แบบชาวตะวันตก ยุโรป และเกาหลี) แต่เด็กแว้นจะนิยมไว้ทรงแสกกลางแบบยุค ๘๐ ด้านรองเท้ายาวจะใส่รองเท้าแตะแบบนิ้วคีบ รันตราข้างดาว เพลงที่นิยมจะเป็นเพลงร็อค ลูกทุ่ง และเพื่อชีวิต รวมถึงเพลงใต้ดิน เพลงแดนซ์ตามผับหรือสถานบันเทิงที่เป็นศิลปินต่างประเทศนามาริมีกซ์จึงหะใหม่ เป็นต้น นอกจากนี้ยังนิยมเรื่องของการสักตามร่างกายอีกด้วย

ลักษณะอีกอย่างหนึ่งคือรถจักรยานยนต์ ซึ่งรถจักรยานยนต์ที่ใช้นั้นเป็นรถที่ผ่านการแปลงสภาพ ตกแต่ง เปลี่ยนแปลงอุปกรณ์ให้มีความต่างไปจากเดิม ซึ่งที่เห็นได้อย่างชัดเจนเลย คือ การเปลี่ยนท่อไอเสียที่มีความดังต่างไปจากท่อไอเสียเดิม การเปลี่ยนวงล้อ การเปลี่ยนขนาดของยางรถจักรยานยนต์ หรือการเปลี่ยน เพิ่มเติม หรือนำเอาอุปกรณ์บางอย่างออก เพื่อให้รถของตนมีความโดดเด่น

๓. เด็กแว้นมีพฤติกรรมอย่างไร

ตอบ มีความคิดคะนอง ไม่คิดก่อนทำ มีความประมาทสูง ชอบทำตามเพื่อน ไม่มีความคิดเป็นของตัวเอง ชอบที่จะอยู่รวมกันเป็นกลุ่มๆ โดยพฤติกรรมส่วนใหญ่คือการขับขี่รถจักรยานยนต์ในเวลากลางคืนเป็นกลุ่มใหญ่ บางครั้งมีการปิดถนนเพื่อแข่งขันหรือประลองกันบนถนนหลวง หรืออาจจะก่อความรำคาญ โดยการบิดคันเร่งเพื่อก่อให้เกิดเสียงดังสร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนโดยไม่มี ความจำเป็น

ชวนค้น ชวนคิด ทำแบบเรียน

๔. สาเหตุที่ทำให้เด็กเป็นเด็กแค้นมาจากเหตุใดบ้าง

- ตอบ
๑. ส่วนใหญ่แล้วมักจะพบว่าเด็กแค้นนั้นอยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งเป็นช่วงวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งร่างกาย จิตใจ ความคิด มักจะเกิดความสับสนในการตัดสินใจ
 ๒. เป็นช่วงที่เด็กกำลังค้นหาเอกลักษณ์ของตนเอง จึงมักจะทำตามแบบอย่างที่เขาเห็นว่าดี เพื่อที่จะได้รับการยอมรับจากผู้อื่น
 ๓. ปัญหาทางครอบครัว
 ๔. สภาพแวดล้อม สังคม
 ๕. กลุ่มเพื่อน

๕. หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดและความรับผิดชอบของเด็กแค้น

- ตอบ
๑. คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๒/๒๕๕๘
 ๒. พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.๒๕๒๒
 ๓. พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ.๒๕๒๒
 ๔. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
 ๕. ประมวลกฎหมายอาญา

๖. วิธีการแก้ไขปัญหาเด็กแค้น

- ตอบ
๑. สถาบันครอบครัวต้องให้ความอบอุ่น ดูแลเอาใจใส่แก่เด็กและเยาวชน ไม่ควรปล่อยปละละเลย
 ๒. รัฐบังคับใช้กฎหมาย
 ๓. ให้การอบรมหรือเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับปัญหา ผลกระทบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องแก่เด็กและเยาวชน รวมถึงบิดามารดา หรือผู้ปกครอง

๗. หากนักเรียนเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจและพบการแข่งรถบนถนน สร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนบริเวณโดยรอบในเวลากลางคืน นักเรียนจะมีอำนาจใดบ้างที่จะกระทำต่อเด็กแค้น

- ตอบ
- เนื่องจากการแข่งรถบนถนนนั้นเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติการจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๓๔, ๑๖๐ ทวิ ฉะนั้นเมื่อพบการกระทำความผิดเกิดขึ้น ศาลจึงมีอำนาจจับทรัพย์สินที่กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓ จึงริบรถที่ใช้ในการกระทำความผิดได้

แนวทางการวัด และประเมินผล

แนวทางการวัดและประเมินผล

วิธีการ วัดและประเมินผล	เครื่องมือ วัดและประเมิน	เกณฑ์ การวัดและประเมิน
ตรวจใบงาน	ใบงาน ๑	ผ่านเกณฑ์ร้อยละ ๖๐
สังเกตพฤติกรรมรายกลุ่ม	แบบสังเกตการทำงานกลุ่ม	ผ่านเกณฑ์ร้อยละ ๖๐

แบบประเมินการทำงานเป็นกลุ่ม

ผลงาน/กิจกรรมที่ เรื่อง หน่วยการเรียนรู้ที่
ชั้น วันที่ เดือน พ.ศ.

เลขที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน				(รวมคะแนน ๑๐ คะแนน)	สรุปผล	
		มีการวางแผนการทำงานเป็นระบบ (๓ คะแนน)	การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (๒ คะแนน)	การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม (๒ คะแนน)	มุ่งมั่นทำงานสำเร็จ เสริมทันเวลา (๓ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑								
๒								
๓								
๔								
๕								
๖								
๗								
๘								
๙								

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน

กิจกรรม ความผิดเกี่ยวกับเพศ

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

เวลาเรียน ๒ ชั่วโมง

๑. เป้าหมาย

๑.๑ มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

๑) มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

๒) ตัวชี้วัด ส ๒.๑ ม.๓/๑ อธิบายความแตกต่างของการกระทำความผิดระหว่างคดีอาญาและคดีแพ่ง

๑.๒ จุดประสงค์/วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียน

๑) ด้านความรู้ (K) สามารถบอกองค์ประกอบความผิดเกี่ยวกับเพศแต่ละฐาน

๒) ด้านทักษะ (S) สามารถแยกแยะความแตกต่างของความผิดแต่ละฐาน

๓) ด้านเจตคติ (A) ตระหนักถึงโทษของความผิดเกี่ยวกับเพศ วิธีการป้องกัน และการให้คำแนะนำ

๑.๓ ทักษะกระบวนการ

๑) ทักษะการสื่อสาร

๒) ทักษะการคิด

๓) ทักษะการแก้ปัญหา

๒. กิจกรรมการเรียนรู้

๒.๑ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑) ครูแจ้งมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้

๒) ครูอ่านตัวอย่างข่าวเกี่ยวกับเพศที่ปรากฏตามสื่อต่างๆ และสอบถามความรู้ของนักเรียนเบื้องต้นว่าเป็นความผิดหรือไม่ หากเป็นความผิด ถือเป็นความผิดฐานใด ยอมความได้หรือไม่

๒.๒ ขั้นสอน

๓) ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเรื่องความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามประมวลกฎหมายอาญา ดังนี้

ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา (มาตรา ๒๗๖) และความผิดฐานกระทำชำเราเด็ก (มาตรา ๒๗๗)

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๖ ผู้ใดข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่นโดยขู่เข็ญด้วยประการใดๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย โดยผู้อื่นนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้ผู้อื่นนั้นเข้าใจผิดว่า ตนเป็นบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปีและปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท

การกระทำชำเราตามวรรคหนึ่ง หมายความว่า การกระทำเพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำ โดยการใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำกระทำกับอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่น หรือการใช้สิ่งอื่นใดกระทำกับอวัยวะเพศหรือทวารหนักของผู้อื่น

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งได้กระทำโดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันอันมีลักษณะเป็นการโทรมหรึงหรือกระทำกับชายในลักษณะเดียวกัน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปีและปรับตั้งแต่สามแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำความผิดระหว่างคู่สมรสและคู่สมรสนั้น ยังประสงค์จะอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้เพียงใดก็ได้ หรือจะกำหนดเงื่อนไข

เพื่อคุ้มครองความประพฤติแทนการลงโทษก็ได้ ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกและคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ประสงค์จะอยู่กันด้วยกันฉันสามีภริยาต่อไป และประสงค์จะหย่า ให้คู่สมรสฝ่ายนั้นแจ้งให้ศาลทราบ และให้ศาลแจ้งพนักงานอัยการให้ดำเนินการ ฟ้องหย่าให้

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๗ ผู้ใดกระทำชำเราเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีซึ่งมิใช่ภริยาหรือสามีของตน โดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่แปดพันบาทถึงสี่หมื่นบาท

การกระทำชำเราตามวรรคหนึ่งหมายความว่า การกระทำเพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำ โดยการใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำกระทำกับอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่น หรือการใช้สิ่งอื่นใดกระทำกับอวัยวะเพศหรือทวารหนักของผู้อื่น

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบสามปี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นสี่พันบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสามได้กระทำโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกัน อันมีลักษณะเป็นการโทรมเด็กหญิงหรือกระทำกับเด็กชายในลักษณะเดียวกันและเด็กนั้นไม่ยินยอม หรือได้กระทำโดยมีอาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยใช้อาวุธ ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต

ความผิดตามที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นการกระทำโดยบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปีกระทำต่อเด็กซึ่งมีอายุกว่าสิบสามปี แต่ยังไม่เกินสิบห้าปี โดยเด็กนั้นยินยอม และภายหลังศาลอนุญาตให้ทั้งสองฝ่ายสมรสกัน ผู้กระทำผิดไม่ต้องรับโทษ ถ้าศาลอนุญาตให้สมรสในระหว่างที่ผู้กระทำผิดกำลังรับโทษในความผิดนั้นอยู่ ให้ศาลปล่อยผู้กระทำความผิดนั้นไป

มาตรา ๒๗๗ ทวิ ถ้าการกระทำความผิดตาม **มาตรา ๒๗๖** วรรคหนึ่ง หรือ **มาตรา ๒๗๗** วรรคหนึ่ง หรือวรรคสาม เป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำ

(๑) รัับอันตรายสาหัส ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปีและปรับตั้งแต่สามหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

(๒) ถึงแก่ความตาย ผู้กระทำต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

มาตรา ๒๗๗ ตริ ถ้าการกระทำความผิดตาม **มาตรา ๒๗๖** วรรคสาม หรือ **มาตรา ๒๗๗** วรรคสี่ เป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำ

(๑) รัับอันตรายสาหัส ผู้กระทำต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

(๒) ถึงแก่ความตาย ผู้กระทำต้องระวางโทษประหารชีวิต

ซึ่งสาระสำคัญ มีดังนี้

๑. ผู้กระทำความผิด ตาม**มาตรา ๒๗๖, ๒๗๗** กฎหมายใช้คำว่า “ผู้ใด.....กระทำชำเราผู้อื่น...” ดังนั้น ผู้กระทำความผิดอาจเป็นชายหรือหญิงก็ได้

๒. ผู้ถูกข่มขืนกระทำชำเรา แบ่งเป็น ๒ กรณี ดังนี้

๒.๑ ผู้ถูกข่มขืนกระทำชำเรา อาจเป็นชายหรือหญิงก็ได้

๒.๒ ผู้ถูกข่มขืนกระทำชำเรา อาจเป็นภริยาหรือสามีของผู้กระทำผิดก็ได้

๓. กระทำชำเรา มีความหมายตาม**มาตรา ๒๗๖** วรรคสอง กล่าวคือ การกระทำเพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำ โดยการใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำกระทำกับอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่น หรือ

การใช้สิ่งอื่นใดกระทำกับอวัยวะเพศหรือทวารหนักของผู้อื่น จึงเห็นได้ว่า การข่มขืนกระทำชำเราอาจแบ่งได้ เป็น ๒ กรณี ดังนี้

๓.๑ ใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำกระทำต่ออวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่น

๓.๒ ใช้สิ่งอื่นใดกระทำกับอวัยวะเพศ ทวารหนักของผู้อื่น เช่น อวัยวะเพศเทียม ลินหรือนิ้วมือ
สังเกต การใช้สิ่งอื่นใดที่จะเป็นการกระทำชำเรานั้น ต้องกระทำกับอวัยวะเพศ ทวารหนักเท่านั้น
ไม่รวมถึงช่องปากด้วย ดังนี้ การใช้อวัยวะเพศเทียมล้วงล้ำเข้าไปในช่องปากของผู้ถูกกระทำ จึงไม่เป็นการกระทำชำเรา

ศาลฎีกาได้มีคำวินิจฉัยว่า กระทำชำเราสำเร็จนั้น มีความหมายว่า ต้องถึงขั้นอวัยวะเพศ
ของผู้กระทำล้วงล้ำเข้าไปในอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้ถูกกระทำ หรือการใช้สิ่งอื่นใดกระทำ
กับอวัยวะเพศหรือทวารหนักของผู้อื่น (คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๔๔๘/๒๕๕๗, ๑๔๕๓๗-๑๔๕๓๘/๒๕๕๕,
๔๑๖๔/๒๕๕๕)

จากหลักที่ว่าความผิดฐานกระทำชำเราสำเร็จนั้น อวัยวะเพศของผู้กระทำต้องล้วงล้ำเข้าไป
ในอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้ถูกกระทำ ดังนี้ หากยังไม่มีกรล้วงล้ำก็ไม่ใช่ความผิดสำเร็จ
แต่การกระทำของจำเลยจะเป็นความผิดฐานพยายามกระทำชำเรา หรือเพียงแต่กระทำอนาจารต้องพิจารณา
เป็นรายกรณีไป กล่าวคือ ถ้าการกระทำของจำเลยถึงขั้นได้ใช้อวัยวะเพศของตนกระทำในลักษณะใกล้ชิด
พร้อมที่จะใช้อวัยวะเพศสอดใส่กับอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้ถูกกระทำ ก็ถือเป็นการพยายาม
กระทำชำเรา (คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๑๖๔/๒๕๕๕) หากยังไม่ใกล้ชิดถึงขั้นพร้อมที่จะใช้อวัยวะเพศสอดใส่
กับอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้ถูกกระทำ ก็ไม่ถือว่าเป็นการพยายามกระทำชำเรา แต่เป็นความผิด
ฐานกระทำอนาจาร (คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๘๑๖/๒๕๕๔)

การให้ออวัยวะเพศของตน เป็นการใช้อวัยวะเพศกระทำกับช่องปาก เป็นการกระทำชำเรา
ตามมาตรา ๒๗๖ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายอาญา แต่การให้เลียอวัยวะเพศ โดยอวัยวะเพศไม่ได้เข้าไป
ในช่องปากด้วย ไม่ถือเป็นการกระทำชำเรา แต่เป็นเพียงการกระทำอนาจาร (คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๕๓๐๗/๒๕๕๓)

๔. อายุของผู้ถูกกระทำชำเรา แม้บทบัญญัติมาตรา ๒๗๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญา มิได้บัญญัติว่า
ผู้ถูกกระทำชำเราต้องมีอายุเท่าใด แต่เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของมาตรา ๒๗๗ ซึ่งบัญญัติว่า ผู้ใดกระทำ
ชำเราเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีซึ่งมิใช่ภริยาหรือสามีของตน โดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ต้องระวางโทษ
จำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท แสดงว่าอายุของผู้ถูกกระทำชำเรา
ตามมาตรา ๒๗๖ ต้องเกินกว่า ๑๕ ปี จึงเป็นความผิดตามมาตรา ๒๗๖ สำหรับมาตรา ๒๗๗ การกระทำชำเราเด็ก
กฎหมายไม่ได้ใช้คำว่า “ข่มขืนกระทำชำเรา” แต่ใช้คำว่า “กระทำชำเรา” ดังนั้น จะข่มขืนหรือไม่ได้ข่มขืน
แต่ผู้เสียหายสมัครใจยินยอมทำให้หรือยอมให้กระทำ ก็เป็นความผิดฐานกระทำชำเราเด็ก ซึ่งมีกำหนดโทษ
เท่ากัน

๕. โดยขู่เชิญด้วยประการใดๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย โดยผู้อื่นนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้
หรือโดยทำให้ผู้อื่นนั้นเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น กล่าวคือ การกระทำชำเราตามมาตรา ๒๗๖ ต้องกระทำ
โดยวิธีใดวิธีหนึ่งดังกล่าวนี้ หากผู้ถูกกระทำชำเรา (อายุเกิน ๑๕ ปี) ยินยอมให้กระทำชำเรา ย่อมไม่มีความผิด
ตามมาตรา ๒๗๖ อย่างไรก็ตาม การที่ผู้ถูกกระทำชำเรา (ผู้เสียหาย) หลงเชื่อในอุบายของผู้กระทำผิดที่ทำนายว่า
ผู้เสียหายดวงไม่ดี ต้องสะเดาะเคราะห์โดยการให้ผู้กระทำผิดความผิดกระทำชำเรา ย่อมไม่ถือว่าผู้เสียหายยินยอม

ด้วยใจสมัคร อีกทั้ง ยังเป็นการกระทำให้ผู้เสียหายอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ ผู้นั้นย่อมมีความผิดฐาน
ข่มขืนกระทำชำเรา

๖. การโทรมหญิง ตามบทบัญญัติมาตรา ๒๗๖ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายอาญา กำหนดว่า
การร่วมกระทำความผิดด้วยกันอันมีลักษณะเป็นการโทรมหญิงหรือกระทำกับชายในลักษณะเดียวกัน กล่าวคือ
การโทรมหญิงจะต้องมีผู้ร่วมกระทำชำเราผู้หนึ่งด้วยตนเองอย่างน้อย ๒ คน ผลัดเปลี่ยนกัน (คำพิพากษาฎีกา
ที่ ๓๐๘๙/๒๕๕๖, ๗๓๔๖/๒๕๕๗)

ถ้ามีการข่มขืนกระทำชำเราโดยผู้กระทำผิดเพียงคนเดียว แม้จะปรากฏว่ามีผู้กระทำผิดคนอื่น อันมี
ลักษณะเป็นตัวการ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ อยู่ในที่เกิดเหตุด้วยก็ตาม แต่ไม่ได้มีการร่วม
กระทำชำเราด้วยแล้ว การกระทำข่มขืนไม่ถือเป็นการโทรมหญิง คงเป็นเพียงการเป็นตัวการร่วมกระทำความผิด
ฐานข่มขืนกระทำชำเราตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๖ ประกอบมาตรา ๘๓ เท่านั้น (คำพิพากษา
ฎีกาที่ ๑๒๐๒/๒๕๒๙ [ประชุมใหญ่])

เมื่อปรากฏว่า ได้มีผู้ร่วมกระทำผิดตั้งแต่สองคนผลัดเปลี่ยนกันข่มขืนกระทำชำเราอันเป็นการโทรมหญิง
แล้ว แม้จะมีผู้ร่วมกระทำผิดคนอื่นอีกที่ไม่ได้กระทำชำเรา ผู้ร่วมกระทำผิดนั้นก็มีความผิดฐานโทรมหญิงด้วย
เช่นกัน (คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๔๓/๒๕๒๑)

การผลัดเปลี่ยนการข่มขืนกระทำชำเรา อันมีลักษณะเป็นการโทรมหญิงนั้น จะต้องมีลักษณะเป็น
ตัวการร่วมกันด้วย ถ้าชายหลายคนต่างข่มขืนกระทำชำเราหญิงคนเดียวกัน โดยชายเหล่านั้นมิได้เป็นตัวการ
ร่วมกัน ไม่ถือว่าเป็นการโทรมหญิง (คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๗๖๖/๒๕๕๘)

การผลัดเปลี่ยนกันกระทำชำเราของผู้กระทำความผิดตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป แม้คนหนึ่งจะข่มขืนกระทำ
ชำเราจนสำเร็จ ส่วนอีกคนหนึ่งอยู่ในขั้นพยายามกระทำชำเราเท่านั้น ก็ถือว่าเป็นการร่วมกันกระทำชำเราอัน
มีลักษณะเป็นการโทรมหญิงแล้ว (คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๐๐๗/๒๕๓๒ [ประชุมใหญ่])

๗. ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราเด็กอายุไม่เกิน ๑๕ ปี (มาตรา ๒๗๗)

กรณีกระทำชำเราเด็กอายุไม่เกิน ๑๕ ปี โดยเด็กเป็นภริยาหรือสามีของผู้กระทำผิดและเด็กไม่ยินยอม
แม้ไม่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๗ แต่เมื่อเด็กไม่ยินยอมถือเป็นการข่มขืนกระทำ
ชำเราตามมาตรา ๒๗๖ เพราะแม้เด็กจะเป็นภริยาของตน ก็เป็นความผิดตามมาตรา ๒๗๖ วรรคหนึ่งได้

๘. ความสำคัญผิดเกี่ยวกับอายุของเด็ก

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๕/๑ การกระทำความผิดตามมาตรา ๒๗๗ มาตรา ๒๗๘ มาตรา
๒๘๒ วรรคสาม มาตรา ๒๘๓ วรรคสาม และมาตรา ๒๘๓ ทวิวรรคสอง หากเป็นการกระทำต่อเด็กอายุไม่เกิน
สิบสามปีห้ามอ้างความไม่รู้อายุของเด็กเพื่อให้พ้นจากความผิดนั้น

ดังนั้น ผู้กระทำผิดจะอ้างความสำคัญผิดในเรื่องอายุของเด็กขึ้นเป็นข้อต่อสู้ได้เฉพาะกรณีเด็กนั้น
มีอายุตามความเป็นจริงเกินกว่า ๑๓ ปี แล้วเท่านั้น

๙. กรณีชายหญิงสมรสกัน ผู้กระทำผิดไม่ต้องรับโทษ (มาตรา ๒๗๗ วรรคท้าย)

บทบัญญัติมาตรา ๒๗๗ วรรคท้าย เป็นกรณีที่ศาลอนุญาตให้บุคคลและเด็กสมรสกัน หมายถึง กรณี
ที่บุคคลและเด็กมีอายุยังไม่ครบ ๑๗ ปีบริบูรณ์ ซึ่งไม่อาจสมรสกันได้ ต้องให้ศาลอนุญาตให้สมรสก่อนเท่านั้น
ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๔๘ ดังนี้ ถ้าขณะจดทะเบียนสมรสทั้งสองฝ่ายอายุครบ ๑๗
ปีบริบูรณ์แล้ว ย่อมจดทะเบียนสมรสกันได้ โดยไม่ต้องได้รับอนุญาตจากศาลก่อน (คำพิพากษาฎีกาที่
๒๒๖๙/๒๕๔๔)

การสมรสกันระหว่างผู้กระทำผิดกับผู้เสียหายต้องเป็นการสมรสโดยมีเจตนาจะอยู่ร่วมกันฉันสามีภริยาด้วย จึงจะได้รับผลตามมาตรา ๒๗๗ วรรคท้าย ถ้าทั้งสองฝ่ายจดทะเบียนสมรสกันเพียงเพื่อให้ได้รับผลตามมาตรา ๒๗๗ วรรคท้าย โดยไม่มีเจตนาแท้จริงที่จะจดทะเบียนสมรสกัน จำเลยย่อมไม่ได้รับผลตามมาตรา ๒๗๗ วรรคท้าย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๔๒/๒๕๕๕)

ความผิดฐานกระทำอนาจาร (มาตรา ๒๗๘, ๒๗๙)

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๘ ผู้ใดกระทำอนาจารแก่บุคคลอายุกว่าสิบห้าปี โดยขู่เข็ญด้วยประการใดๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย โดยบุคคลนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้หรือโดยทำให้บุคคลนั้นเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปีหรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๙ ผู้ใดกระทำอนาจารแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี โดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปีหรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรก ผู้กระทำได้กระทำโดยขู่เข็ญด้วยประการใดๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย โดยเด็กนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้หรือโดยทำให้เด็กนั้นเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบห้าปีหรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

สังเกต การกระทำอนาจาร คือ การกระทำที่ไม่สมควรในทางเพศหรือเป็นการทำให้อับอายในทางเพศ เช่น การกอด จูบ ลูบคลำ หรือแตะเนื้อต้องตัวร่างกาย ซึ่งจะต้องเกี่ยวกับเรื่องประเวณีหรือเพื่อความใคร่ รวมถึงการทำให้อับอายชายหน้าในทางเพศด้วย ทั้งนี้ โดยไม่จำกัดว่าผู้ถูกกระทำอนาจารเป็นหญิงหรือชาย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๐๒๔/๒๕๓๔)

การกระทำอนาจารอาจมีได้กระทำต่อเนื้อตัวร่างกายก็ได้ เช่น แอบติดตั้งกล้องบันทึกภาพสรีระร่างกายได้กระโปรง โดยมีความประสงค์ทางความใคร่และกามอารมณ์ ถือเป็นกระทำอนาจาร (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๙๘๓/๒๕๕๘)

ความผิดตามมาตรา ๒๗๖ วรรคแรก และมาตรา ๒๗๘ เป็นความผิดอันยอมความได้

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๑ การกระทำความผิดตามมาตรา ๒๗๖ วรรคแรก และมาตรา ๒๗๘ นั้น ถ้ามิได้เกิดต่อหน้าธารกำนัล ไม่เป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำรับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย หรือมิได้เป็นการกระทำแก่บุคคลตั้งระบุไว้ในมาตรา ๒๘๕ เป็นความผิดอันยอมความได้

สังเกต การกระทำต่อหน้าธารกำนัล เป็นการกระทำในลักษณะที่เปิดเผยให้บุคคลอื่นสามารถเห็นการกระทำของตนได้ แม้ในขณะที่เกิดเหตุจะไม่เห็นผู้ใดเห็นก็ตาม (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๘๓๖/๒๕๔๗)

ความผิดฐานเป็นธุระจัดหาเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น (มาตรา ๒๘๒, ๒๘๓)

๑. กรณีชายหรือหญิงยินยอม

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๒ ผู้ใดเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น เป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่อการอนาจารซึ่งชายหรือหญิง แม้ผู้นั้นจะยินยอมก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่บุคคลอายุเกินสิบห้าปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปี ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปีและปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสามแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปีและปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

ผู้ใดเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น รัับตัวบุคคลซึ่งมีผู้จัดหา ล่องไป หรือพาไปตามวรรคแรก วรรคสอง หรือวรรคสาม หรือสนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าว ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ ในวรรคแรก วรรคสอง หรือวรรคสาม แล้วแต่กรณี

๒. กรณีชายหรือหญิงไม่ยินยอม

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๓ ผู้ใดเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น เป็นธุระจัดหา ล่องไป หรือพาไป เพื่อการอนาจารซึ่งชายหรือหญิง โดยใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำ ผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปีและปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่บุคคลอายุเกินสิบห้าปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปี ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปีและปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสี่หมื่นบาทถึงสี่แสนบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปีและปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต

ผู้ใดเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น รัับตัวบุคคลซึ่งมีผู้จัดหา ล่องไป หรือพาไปตามวรรคแรก วรรคสอง หรือวรรคสาม หรือสนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าว ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ ในวรรคแรก วรรคสอง หรือวรรคสาม แล้วแต่กรณี

สังเกต ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๒ และมาตรา ๒๘๓ มีลักษณะเป็น คนกลางจัดหาชายหรือหญิง ไปเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น ถ้ากระทำไปเพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำผิด หรือผู้ร่วมกระทำผิดด้วยกันเองแล้ว ย่อมไม่ถือว่าเป็นความผิดตามมาตรา ๒๘๒ และมาตรา ๒๘๓ แต่อย่างไร ก็ดี การกระทำความผิดดังกล่าว ถือว่าเป็นการกระทำที่เข้าองค์ประกอบความผิดฐานพาผู้อื่นไปเพื่อการอนาจาร ตามมาตรา ๒๘๓ ทวิ และมาตรา ๒๘๔

ความผิดฐานพาผู้อื่นไปเพื่อการอนาจาร (มาตรา ๒๘๓ ทวิ, มาตรา ๒๘๕)

๑. ความผิดตามมาตรา ๒๘๓ ทวิ

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๓ ทวิ ผู้ใดพาบุคคลอายุเกินสิบห้าปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปี ไปเพื่อการอนาจาร แม้ผู้นั้นจะยินยอมก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดช้อนรับบุคคลซึ่งถูกพาไปตามวรรคแรกหรือวรรคสอง ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติในวรรคแรก หรือวรรคสอง แล้วแต่กรณี

ความผิดตามวรรคแรกและวรรคสามเฉพาะกรณีที่กระทำแก่บุคคลอายุเกินสิบห้าปี เป็นความผิดอันยอมความได้

๒. ความผิดตามมาตรา ๒๘๕

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๕ ผู้ใดพาผู้อื่นไปเพื่อการอนาจาร โดยใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำ ผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปีและปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ผู้ใดช้อนรับบุคคลซึ่งถูกพาไปตามวรรคแรก ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้พาไปนั้น

ความผิดตามมาตรานี้เป็นความผิดอันยอมความได้
เหตุที่ทำให้ต้องรับโทษหนักขึ้น

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๕ ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๒๗๖ มาตรา ๒๗๗ มาตรา ๒๗๘ ทวิมาตรา ๒๗๗ ตริมาตรา ๒๗๘ มาตรา ๒๗๙ มาตรา ๒๘๐ มาตรา ๒๘๒ หรือมาตรา ๒๘๓ เป็นการกระทำแก่ผู้สืบสันดาน ศิษย์ซึ่งอยู่ในความดูแล ผู้อยู่ในความควบคุมตามหน้าที่ราชการหรือผู้อยู่ในความปกครอง ในความพิทักษ์หรือในความมอบหมาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้นๆ หนึ่งในสาม

ความผิดฐานดำรงชีพจากรายได้ของผู้ซึ่งค่าประเวณี (มาตรา ๒๘๖)

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๖ ผู้ใดอายุกว่าสิบหกปีดำรงชีพอยู่แม้เพียงบางส่วนจากรายได้ของผู้ซึ่งค่าประเวณีต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปีและปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสี่หมื่นบาทถึงสี่แสนบาทหรือจำคุกตลอดชีวิต

ผู้ใดไม่มีปัจจัยอย่างอื่นอันปรากฏสำหรับดำรงชีพ หรือไม่มีปัจจัยอันพอเพียงสำหรับดำรงชีพ และมีพฤติการณ์อย่างหนึ่งอย่างใดต่อไปนี้ ให้ถือว่าผู้นั้นดำรงชีพอยู่จากรายได้ของผู้ซึ่งค่าประเวณี เว้นแต่จะพิสูจน์ให้เป็นที่พอใจได้ว่ามิได้เป็นเช่นนั้น

- (๑) อยู่ร่วมกับผู้ซึ่งค่าประเวณีหรือสมาคมกับผู้ซึ่งค่าประเวณีคนเดียวหรือหลายคนเป็นอาจิม
- (๒) กินอยู่หลับนอน หรือรับเงิน หรือประโยชน์อย่างอื่น โดยผู้ซึ่งค่าประเวณีเป็นผู้จัดให้
- (๓) เข้าแทรกแซงเพื่อช่วยผู้ซึ่งค่าประเวณีในการทะเลาะวิวาทกับผู้ที่คบค้ากับผู้ซึ่งค่าประเวณีนั้น

บทบัญญัติแห่งมาตรานี้มิให้ใช้บังคับแก่ผู้รับค่าเลี้ยงดูจากผู้ซึ่งค่าประเวณีซึ่งพึงให้ค่าเลี้ยงดูนั้นตามกฎหมายหรือตามธรรมเนียมจรรยา

สังเกต ผู้ซึ่งค่าประเวณีอาจเป็นหญิงหรือชายก็ได้

๒.๓ ชั้นสรุป

- ๔) นักเรียนสรุปความแตกต่างของความผิดแต่ละฐาน
- ๕) ทดสอบหลังเรียน ๕ ข้อ
- ๖) ให้กลับไปหาข่าวความผิดเกี่ยวกับเพศ แล้วสรุปว่าเป็นความผิดฐานใด ยอมความได้หรือไม่ หากบุคคลใกล้ชิดตกเป็นผู้เสียหายจะแนะนำอย่างไร แล้วส่งในชั่วโมงต่อไป

๓. แนวทางการประเมินผล

- ๓.๑ ประเมินความตั้งใจเรียน
- ๓.๒ การสอบ
- ๓.๓ ตรวจสอบผลงานที่นักเรียนกลับไปทำเป็นการบ้าน

๔. สื่อ/แหล่งเรียนรู้/เอกสารประกอบ

- ๔.๑ ประมวลกฎหมายอาญา
- ๔.๒ หนังสือกฎหมายสามัญประจำบ้าน กระทรวงยุติธรรม

๕. เอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม

หนังสือรู้ทันกฎหมายอาญา ฉบับความผิดเกี่ยวกับเพศ ; ปริยชนก จิรวิวงศ์ (โทษของการข่มขืน การกระทำอนาจาร การพรากผู้เยาว์ การเป็นพ่อเลี้ยงแม่เลี้ยง อ่างน่างาย เข้าใจด้วยภาพการ์ตูน)

กิจกรรม รู้จักลิขสิทธิ์

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

เวลาเรียน ๒ ชั่วโมง

๑. เป้าหมาย

๑.๑ มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

๑) มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและซำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

๒) ตัวชี้วัด ส ๒.๑ ม.๑/๑ ปฏิบัติตามกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของบุคคล

๑.๒ จุดประสงค์/วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียน

๑) นักเรียนอธิบายความหมายของลิขสิทธิ์ได้

๒) นักเรียนบอกประเภทของลิขสิทธิ์ได้

๓) นักเรียนสามารถบอกอายุความ และโทษของการละเมิดลิขสิทธิ์ได้

๑.๓ ทักษะกระบวนการ

๑) ทักษะกระบวนการคิด (วิธีคิดเชิงวิเคราะห์ ประกอบการนำไปใช้)

๒) ทักษะทางสังคม (กระบวนการกลุ่ม การทำงานร่วมกับผู้อื่น)

๓) ทักษะความเป็นพลเมือง (เรียนรู้กฎกติกาในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เคารพสิทธิของผู้อื่น และไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น “รู้กฎหมาย รู้สิทธิ ไม่ทำผิดกฎหมาย”)

๒. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ ครูแจกบัตรคำ บัตรภาพ บัตรข้อความ พร้อมกระดาษ เอ ๔ ให้นักเรียนคนละ ๑ ใบ

ขั้นที่ ๒ (think) นักเรียนทุกคนทำกิจกรรม โดยครูตั้งคำถาม“อะไรบ้างที่เป็นของมีลิขสิทธิ์” และนักเรียนเขียนคำตอบลงในกระดาษ เอ ๔ คนละไม่น้อยกว่า ๕ อย่าง

ขั้นที่ ๓ (Pair) ให้นักเรียนจับคู่กันคิด ค่อยแลกเปลี่ยนกัน ๒ คน โดยตามหาบัตรภาพและบัตรข้อความที่สัมพันธ์กัน เช่น สินค้ากับสินค้า บัตรข้อความกับบัตรข้อความ บัตรคำกับบัตรคำ เป็นต้น หรืออื่นๆ ที่ใกล้เคียงกันที่สุดที่นักเรียนสามารถให้เหตุผลได้

ขั้นที่ ๔ (Share) นักเรียนจับกลุ่มกันคิด ค่อยแลกเปลี่ยนกัน ตามประเภทกลุ่ม ได้แก่ กฎหมายเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ งานที่มีลิขสิทธิ์ งานที่ไม่มีลิขสิทธิ์ และงานละเมิดลิขสิทธิ์

ขั้นที่ ๕ ครูอธิบายเพิ่มเติม เกี่ยวกับความหมายของลิขสิทธิ์ ประเภทของลิขสิทธิ์ กฎหมายลิขสิทธิ์อายุความ และโทษตามกฎหมาย (ใบความรู้ครู)

ขั้นที่ ๖ นักเรียนแบ่งกลุ่มศึกษาค้นคว้า เอกสารเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ โดยศึกษาจากเอกสาร หนังสือ อินโฟกราฟฟิค และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

๑) กลุ่มสินค้า และการจดลิขสิทธิ์

๒) กลุ่มอายุความในการดำเนินคดี

๓) กลุ่มโทษของการละเมิดลิขสิทธิ์

๔) กลุ่มการกระทำที่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

ขั้นที่ ๗ นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับมาจัดทำ Mind Mapping หรือ กราฟฟิคอินโฟ ในกระดาษบุรูป (ภายในเวลา ๑๐ นาที)

- ขั้นที่ ๘ นำผลงาน Mind Mapping หรือ กราฟฟิคอินโฟ จัดนิทรรศการหลังห้องเรียน
- ขั้นที่ ๙ ครูแจกดาว (สติ๊กเกอร์ กระดาษรูปดาวให้นักเรียนแต่ละคนๆ ละ ๑ แผ่น) นักเรียนแต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยการชอปปิ้งนิทรรศการ พร้อมทั้งติดดาวในกลุ่มที่ตัวเองชอบ (ยกเว้นกลุ่มตัวเอง)
- ขั้นที่ ๑๐ นิทรรศการที่ได้รับการโหวตสูงสุดจะเป็นผู้ชนะ และได้รับรางวัลโดยการปรบมือ พร้อมออกมาเล่ากระบวนการ/วิธีการของกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ
- ขั้นที่ ๑๑ ครูทบทวนความรู้และให้นักเรียนหรือครูเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับลิขสิทธิ์
- ขั้นที่ ๑๒ สรุปการเรียนรู้สะท้อนกระบวนการคิดด้วยคำถามเชิงประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

๓. แนวทางการประเมินผล

- ๓.๑ วัดพฤติกรรมการมีส่วนร่วม
- ๓.๒ วัดทักษะการให้เหตุผลและกระบวนการคิด
- ๓.๓ ประเมินจากการทำกิจกรรมของนักเรียนจากชิ้นงาน
- ๓.๔ วัดผลและประเมินผลจากการถามตอบ โดยใช้ข้อคำถามชวนคิดท้ายบทเรียน

๔. สื่อ/แหล่งเรียนรู้/เอกสารประกอบ

- ๔.๑ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ๔.๒ กรมทรัพย์สินทางปัญญา
www.ipthailand.go.th

- ๔.๓ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
www.krisdika.go.th

- ๔.๔ หนังสือ คู่มือการเรียนรู้การจัดกิจกรรมแบบประชาธิปไตย
- ๔.๕ สมุดภาพอินโฟกราฟิก (กฎหมาย Law Infographics) สำนักกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม
- ๔.๖ ห้องสมุด
- ๔.๗ บัตรภาพ บัตรข้อความ เกี่ยวกับลิขสิทธิ์
- ๔.๘ Facebook สำนักกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม
- ๔.๙ กฎหมายสามัญประจำบ้าน เว็บไซต์ กระทรวงยุติธรรม

๕. เอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม

- ๕.๑ หนังสือแบบเรียน รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมพื้นฐาน
- ๕.๒ อินเทอร์เน็ตช่องทางเผยแพร่อื่นๆ

กิจกรรม สิทธินั้น สำคัญไหน

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

เวลาเรียน ๔ ชั่วโมง

๑. เป้าหมาย

๑.๑ มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

๑) มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและซำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรม ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

๒) ตัวชี้วัด ส ๒.๑ ม.๑/๑ ปฏิบัติตามกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของบุคคล

๑.๒ จุดประสงค์ / วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียน

๑) สามารถบอกสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็กได้

๒) สามารถอธิบายแนวทางป้องกันหรือแก้ไขเหตุการณ์การละเมิดสิทธิเด็กได้

๑.๓ ทักษะกระบวนการ

๑) กระบวนการคิดแก้ไขปัญหา

๒) กระบวนการทำงานกลุ่ม

๒. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ ๑ กิจกรรมย่อยที่ ๑ สิทธิที่ฉันควรรู้

ขั้นที่ ๑ ครูสนทนาพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องสิทธิเด็กที่นักเรียนพบเห็นในชีวิตประจำวัน จากนั้นให้นักเรียนร่วมกันชมภาพเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเด็ก (ภาพที่ ๑)

ขั้นที่ ๒ ครูตั้งประเด็นคำถาม โดยติดประเด็นคำถามบนกระดาน ทีละประเด็นคำถาม รอบรูปภาพ โดยมีคำถามดังนี้

- จากภาพนี้ นักเรียนรู้สึกอย่างไร
- นักเรียนคิดว่าภาพนี้เกี่ยวข้องกับอะไร
- นักเรียนเคยทำ หรือเคยเห็นเหตุการณ์ดังภาพหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ถ้านักเรียนเคยทำ เคยเห็น คิดว่าจากภาพนี้มีประโยชน์อย่างไร

ขั้นที่ ๓ ขณะที่ครูตั้งคำถาม นักเรียนแต่ละคน เขียนคำตอบลงในกระดาษ Sticky Note ที่ครูเตรียมให้ แล้วนำกระดาษคำตอบ Sticky Note ไปติดบนกระดานให้ตรงกับคำถามแต่ละคำถาม

ขั้นที่ ๔ นักเรียนและครูร่วมกันสรุปคำตอบบนกระดาน ทีละประเด็นคำถาม

ขั้นที่ ๕ นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น ๔ กลุ่ม โดยให้ตัวแทนกลุ่มออกมาจับรูปภาพ กลุ่มละ ๑ ภาพ โดยกำหนดกลุ่มและรูปภาพ ดังต่อไปนี้

- กลุ่มที่ ๑ ภาพ เด็กพร้อมครอบครัวอบอุ่น
- กลุ่มที่ ๒ ภาพ เด็กขายพวงมาลัย
- กลุ่มที่ ๓ ภาพ เด็กได้รับการเรียนฟรี ๑๕ ปี
- กลุ่มที่ ๔ ภาพ เด็กจรจัด

ขั้นที่ ๖ นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์รูปภาพที่กำหนดให้ และตอบข้อคำถาม จำนวน ๔ ข้อ คือจากรูปภาพ นักเรียนรู้สึกอย่างไร

- นักเรียนคิดว่ารูปภาพนี้ เกี่ยวข้องกับเรื่องอะไร

- นักเรียนเคยประพุดิ / ปฏิบัติ / เคยเห็นเหตุการณ์ดังรูปภาพนี้ หรือไม่ และอย่างไร
- ถ้านักเรียนเคยประพุดิ / ปฏิบัติ / เคยเห็นเหตุการณ์แบบนี้
- นักเรียนคิดว่าจะมีผลกระทบกับตัวเราอย่างไรบ้าง

แล้วให้นักเรียนนำรูปภาพที่ได้รับ ไปติดบนกระดาษฟลิปชาร์ท และร่วมกันแสดงความคิดเห็น พร้อมทั้งสรุปข้อมูลที่ได้จากการแลกเปลี่ยน โดยบันทึกข้อสรุปของกลุ่มบนกระดาษฟลิปชาร์ท ดังกล่าว

ขั้นที่ ๗ ตัวแทนแต่ละกลุ่มนำผลงานกลุ่ม ออกนำเสนอหน้าชั้นเรียน จนครบทุกกลุ่ม

ขั้นที่ ๘ นักเรียนร่วมกันชมคลิป เรื่อง สิทธิเด็กจากเว็บไซต์ <https://youtu.be/CIV1ujyK5Y4> (ตอนที่ ๑) เพื่อเป็นการเติมเต็มความรู้ความเข้าใจอีกครั้ง

ขั้นที่ ๙ นักเรียนและครู สนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันสรุปองค์ความรู้ เรื่อง สิทธิขั้นพื้นฐานของเด็ก ๔ ประการ ประกอบด้วย

- สิทธิในการอยู่รอด (Right of Survival)
- สิทธิในการปกป้องคุ้มครอง (Right of Protection)
- สิทธิในการพัฒนา (Right of Development)
- สิทธิในการมีส่วนร่วม (Right of Participation)

ขั้นที่ ๑๐ นักเรียนและครูร่วมกันสนทนา ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้จากกิจกรรม โดยใช้คำถามสะท้อนคิด RCA

- นักเรียนเรียนรู้อะไรบ้างจากกิจกรรม
- ที่ผ่านมานักเรียนเคยเรียนรู้เรื่องสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็กหรือไม่ และอย่างไร
- นักเรียนจะนำความรู้ที่ได้รับ ไปปรับใช้กับตนเอง และช่วยเหลือผู้อื่นได้อย่างไร

ขั้นที่ ๑๑ ครูแนะนำให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม จากเว็บไซต์ <https://youtu.be/CIV1ujyK5Y4> (ตอนที่ ๒)

ชั่วโมงที่ ๒ กิจกรรมย่อยที่ ๒ สิทธินี้เป็นของฉัน

ขั้นที่ ๑ ครูนำข้อมูลกรณีศึกษา เรื่อง คุณแม่วัยใส ติดไวบนกระดานดำ และขอตัวแทนนักเรียนออกมาอ่านเรื่องราวของกรณีศึกษาให้เพื่อนฯ ฟัง (โรงเรียนที่มีความพร้อมอาจจัดทำเป็น Power point)

ขั้นที่ ๒ ครูแจกกระดาษ Sticky Note ให้นักเรียนคนละ ๔ แผ่น (๔ สี ประกอบด้วย สีเหลือง สีชมพู สีฟ้า และสีเขียว) พร้อมทั้งให้นักเรียนเขียนว่า จากข้อมูลของกรณีศึกษานี้ เกี่ยวข้องกับสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็ก ในด้านใดบ้าง และเพราะเหตุใด

ขั้นที่ ๓ นักเรียนแต่ละคนนำคำตอบของตนเอง ไปติดในตารางบนกระดานดำที่ครูจัดเตรียมให้ ชื่อว่า ตารางจำแนก สิทธิขั้นพื้นฐานของเด็ก

สิทธิในการอยู่รอด (สีเหลือง)	สิทธิในการปกป้องคุ้มครอง (สีชมพู)	สิทธิในการพัฒนา (สีฟ้า)	สิทธิในการมีส่วนร่วม (สีเขียว)

ขั้นที่ ๔ นักเรียน แต่ละคนนำเสนอคำตอบ พร้อมอธิบายเหตุผล แล้วจึงติดกระดาษคำตอบ Sticky Note ของตนเองลงในตารางจำแนกสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็ก

ขั้นที่ ๕ นักเรียนและครูสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พร้อมสรุปคำตอบของนักเรียน และอธิบายให้นักเรียน
เข้าใจว่ากรณีศึกษาเป็นเรื่องราวของเด็กเรื่องใด เพราะเหตุใด

(หมายเหตุ : ครูสามารถเพิ่มกรณีศึกษาได้หลายเรื่อง เพื่อสร้างความเข้าใจของนักเรียนให้มากขึ้น)

ชั่วโมงที่ ๓ กิจกรรมย่อยที่ ๓ ปัญหาที่มีทางออก

ขั้นที่ ๑ นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๕ คน จากนั้นให้สมาชิกกลุ่ม ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงเหตุการณ์
หรือสถานการณ์ที่นักเรียนประสบด้วยตนเอง หรือเคยพบเห็น โดยการเล่าให้เพื่อนสมาชิกในกลุ่มฟังทีละคน
จนครบทุกคน

ขั้นที่ ๒ จากนั้นในกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็น และเลือก ๑ เหตุการณ์ ที่กลุ่มสนใจ วิเคราะห์ สาเหตุ
ของสถานการณ์นั้นๆ พร้อมทั้งร่วมกันหาแนวทางการป้องกันเหตุการณ์ดังกล่าวลงในกระดาษฟลิปชาร์ต
กลุ่มละ ๑ แผ่น ดังรูป

ข้อมูลสถานการณ์	สาเหตุ	แนวทางป้องกัน

ขั้นที่ ๓ นักเรียนแต่ละกลุ่มนำผลงานของตนเองไปติดไว้ที่ป้ายนิเทศ ที่ครูกำหนดให้ เป็นฐานเรียนรู้
จำนวน ๕ ฐาน พร้อมทั้งให้นักเรียนกลุ่มอื่นๆ ไปศึกษาเรียนรู้จากฐานความรู้

เมื่อแต่ละกลุ่มเข้าไปศึกษาเรียนรู้ข้อมูลแต่ละฐานแล้ว หากมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ให้เขียนด้วยปากกา
เมจิ สีแดง เพื่อเติมเต็มข้อมูลให้กับกลุ่มเพื่อน

ขั้นที่ ๔ นักเรียนและครูร่วมกันสนทนาในประเด็นคำถาม RCA ดังนี้

- นักเรียนเรียนรู้อะไรบ้างจากกิจกรรม พร้อมทั้งอธิบาย (R-Reflect)
- นักเรียนเคยพบเห็นเหตุการณ์ในรูปแบบอื่นๆ อีกหรือไม่ ถ้ามีลองยกตัวอย่าง (C-Connect)
- นักเรียนจะมีวิธีการป้องกัน หรือให้ความช่วยเหลือ คนอื่นๆ อย่างไร หากพบเห็นเหตุการณ์
ละเมิดสิทธิเด็กอีก (A-Apply)

ชั่วโมงที่ ๔ กิจกรรมย่อยที่ ๔ ฉันคือผู้รู้สิทธิ

ขั้นที่ ๑ ครูนำกระดาษฟลิปชาร์ต ติดไว้บนผนังห้องทั้ง ๔ ด้าน โดยกำหนดดังนี้

แผ่นที่ ๑ หัวข้อ สิทธิในการดำรงชีวิต (Survival Rights)

แผ่นที่ ๒ หัวข้อ สิทธิในการปกป้องคุ้มครอง (Protection Rights)

แผ่นที่ ๓ หัวข้อ สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา (Development Rights)

แผ่นที่ ๔ หัวข้อ สิทธิในการมีส่วนร่วม (Participation Rights)

ขั้นที่ ๒ ครูจัดแบ่งนักเรียนออกเป็น ๔ กลุ่มละเท่าๆ กัน และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้รับปากกา
กลุ่มละ ๑ สี (ปากกาสีเดียวกัน แต่หลายด้าม)

ขั้นที่ ๓ นักเรียนแต่ละกลุ่มเข้าประจำที่ หน้ากระดาษ ฟลิปชาร์ตที่ตนเองอยู่ใกล้ที่สุด

ขั้นที่ ๔ นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันเขียนข้อมูลสรุปความรู้ ในประเด็นที่กำหนดให้ กลุ่มละ ๒ นาที
เมื่อหมดเวลา ให้แต่ละกลุ่มหมุนเวียนไปเขียนในหัวข้ออื่นๆ จนครบทุกประเด็น

สิทธิในการดำรงชีวิต	สิทธิในการปกป้องคุ้มครอง	สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา	สิทธิในการมีส่วนร่วม

ขั้นที่ ๕ เมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มบันทึกข้อมูลครบ ๔ ประเด็น ให้นักเรียนกลับไปนั่งที่

ขั้นที่ ๖ ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้จากกิจกรรม โดยใช้คำถามสะท้อนคิด RCA

๑) นักเรียนคิดว่าสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็ก สำคัญหรือไม่ เพราะเหตุใด

๒) ที่ผ่านมานักเรียนเคยช่วยเหลือผู้ที่ถูกละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็ก บ้างหรือไม่ ถ้าเคย
จงยกตัวอย่างประกอบ

๓) ถ้านักเรียนไปละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้อื่น จะมีผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไร

๓. สื่อ/แหล่งเรียนรู้/เอกสารประกอบ

๓.๑ วีดิทัศน์เรื่อง สิทธิเด็ก ตอนที่ 1

<https://youtu.be/CIV1ujyK5Y4>

๓.๒ ภาพเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเด็ก

https://kruseri.files.wordpress.com/2014/02/large_original_729.jpg

๓.๓ รูปเด็กชายพวงมาลัย

<http://2g.pantip.com/cafe/gallery/topic/G2800944/G2800944-2.jpg>

๓.๔ รูปครอบครัวอบอุ่น

[http://lifestyle.campus-star.com/
app/uploads/2016/04/32.jpg](http://lifestyle.campus-star.com/app/uploads/2016/04/32.jpg)

๓.๕ รูปนักเรียนเรียนฟรี ๑๕ ปี

[http://saschool.ac.th/image/cache
/data/news/free15-600x450.jpg](http://saschool.ac.th/image/cache/data/news/free15-600x450.jpg)

๓.๖ รูปเด็กเรียนรณรงค์

[http://1.bp.blogspot.com/-X3jit2lSyhE/
UpNftm5nsPI/AAAAAABDEg/
oyfi0DZHjmo/s1600/251156024.jpg](http://1.bp.blogspot.com/-X3jit2lSyhE/UpNftm5nsPI/AAAAAABDEg/oyfi0DZHjmo/s1600/251156024.jpg)

๓.๗ กรณีศึกษาเรื่อง คุณแม่วัยใส

กิจกรรม หน้ารู้ หน้าลอง กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

เวลาเรียน ๒ ชั่วโมง

๑. เป้าหมาย

๑.๑ มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

๑) มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

๒) ตัวชี้วัด ส ๒.๑ ม.๑/๑ ปฏิบัติตามกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของบุคคล

๑.๒ จุดประสงค์ / วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียน

๑) นักเรียนอธิบายเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคได้

๒) นักเรียนวิเคราะห์การคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคได้

๓) นักเรียนปฏิบัติตามสิทธิของผู้บริโภคที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย

๔) นักเรียนตระหนักถึงการรักษาสหิทธิของตนเองตามกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคได้

๑.๓ ทักษะกระบวนการ

๑) การคิดวิเคราะห์

๒) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

๓) การปฏิบัติตัวในฐานะผู้บริโภคตามกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค

๒. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ ครูให้นักเรียน ชมคลิปวิดีโอ เรื่อง เปิดผลสำรวจพฤติกรรมการณ์ซื้อสินค้าของคนไทยไปโรมันชันสำคัญสุด

ขั้นที่ ๒ ครูถามนักเรียนตามประเด็น ดังนี้

- พฤติกรรมการณ์บริโภคของคนไทยส่วนใหญ่เป็นอย่างไร

- ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้ามีอะไรบ้าง

- นักเรียนคิดว่าพฤติกรรมดังกล่าวเหมาะสมต่อการเป็นผู้บริโภคที่ดีหรือไม่ เพราะเหตุใด

ขั้นที่ ๓ ครูผู้สอนให้นักเรียนชมภาพสินค้าที่สภาพดังต่อไปนี้

- ภาพสินค้าที่หมดอายุ

- ภาพสินค้าที่ไม่มีฉลาก

- ภาพสินค้าที่บรรจุภัณฑ์ที่ไม่ได้มาตรฐาน (กระป๋องบวม)

จากนั้นครูสุ่มถามคำถามนักเรียนที่ละภาพว่า สินค้าชนิดใดควรซื้อหรือไม่ควรซื้อ เพราะเหตุใด

ขั้นที่ ๔ ครูสุ่มถามนักเรียนว่า ในฐานะที่เราเป็นผู้บริโภคสินค้าและบริการ มีกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคหรือไม่ และนักเรียนรู้หรือไม่ว่าเรามีกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค อย่างไร

ขั้นที่ ๕ ครูอธิบายความหมายและจุดมุ่งหมายในการคุ้มครองผู้บริโภค ของกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคให้นักเรียนเข้าใจ

ขั้นที่ ๖ ครูแจกบัตรคำสิทธิของผู้บริโภคที่จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย ๕ ประการ โดยครูสุ่มแจกให้นักเรียน ๕ คนๆ ละ ๑ ข้อ

ขั้นที่ ๗ ครูให้นักเรียนที่ได้รับบัตรคำอ่านข้อความจากข้อ ๑ - ๕ ให้เพื่อนในห้องฟัง

ขั้นที่ ๘ ครูอธิบายเกี่ยวกับสิทธิของผู้บริโภคที่จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย ๕ ประการ

ขั้นที่ ๙ ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น ๔ กลุ่มๆ ละ เท่าๆ กัน โดยการลดความสามารถ (เก่ง ปานกลาง อ่อน)

ขั้นที่ ๑๐ ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำกิจกรรมที่ ๑ ดังนี้

- ให้นักเรียนตั้งชื่อกลุ่ม เลือกหัวหน้ากลุ่ม รองหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม โดยกลุ่มที่นักเรียนอยู่ด้วยกันในตอนนี้เป็นกลุ่มบ้านเรา (Home Group)

- แบ่งสมาชิกในกลุ่มบ้านเรา (Home Group) ออกเป็น ๕ กลุ่มย่อย แล้วไปเข้ากลุ่มใหม่ ตามหมายเลขโต๊ะ ๑ - ๕ ตามความสมัครใจของนักเรียน

- สมาชิกในกลุ่มใหม่ เรียกว่า กลุ่มเชี่ยวชาญ (Expert Group) โดยในกลุ่มศึกษาเนื้อหา ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การคุ้มครองผู้บริโภคด้านการโฆษณา

กลุ่มที่ ๒ ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การคุ้มครองผู้บริโภคด้านฉลาก

กลุ่มที่ ๓ ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การคุ้มครองผู้บริโภคด้านการทำสัญญา

กลุ่มที่ ๔ ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง หน้าที่ของผู้บริโภคกับการคุ้มครองผู้บริโภค

กลุ่มที่ ๕ ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง หน่วยงานคุ้มครองผู้บริโภคและการร้องทุกข์กับ สคบ.

- นักเรียนในกลุ่มเชี่ยวชาญ (Expert Group) ร่วมกันศึกษาเนื้อหา / อภิปรายร่วมกันในกลุ่มจากใบความรู้ และจะต้องจดบันทึกเพื่อนำกลับไปอธิบายให้เพื่อนสมาชิกในกลุ่มบ้านเรา (Home group) ฟัง

- นักเรียนในกลุ่มเชี่ยวชาญกลับไปยังกลุ่มบ้านเรา เพื่ออธิบายเนื้อหา / สารที่ตนเองไปศึกษาในกลุ่มเชี่ยวชาญให้เพื่อนในกลุ่มที่ละเรื่องจนครบทุกเรื่อง แล้วแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

ขั้นที่ ๑๑ ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเล่นเกม ถูกหรือผิด ดังนี้

- ครูแจกป้ายเครื่องหมาย และ ให้นักเรียนทุกกลุ่ม

- นักเรียนตัวแทนหยิบคำถาม แล้วครูอ่านคำถามที่ละข้อ จากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ยกป้ายตอบว่า หรือ โดยกลุ่มที่ยกป้ายเป็นกลุ่มแรกแล้วตอบถูกจะได้เปิดป้ายคะแนน ซึ่งมีคะแนน ๑-๑๐ คะแนน

- นักเรียนที่ทำหน้าที่ในการยกป้ายตอบของแต่ละข้อจะต้องไม่ซ้ำคนเดิมในกลุ่ม แต่สามารถปรึกษากันได้ภายในกลุ่มของตนเอง และกลุ่มที่ตอบผิดจะไม่ได้คะแนนข้อนั้น

- กลุ่มของนักเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดเป็นกลุ่มที่ชนะ

- ครูมอบรางวัลให้กลุ่มที่ชนะและชมเชยนักเรียนทุกคน

ขั้นที่ ๑๒ ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคที่ละประเด็นที่เรียนรู้มา และให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยเพิ่มเติม แล้วครูตอบคำถาม/อธิบายให้นักเรียนเข้าใจ

ขั้นที่ ๑๓ ครูแจกใบงาน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค (กรณีตัวอย่าง) ให้นักเรียนทุกคน แล้วนักเรียนทุกคนทำใบงานส่งครูตามเวลาที่กำหนด

๓. แนวทางการประเมินผล

๓.๑ สังเกตพฤติกรรมการตอบคำถาม

๓.๒ สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

๓.๓ ประเมินการทำงานกลุ่ม

๓.๔ ประเมินใบงาน/ภาระงาน/ชิ้นงาน

๔. สื่อ/แหล่งเรียนรู้/เอกสารประกอบ

๔.๑ คลิปวิดีโอ เรื่อง เปิดผลสำรวจพฤติกรรมกรรมการซื้อสินค้า
ของคนไทยโปรโมชันสำคัญสุด

(<https://www.youtube.com/watch?v=YrDDcWDbZfc>)

๔.๒ ภาพสินค้า

๔.๓ บัตรคำสิทธิของผู้บริโภคที่จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย ๕ ประการ

๔.๔ ป้ายกลุ่ม ๑ - ๕

๔.๕ ใบความรู้ ประกอบด้วย

- ๑) การคุ้มครองผู้บริโภคด้านการโฆษณา
- ๒) การคุ้มครองผู้บริโภคด้านฉลาก
- ๓) การคุ้มครองผู้บริโภคด้านการทำสัญญา
- ๔) หน้าที่ของผู้บริโภคกับการคุ้มครองผู้บริโภค
- ๕) หน่วยงานคุ้มครองผู้บริโภคและการร้องทุกข์กับ สคบ.

๔.๖ คำถามเกมถูกหรือผิด

๔.๗ ป้ายเครื่องหมาย หรือ และป้ายคะแนน

๔.๘ ใบงาน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค (กรณีตัวอย่าง)

๕. เอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม

๕.๑ ไพศาล ภูไพบูลย์, อังคณา ตติรัตน์ และปนัดดา มีสมบัติ, หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนิน
ชีวิตในสังคม ม.๑ , กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์

๕.๒ คลังความรู้ ทูลปลูกปัญญา

www.trueplookpanya.com

๕.๓ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.)

www.ocpb.go.th

๕.๔ วิธีร้องเรียน สคบ.ออนไลน์

<http://m.pantip.com/topic/>

กิจกรรม สภาจำลอง

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

เวลาเรียน ๒ ชั่วโมง

๑. เป้าหมาย

๑.๑ มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

๑) มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๒) ตัวชี้วัด ส ๒.๒ ม.๑/๒ วิเคราะห์บทบาทการถ่วงดุลอำนาจอริปไตยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน

๑.๒ จุดประสงค์/วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียน

๑) ด้านความรู้ (K) สามารถบอกบทบาทหน้าที่ของอำนาจบริหาร นิติบัญญัติ และตุลาการ

๒) ด้านทักษะ (S) สามารถแยกแยะบทบาททางการเมืองของอำนาจบริหาร นิติบัญญัติ และตุลาการ

๓) ด้านเจตคติ (A) ตระหนักถึงความสำคัญของระบบการเมืองที่มีการถ่วงดุลอำนาจ

๑.๓ ทักษะกระบวนการ

๑) ทักษะการสื่อสาร

๒) ทักษะการคิด

๓) ทักษะการแก้ปัญหา

๒. กิจกรรมการเรียนรู้

๒.๑ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑) ครูแสดงภาพการเมืองการปกครองของประเทศต่างๆ ที่มีระบอบการเมืองการปกครองแตกต่างกัน ครูสุ่มถามนักเรียนถึงความรู้ของนักเรียนที่มีต่อระบบการเมืองของประเทศเหล่านั้น

๒) ครูแจกใบความรู้และใบงานให้นักเรียนศึกษาทุกคน

๓) จากนั้นครูถามนักเรียนว่า

- ทำไมต้องแบ่งแยกอำนาจ

(แนวคำตอบ : เพื่อให้แต่ละฝ่ายมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบชัดเจน ไม่ก้าวร้าวกัน และป้องกัน

ไม่ให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีอำนาจมากเกินไป)

- ทำอย่างไรประชาชนจึงจะสามารถป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์ที่รัฐบาลไม่ดี

(แนวคำตอบ : โดยการมีส่วนร่วมทางการเมือง เข้าใจระบบการเมืองและดำรงรักษาหลักการ

แบ่งแยกอำนาจไว้ให้อยู่ในสภาพสมดุล)

- ระบบการเมืองแบบรัฐสภาของประเทศไทยเป็นอย่างไร

๔) จากนั้น ครูมอบใบกิจกรรม “สภาจำลอง” และเชื่อมโยงเข้าสู่กิจกรรมในชั้นเรียน “สภาจำลอง”

๒.๒ ขั้นสอน

๕) ครูนำนักเรียนเข้าสู่กิจกรรมในชั้นเรียน “สภาจำลอง” และชี้แจงลักษณะการทำกิจกรรม ดังนี้

- นักเรียนเลือกรับบทบาทตามความสมัครใจ และทุกคนตัดสินใจในแต่ละครั้งๆ ละไม่เกิน ๕ นาที

- ๖) จากนั้นครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น ๕ กลุ่ม โดยแบ่งจำนวนและหน้าที่ของกลุ่ม มีขั้นตอน ดังนี้
- ครูเลือกผู้ดำรงตำแหน่งตุลาการจำนวน ๕ คน เพื่อรับบทบาทเป็นศาลรัฐธรรมนูญและศาลฎีกาแผนกคดีอาญา สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
 - ครูสมมติให้นักเรียนในห้องเป็นผู้แทนในอำนาจนิติบัญญัติ (สส. สว.) และให้นักเรียน ในกลุ่ม “สภา” เลือกตำแหน่งในรัฐสภาตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ และรวมกันเป็นกลุ่มตามความสมัครใจ
 - ครูให้อำนาจนิติบัญญัติเลือกทีมของอำนาจบริหารไม่เกิน ๑๐ คน มีวาระในตำแหน่ง ๒ ครั้ง
- ๗) ครูกำหนดให้กลุ่มรัฐบาลและกลุ่มสภาประชุมและอภิปรายร่วมกัน ในประเด็นดังต่อไปนี้
- การรับหลักการของกฎหมายคุ้มครองสิทธิเด็กและการศึกษา ในกำหนด ๑ ครั้ง
 - การรับหลักการของกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคและลิขสิทธิ์ ในกำหนด ๑ ครั้ง
 - การรับหลักการของกฎหมายเพิ่มระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของผู้นำในฝ่ายบริหาร ในกำหนด ๑ ครั้ง
 - การรับหลักการของกฎหมายงดเว้นการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ในกำหนด ๑ ครั้ง

หมายเหตุ : อาจเปลี่ยนหรือเพิ่มเติมประเด็นอื่นด้วยก็ได้ ทั้งนี้ ควรเลือกเป็นประเด็นที่ใกล้ตัว และต้องมีการให้ตัวอย่างเชิงลบ เพื่อเชื่อมโยงต่อไปในขั้นสรุป

๒.๓ ขั้นสรุป

- ๘) นำสรุปกิจกรรมด้วยวิธีการสนทนา มีขั้นตอนดังต่อไปนี้
- อำนาจใดที่มีบทบาทเด่นที่สุดในกิจกรรมนี้
(แนวคำตอบ : อำนาจบริหารควรมีบทบาทนำ แต่ต้องอยู่ในกรอบที่ถูกจำกัดโดยอำนาจนิติบัญญัติและตุลาการ)
 - หากรัฐบาลและรัฐสภาชุดนี้หมดวาระลง ประชาชนจะวางใจเลือกคนกลุ่มนี้ให้ดำรงตำแหน่งต่อเป็นสมัยที่สองหรือไม่
(แนวคำตอบ : ครูอธิบายว่าโดยทั่วไปแล้วความสามารถและจริยธรรมทางการเมืองเป็นปัจจัยที่เป็นที่คาดหวังของประชาชน)
- ๙) ครูให้กลุ่มนักเรียนอาชีพต่าง ๆ ลงมติด้วยการยกมือ
- ๑๐) ครูนำอภิปรายสาเหตุของผลการเลือกตั้ง โดยมีขั้นตอนดังนี้
- ผู้ดำรงบทบาททางการเมืองชุดปัจจุบันมีคุณธรรมจริยธรรมหรือไม่อย่างไร
(แนวคำตอบ : ประเมินจากสถานการณ์จริง คุณธรรม จริยธรรมที่คาดหวัง เช่น ความอดทน ความมีเหตุผล ความเสียสละ)
 - อำนาจทั้งสามในกิจกรรมสมดุลหรือไม่ เพราะเหตุใด
(แนวคำตอบ : อำนาจบริหารควรมีบทบาทนำ แต่ต้องอยู่ในกรอบที่ถูกจำกัดโดยอำนาจนิติบัญญัติและตุลาการ)
 - ครูแสดงข้อความของลอร์ดแอกตัน (power tends to corrupt and absolute power corrupts absolutely : อำนาจนำไปสู่ความฉ้อฉล อำนาจเบ็ดเสร็จยิ่งฉ้อฉลเบ็ดเสร็จ) จากนั้นครูกับนักเรียนสนทนากันเกี่ยวกับข้อความดังกล่าว โดยเชื่อมโยงถึงเป้าหมายของหลักการแบ่งแยกอำนาจ
(แนวคำตอบ : เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอำนาจที่ครอบงำการเมืองได้อย่างเบ็ดเสร็จ)

๓. แนวทางการประเมินผล

ความรู้	ทักษะ	เจตคติ
การตรวจใบความรู้	การตรวจใบความรู้	การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

๔. สื่อ / แหล่งการเรียนรู้ / เอกสารประกอบ

๔.๑ สื่อการเรียนรู้

๔.๒ สื่อการสอน Microsoft PowerPoint / ชุดภาพการเมืองการปกครอง

๔.๓ ใบความรู้ เรื่อง อำนาจอธิปไตยตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๔.๔ ใบความรู้ เรื่อง การถ่วงดุลอำนาจอธิปไตยตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๔.๕ ใบกิจกรรม “สภาจำลอง”

๔.๖ แหล่งการเรียนรู้

๔.๗ หนังสือเรียน

๔.๘ เอกสารอื่นๆ

๔.๙ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

กิจกรรม รัฐธรรมนูญของเรา

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

เวลาเรียน ๒ ชั่วโมง

๑. เป้าหมาย

๑.๑ มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

๑) มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธาและธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๒) ตัวชี้วัด ส ๒.๒ ม.๑/๑ อธิบายหลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง และสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันโดยสังเขป

๑.๒ จุดประสงค์/วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียน

๑) บอกความหมายและความสำคัญของรัฐธรรมนูญ ที่มีต่อระบบการเมืองการปกครองของไทยได้

๒) อธิบายหลักการและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน

๑.๓ ทักษะกระบวนการ

๑) ทักษะกระบวนการคิดเชิงวิจารณ์ญาณ

๒) ทักษะทางสังคมการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

๒. กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมที่ ๑

ขั้นที่ ๑ ครูนำเสนอภาพ “พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานรัฐธรรมนูญในวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕” เทียบเคียงกับภาพ “สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ทรงลงพระปรมาภิไธยประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน”

ขั้นที่ ๒ ครูตั้งคำถามและให้นักเรียนตัวแทนออกมาช่วยเขียนคำตอบที่เพื่อนแต่ละคนตอบลงในกระดาษ ฟลิปชาร์ตซึ่งอยู่หน้าชั้นเรียน

- “ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๕ - ๒๕๖๐ เป็นเวลา ๘๕ ปีนักเรียนทราบหรือไม่ว่าเรามีรัฐธรรมนูญเข้ามาแล้วทั้งสิ้นกี่ฉบับ?”

(แนวคำตอบ : ๒๐ ฉบับ)

- “ครูถามนักเรียนต่อว่านักเรียนคิดว่าประเทศไทยเรามีการเปลี่ยนรัฐธรรมนูญบ่อยหรือไม่?” จากนั้นครูถามต่อว่าให้นักเรียนลองคำนวณคร่าว ๆ ว่า “ตลอด ๘๕ ปีเรามีการเปลี่ยน รัฐธรรมนูญกี่ปีต่อหนึ่งฉบับ”

(แนวคำตอบ : นำจำนวน ๘๕ ปีหารด้วย ๒๐ ฉบับจะได้ค่าเฉลี่ย ๔ ปี ๓ เดือน)

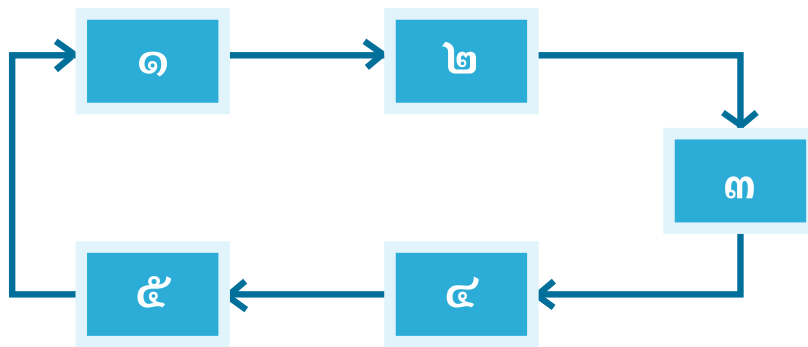

กิจกรรมที่ ๒

ขั้นที่ ๓ ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มจำนวน ๕ กลุ่ม ขนาดของกลุ่มตามความเหมาะสม จากนั้นครูให้นักเรียนตัวแทนของแต่ละกลุ่มมารับเอกสารความรู้เรื่อง “รัฐธรรมนูญคืออะไร?” จำนวน ๖ ใบ (นำมาจากหนังสือกฎหมายสามัญประจำบ้านของกระทรวงยุติธรรมประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ตอนที่ ๑๐๐-๑๐๕ เรื่อง รัฐธรรมนูญคืออะไร) จากนั้นครูตั้งคำถามว่า

- นักเรียนทราบหรือไม่ว่า “รัฐธรรมนูญคืออะไร มีความสำคัญอย่างไร?” ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันอภิปรายและจัดทำสรุปสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญลงในกระดาษฟลิปชาร์ต โดยกำหนดเวลาไว้ ๒๐ นาที

ขั้นที่ ๔ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำการแลกเปลี่ยนผลงานของกันและกันเป็นรอบ รอบละ ๒ นาที จำนวน ๔ รอบจึงเวียนครบทุกกลุ่ม พร้อมทั้งให้คะแนนเพื่อนในแต่ละแต่ละกลุ่มเป็นรูปดาว ระดับพอใช้ ๑ ดาว ระดับดี ๒ ดาว และระดับดีมาก ๓ ดาว

ขั้นที่ ๕ ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญว่า เป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่กำหนดกฎเกณฑ์พื้นฐานในการปกครอง เป็นเอกสารที่บอกว่าใครเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยและอำนาจนั้นจะใช้อย่างไร ใช้ในรูปแบบใดและใช้โดยองค์กรใด

กิจกรรมที่ ๓

ขั้นที่ ๖ ครูตั้งคำถามและให้นักเรียนตัวแทนออกมาช่วยเขียนคำตอบที่เพื่อนแต่ละคนตอบลงในกระดาษฟลิปชาร์ตซึ่งอยู่หน้าชั้นเรียน

- โดยครูตั้งคำถามว่านักเรียนทราบหรือไม่ว่า “ทำไมเราจึงต้องร่างรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน?” (ให้นักเรียนตอบได้อย่างอิสระและให้นักเรียนตัวแทนช่วยบันทึกคำตอบ)

- ครูถามนักเรียนว่า “ถ้าเราจะหาหลักการและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันจะหาได้จากที่ไหน?” (ให้นักเรียนตอบได้อย่างอิสระและให้นักเรียนตัวแทนช่วยบันทึกคำตอบ)

ขั้นที่ ๗ ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มจำนวน ๕ กลุ่ม ขนาดของกลุ่มตามความเหมาะสม จากนั้นครูให้นักเรียนตัวแทนของแต่ละกลุ่มมารับเอกสารความรู้เรื่อง “คำปรารภของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐”

ขั้นที่ ๘ จากนั้นครูจึงบอกว่าให้นักเรียนลองอ่านเอกสารชิ้นนี้ดูก่อนแล้วค่อยตอบคำถามครูใหม่

- ให้นักเรียนช่วยกันหาว่าอะไรคือสาเหตุที่ทำให้ต้องร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้และรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีเจตนารมณ์หรือว่ามีความตั้งใจจะแก้ปัญหาอะไร

ขั้นที่ ๙ แล้วสรุปลงในใบงานเรื่อง “หลักการและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน”

๑. สาเหตุของการร่างรัฐธรรมนูญ	๒. เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

ขั้นที่ ๑๐ จากนั้นให้ครูสุ่มเลือกกลุ่มที่เป็นตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้นเรียน แล้วให้สมาชิกแต่ละกลุ่มช่วยกันเติมเต็มเนื้อหาให้สมบูรณ์ จากนั้นครูจึงช่วยสรุปโดยการอ้างอิงจากตัวคำปรารภของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้ดังนี้

๑) สาเหตุของการร่างรัฐธรรมนูญ

- การที่มีผู้ไม่นำพาหรือไม่นับถือยำเกรงกฎเกณฑ์การปกครองบ้านเมือง
- ทุจริตฉ้อฉลหรือบิดเบือนอำนาจ
- ขาดความตระหนักสำนึกรับผิดชอบต่อประเทศชาติและประชาชน
- กฎเกณฑ์การเมืองการปกครองที่ยังไม่เหมาะสมแก่สภาพการณ์บ้านเมืองและกาลสมัย

๒) เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

- กำหนดกลไกเพื่อจัดระเบียบและสร้างความเข้มแข็งแก่การปกครองประเทศขึ้นใหม่ด้วยการจัดโครงสร้างของหน้าที่และอำนาจขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ
- จัดสัมพันธ์ภาพระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหารให้เหมาะสม
- การให้สถาบันศาลและองค์กรอิสระอื่นซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สุจริตเที่ยงธรรมและมีส่วนในการป้องกันหรือแก้ไขวิกฤติของประเทศตามความจำเป็นและความเหมาะสม
- การรับรอง ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทยให้ชัดเจนและครอบคลุมอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น
- การกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ต่อประชาชนเช่นเดียวกับการให้ประชาชนมีหน้าที่ต่อรัฐ
- การวางกลไกป้องกัน ตรวจสอบ และจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบที่เข้มงวด เด็ดขาด เพื่อมิให้ผู้บริหารที่ปราศจากคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล เข้ามาใช้อำนาจในการปกครองบ้านเมืองหรือใช้อำนาจตามอำเภอใจ
- การกำหนดมาตรการป้องกันและบริหารจัดการวิกฤติการณ์ของประเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขั้นที่ ๑๑ ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการเรียนรู้ว่า ก่อนทำกิจกรรมและหลังทำกิจกรรมนักเรียนมีกระบวนการเรียนรู้หรืออุปสรรคในการเรียนรู้อะไรบ้าง

๓.แนวทางการประเมินผล

- ๓.๑ การนำเสนอหน้าชั้นเรียน
- ๓.๒ ความสมบูรณ์ของใบงานเรื่อง “หลักการและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน”
- ๓.๓ พฤติกรรมกลุ่ม การทำงานเป็นทีม

๔. สื่อ/แหล่งเรียนรู้/เอกสารประกอบ

- ๔.๑ หนังสือกฎหมายสามัญประจำบ้าน กระทรวงยุติธรรม
- ๔.๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พุทธศักราช ๒๕๖๐)

๕. เอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม

- ๕.๑ เว็บไซต์กระทรวงยุติธรรม
<http://www.moj.go.th>

- ๕.๒ เว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
<http://www.krisdika.go.th>

กิจกรรม กฎหมายครอบครัว

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

เวลาเรียน ๒ ชั่วโมง

๑. เป้าหมาย

๑.๑ มาตรฐาน / ตัวชี้วัด

๑) มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

๒) ตัวชี้วัด ส ๒.๑ ม.๒/๑ อธิบายและปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศ

๑.๒ จุดประสงค์ / วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียน

๑) อธิบายกฎหมายการหมั้น การสมรส มีทรัพย์สินเกิดขึ้น มีมรดก มีการรับบุตรบุญธรรม และมีหน้าที่ต่อครอบครัวระหว่างบิดามารดากับบุตร

๒) ปฏิบัติตนตามกฎหมายการหมั้น การสมรส มีทรัพย์สินเกิดขึ้น มีมรดก มีการรับบุตรบุญธรรม และมีหน้าที่ต่อครอบครัวระหว่างบิดามารดากับบุตร

๑.๓ ทักษะกระบวนการ

๑) ทักษะกระบวนการคิด

๒) ทักษะกระบวนการกลุ่ม

๒. กิจกรรมการเรียนรู้ (เกมบัตรคำ)

๒.๑ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑) ครูแจ้งมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมที่ต้องทำ

๒) ครูถามนักเรียนว่า ตั้งแต่คนเราเกิดมาแล้วต้องเกี่ยวข้องกับกฎหมายอย่างไรบ้าง

(แนวคำตอบ : มีการแจ้งเกิด ทำบัตรประชาชน เข้าเรียนหนังสือตามเกณฑ์ เรียนจบการศึกษาภาคบังคับ เรียนจบมีงานทำแล้ว ถึงวัยมีครอบครัวก็จะมีกฎหมายการสมรส มีทรัพย์สินเกิดขึ้นมีมรดก มีการรับบุตรบุญธรรม และมีหน้าที่ต่อครอบครัวระหว่างบิดามารดากับบุตร)

๒.๒ ขั้นสอน

๓) แบ่งกลุ่มนักเรียน เป็น ๖ กลุ่ม แต่ละกลุ่มรับบัตรคำตามไป กลุ่มละ ๑ ใบ ดังนี้

- กลุ่มที่ ๑ จงอธิบายการหมั้น
- กลุ่มที่ ๒ จงอธิบายการสมรส
- กลุ่มที่ ๓ จงอธิบายทรัพย์สินของคู่สมรส
- กลุ่มที่ ๔ จงอธิบายเรื่องมรดก
- กลุ่มที่ ๕ จงอธิบายการมีบุตรบุญธรรม
- กลุ่มที่ ๖ จงอธิบายสิทธิหน้าที่ของบิดามารดาต่อบุตร

๔) แจกบัตรคำตอบที่ไม่ตรงกับบัตรคำถามกลุ่มละ ๑ ใบ ศึกษาคำตอบ แล้วหาคนที่จะต้องตอบ

๒ - ๓ คน

๕) เริ่มเล่นเกม โดยกลุ่มที่ ๑ ถามคำถามตามบัตรคำถามที่แจกให้ แล้วหากกลุ่มที่มีบัตรคำตอบ สมาชิกในกลุ่มช่วยกันตอบให้เพื่อนๆ ฟัง เวียนกันจนครบทุกกลุ่ม

๖) ครูตั้งคำถามเรื่องกฎหมายที่ว่ามาทั้งหมด เพื่อตรวจสอบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจหรือไม่ ครูจะได้อธิบายเพิ่มเติม

๒.๓ สรุป

๗) นักเรียนอ่านกรณีศึกษาแล้วตอบคำถามลงในใบงานเป็นการทบทวน โดยมีหนังสือแบบเรียนประกอบการค้นคว้า

๘) เฉลยคำตอบ ครูอธิบายเพิ่มเติมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน และครูตอบข้อซักถามของนักเรียน

๓. แนวทางการประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัดและประเมิน	เกณฑ์การวัดและประเมิน
ตรวจใบงาน	ใบงาน ๑	ผ่านเกณฑ์ร้อยละ ๖๐
สังเกตพฤติกรรมรายกลุ่ม	แบบสังเกตการทำงานกลุ่ม	ผ่านเกณฑ์ร้อยละ ๖๐

๔. สื่อ/แหล่งเรียนรู้/เอกสารประกอบ

๔.๑ สมุดภาพอินโฟกราฟิกกฎหมาย

๔.๒ กฎหมายสามัญประจำบ้าน

๕. เอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม

http://porapotintasombat.blogspot.com/2012/04/blog-post_17.html#/2012/04/blog-post_17.html

กิจกรรม ร่วมด้วยช่วยกัน

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

เวลาเรียน ๑ ชั่วโมง

๑. เป้าหมาย

๑.๑ มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

๑) มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

๒) ตัวชี้วัด ส ๒.๑ ม.๒/๒ เห็นคุณค่าในการปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ในฐานะพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

๑.๒ จุดประสงค์/วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียน

๑) อธิบายกฎหมายการเก็บของได้

๑.๓ ทักษะกระบวนการ

๑) ทักษะกระบวนการคิด

๒) ทักษะความเป็นพลเมือง

๒. กิจกรรมการเรียนรู้

๒.๑ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑) ครูแจ้งมาตรฐาน ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมที่นักเรียนต้องทำ

๒) ครูเตรียมนักเรียน ๔ คน ให้นักเรียนแสดงเป็นคนวางคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กเอาไว้ มีนักเรียนเก็บของได้ แล้วเก็บไปใช้ ไม่ส่งคืน

๓) ครูถามนักเรียนว่าถูกต้องหรือไม่ ถูกอย่างไร ไม่ถูกอย่างไร

๒.๒ ขั้นสอน

๔) ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเรื่องการเก็บของได้ ด้วยโปรแกรมนำเสนอ ดังนี้

การเก็บของตกหายสามารถจำแนกประเด็นทางกฎหมายได้เป็น ๒ ประเด็นด้วยกัน คือ การเก็บของตกหายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และการเก็บของตกหายตามประมวลกฎหมายอาญา

ก. การเก็บของตกหายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

เมื่อเก็บของตกหายได้ ผู้ที่เก็บของตกหายได้มีหน้าที่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๒๓ คือ

๑. ส่งมอบของนั้นแก่เจ้าของ หรือผู้ที่มีสิทธิจะได้รับของนั้น

๒. แจ้งให้เจ้าของหรือผู้ที่มีสิทธิได้รับของนั้นโดยเร็ว

๓. ส่งมอบของนั้นแก่เจ้าพนักงานตำรวจ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่อื่น ภายใน ๓ วัน และแจ้งถึงพฤติการณ์หรือเบาะแสที่ทราบเพื่อเป็นเครื่องช่วยในการตามหาตัวเจ้าของหรือผู้ที่มีสิทธิได้รับของนั้น ทั้งนี้ผู้ที่เก็บของตกหายได้ต้องรักษาของนั้นไว้ด้วยความระมัดระวัง

ผู้ที่เก็บของตกหายได้มีสิทธิได้รับรางวัลจากเจ้าของหรือผู้ที่มีสิทธิได้รับของนั้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๒๔ คือ เรียกเอารางวัลจากผู้ที่เป็นเจ้าของหรือผู้ที่มีสิทธิได้รับของนั้น เป็นจำนวนร้อยละ ๑๐ แห่งค่าของ จาก ๓๐,๐๐๐ บาท (เช่น ของตกหายมีค่า ๓๐,๐๐๐ บาท ผู้เก็บได้จะได้รับรางวัล ๓,๐๐๐ บาท)

ถ้าของตกหามีราคาสูงกว่า ๓๐,๐๐๐ บาท ให้คิดเอาอีกร้อยละ ๕ ของจำนวนเงิน ที่เกินจาก ๓๐,๐๐๐ บาท (เช่น ของตกหามีค่า ๕๐,๐๐๐ บาท ผู้เก็บได้จะได้รางวัลจาก ๓๐,๐๐๐ แรก คือ ๓,๐๐๐ บาท ๒๐,๐๐๐ บาท หลังจะได้ ๑,๐๐๐ บาท รวมจะได้รางวัลทั้งสิ้น ๔,๐๐๐ บาท) ถ้าผู้ที่เก็บของตกหายได้ นำของที่เก็บได้ ส่งเจ้าพนักงานตำรวจหรือพนักงานเจ้าหน้าที่อื่น ให้เจ้าของทรัพย์สินหรือผู้ที่มีสิทธิได้รับของนั้น เสียเงินเพิ่มต่างหากจากรางวัลที่ต้องให้อีกร้อยละ ๒ ครั้ง แห่งค่าของของตกหายเป็นค่าธรรมเนียม แต่ค่าธรรมเนียมนี้ จำกัดไว้ไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท ยกเว้นกรณีผู้ที่เก็บของตกหายได้ไม่ทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๒๓ ผู้นั้นไม่มีสิทธิรับรางวัลตามกฎหมาย เช่น เก็บได้แล้วไม่ส่งมอบของนั้นคืนเจ้าของ ไม่แจ้งเจ้าของ หรือส่งมอบแก่เจ้าพนักงานตำรวจ ย่อมไม่มีสิทธิได้รับรางวัล (อีกกรณีที่สำคัญคือ ถ้าไม่ใช่ของตกหายผู้เก็บได้ก็ย่อมไม่มีสิทธิได้รับรางวัลเช่นเดียวกัน กล่าวคือเจ้าของไม่ได้ทำตก ไม่ได้ทำหาย แต่วางไว้แล้วยังไม่ได้มาเอา ก็ไม่สามารถรับรางวัลตามที่กฎหมายกำหนดได้ เว้นแต่จะให้รางวัลตามที่เจ้าของได้ให้มา)

ข. การเก็บของตกหายตามประมวลกฎหมายอาญา อาจต้องรับโทษทางอาญา

๑. ความผิดฐานลักทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๔ บัญญัติว่า “ผู้ใดเอาทรัพย์ของผู้อื่น หรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไปโดยทุจริต ผู้นั้นกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี และปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท” การเอาทรัพย์ของผู้อื่นไปนั้น รวมถึงทรัพย์ที่ผู้อื่นได้ครอบครองทรัพย์ไว้แทนเจ้าของตัวจริงก็ได้ ดังนั้นการเก็บของตกหายได้แล้วเอาไปโดยอยากได้เก็บไว้เป็นของตัวเอง ย่อมมีความผิดฐานลักทรัพย์และต้องรับโทษทางอาญาคือจำคุกตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๔ ได้ เพราะหากเจ้าของของตกหายนั้น ยังติดตามหาคืนของนั้นคืนได้อยู่ (เจ้าของทรัพย์อยู่ใกล้ทรัพย์ตกหายและกำลังติดตามหาของที่ตกหายนั้น เช่น เจ้าของกระเป๋าใส่เงิน นั่งดูหนังแล้วทำกระเป๋าใส่เงินหล่น ผู้เก็บได้นั่งอยู่ข้างๆ จึงเก็บเอาไว้เป็นของตัวเองโดยไม่บอกเจ้าของ) โดยต้องดูสภาพทรัพย์ เหตุการณ์ เวลา และพฤติการณ์ของเจ้าของทรัพย์ประกอบด้วย เช่น คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๖๐/๒๕๐๓ ทรัพย์สินหายเป็นเรื่องที่ทรัพย์หลุดพ้นไปจากความยึดถือของเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยมิได้ตั้งใจ ไม่ใช่เรื่องสละการครอบครอง ผู้ใดเก็บเอาทรัพย์นั้นไปจะเป็นลักทรัพย์หรือยกยอกทรัพย์สินหาย ต้องพิจารณาตามพฤติการณ์เป็นรายๆ ไป คือ ถ้าเก็บเอาไปโดยรู้หรือควรรู้ว่า ทรัพย์นั้นเจ้าของกำลังติดตามหรือจะติดตามเพื่อเอาคืนเป็นลักทรัพย์ ถ้าไม่รู้หรือไม่มีเหตุอันควรรู้เป็นยกยอกทรัพย์สินหาย เช่น รถทหารคว่ำทำให้ปืนทหารตกน้ำ ๑ กระบอก ทหารทำการงมหา ๒ ครั้ง ไม่พบ จึงไปแจ้งความที่อำเภอ ต่อมาค่าวันเดียวกันนั้นเอง จำเลยไปงมหาปืนนั้นมาขายเสีย แสดงว่าจำเลยรู้หรือควรรู้ว่า รถทหารคว่ำปืนจมน้ำอยู่ แล้วถือโอกาสตอนปลอดภัยคนไปงมหาปืนที่อยู่น้ำ ระหว่างเจ้าของกำลังติดตามเพื่อเอาคืน จึงผิดฐานลักทรัพย์ ซึ่งกล่าวได้ว่าถ้ามาหาครั้งที่ ๓ จะพบปืนได้ ถือได้ว่ามีเหตุขาดจากการยึดถือปืนเป็นเพียงชั่วคราว เท่านั้น

๒. ความผิดฐานยกยอกทรัพย์สินหาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๒ บัญญัติว่า “ผู้ใดครอบครองทรัพย์ของผู้อื่น หรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย เบียดบังเอาทรัพย์นั้นเป็นของตนหรือเป็นของผู้อื่นโดยทุจริต ผู้นั้นกระทำความผิดฐานยกยอก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” ถ้าทรัพย์นั้นได้ตกมาอยู่ในความครอบครองของผู้กระทำความผิด เพราะผู้อื่นส่งมอบให้โดยสำคัญผิดไปด้วยประการใด หรือเป็นทรัพย์สินหายซึ่งผู้กระทำความผิดเก็บได้ ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุก ๑ ปี ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ผู้ที่เก็บของตกหายได้ไม่ส่งคืนเจ้าของ)

โดยการเอาทรัพย์ของผู้อื่นที่ตกหายไปโดยที่ผู้เก็บได้ไม่ยอมมอบคืนแก่เจ้าของ ผู้ที่เก็บได้มีความผิดฐานยกยอกทรัพย์สินหายและต้องรับโทษทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๒ วรรคสอง

ซึ่งทรัพย์สินหาย คือ ทรัพย์สินที่มีเจ้าของแต่เจ้าของไม่รู้ว่าทรัพย์สินนั้นตกหายที่ใดเพราะไม่ทราบสถานที่ที่ตกหาย จึงถือได้ว่าการครอบครองหลุดออกจากตัวเจ้าของแล้วเมื่อของตกหาย ผู้ที่เก็บได้ถือว่าเป็นผู้เข้าครอบครองทรัพย์สินที่ตกหาย ถ้าเบียดบังทรัพย์สินนั้นเป็นของตนเองหรือเป็นของผู้อื่นโดยทุจริต ต้องรู้ว่าทรัพย์สินหายไม่ใช่ทรัพย์สินที่ไม่มีเจ้าของแต่เป็นทรัพย์สินที่เจ้าของกำลังติดตามหาอยู่ เช่น คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๒๔/๒๔๙๑ ผู้โดยสารลีม้าขาวม้า ๑ ผืน ไว้ในรถสามล้อ คนขับรถไม่รู้ว่าของใครมาลีม้าเมื่อใด จึงเก็บเอาไว้เสีย เป็นความผิดฐานยกยอกทรัพย์สินหาย เทียบกับ คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๗๔๕/๒๕๑๔ ผู้เสียหายกับคณะกลองยาวไปวัดในพิธีอุปสมบท คณะกลองยาวเล่นกลองยาวบนศาลาอยู่กับผู้เสียหายและญาติ ต่อมาคณะกลองยาวก็ลงจากศาลาประโคมกลองยวนำหน้าภาค โดยมีผู้เสียหายเดินตามไป ผู้เสียหายไปได้ ๒ เส้น รู้สึกตัวว่าสายสร้อยข้อมือทองคำหาย จึงกลับขึ้นไปหาบนศาลา ปรากฏว่า ส. อายุไม่เกิน ๗ ปี เก็บสร้อยนั้นได้บนศาลา แล้วเอาไปให้จำเลยที่ ๒ อายุ ๑๓ ปี ซึ่งเป็นพี่สาว จำเลยที่ ๒ เอาไปให้จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นมารดาที่ข้างศาลาในเวลากระชั้นชิดกัน จำเลยที่ ๑ เอาสร้อยห้อยพกออกจากวัดไปทันที เมื่อผู้เสียหายไปสอบถามจำเลยที่ ๑ ว่าไม่รู้เห็น พุทธิดการณ์เช่นนี้ ถือว่าสร้อยนั้นยังอยู่ในความยึดถือของผู้เสียหาย ไม่ใช่ทรัพย์สินหาย จำเลยที่ ๑ น่าจะทราบว่าทรัพย์สินนั้น เป็นของพวกที่มาในคณะกลองยาวและเจ้าของจะติดตามเอาคืน จำเลยที่ ๑ จึงมีความผิดฐานลักทรัพย์ ส่วน ส. และจำเลยที่ ๒ ไม่มีเจตนาทุจริต จึงไม่มีความผิด

การที่จะเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ หรือยกยอกทรัพย์สินหายนั้น จะต้องมี การนำข้อเท็จจริงแต่ละกรณีที่เกิดขึ้นมา เพราะคำพิพากษาฎีกาแต่ละเรื่องยังต้องอาศัยข้อเท็จจริงเป็นรายกรณี เพราะความผิดฐานลักทรัพย์เป็นเรื่องที่เจ้าของกำลังติดตามหาแล้วผู้เก็บของหายได้รู้ที่กำลังตามหาอยู่แต่ยกยอก ทรัพย์สินหายต้องเป็นเรื่องที่เจ้าของไม่รู้ว่าของหายที่ไหนและไม่รู้ว่าจะติดตามของหายได้ที่ใด

๒.๓ ขันสรุป

๕) ครูยกกรณีตัวอย่างที่พบในข่าว เช่น กระเป๋ารถเมลล์พบเงินจำนวนหนึ่งล้านบนรถเมลล์ แล้วนำส่งคืนให้เจ้าของ ครูและนักเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ถึงความถูกต้อง ตรงกับคุณธรรมข้อใด ผลดีต่อตนเอง ครอบครัว ประเทศชาติเป็นเช่นใด

๖) นักเรียนทำแผ่นพับเรื่องนี้ นำไปให้ผู้ปกครองรับทราบ แล้วเซ็นรับทราบส่งในชั่วโมงต่อไป

๗) ทดสอบหลังเรียน ๕ ข้อ

๓. แนวทางการประเมินผล

๓.๑ ประเมินความตั้งใจเรียน

๓.๒ การสอบ

๓.๓ ตรวจแผ่นพับที่มีลายเซ็นของผู้ปกครอง

๔. สื่อ/แหล่งเรียนรู้/เอกสารประกอบ

<http://www.nitibsru.com/clinicdetail/19/>

๕. เอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม

<https://www.thailandbestlawyer.com>

กิจกรรม นิติกรรมและสัญญา

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

เวลาเรียน ๒ ชั่วโมง

๑. เป้าหมาย

๑.๑ มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

๑) มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและ
ธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

๒) ตัวชี้วัด ส ๒.๑ ม.๒/๑ อธิบายและปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน
และประเทศ

๑.๒ จุดประสงค์/วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียน

๑) มีความรู้และความสามารถอธิบายความหมายของนิติกรรมได้

๑.๓ ทักษะกระบวนการ

๑) กระบวนการคิด

๒) ทักษะการจำแนกนิติกรรมแต่ละประเภท

๓) ทักษะความเป็นพลเมือง

๒. กิจกรรมการเรียนรู้

๒.๑ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑) ครูให้นักเรียนดูคลิปที่เกี่ยวกับโทษและปัญหาที่เกิดจากการทำนิติกรรมต่างๆ

๒) ครูตั้งคำถามกระตุ้นความคิดของนักเรียน เช่น นักเรียนคิดว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในคลิปมีสาเหตุ
จากอะไร

๓) ครูอธิบายคำตอบเพิ่มเติมว่า เหตุการณ์และปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นผลจากการทำนิติกรรม เนื่องจาก
บางคนยังไม่มีความรู้ หรือถูกหลอกให้ทำนิติกรรม

๒.๒ ขั้นสอน

๔) ครูอธิบายความหมายของนิติกรรมให้นักเรียนฟัง โดยใช้สื่อ PowerPoint นำเสนอเนื้อหา
นิติกรรมประเภทต่างๆ ประโยชน์และโทษของการทำนิติกรรม

๕) ครูตั้งคำถามกระตุ้นความคิดนักเรียนโดยสอดแทรกขณะอธิบายความรู้

๖) กิจกรรมการเรียนรู้ ครูแบ่งกลุ่มนักเรียน ออกเป็น ๔ กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสัญญา ซื่อขาย / ขายฝาก

กลุ่มที่ ๒ ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสัญญา กู้ยืมเงิน / ค้ำประกัน

กลุ่มที่ ๓ ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสัญญา เช่าซื้อ / เช่าทรัพย์สิน

กลุ่มที่ ๔ ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสัญญา จำนอง / จำนำ

แต่ละกลุ่มศึกษาค้นคว้าดังนี้ ความหมายสาระสำคัญ ความแตกต่างของสัญญา ประโยชน์ที่นักเรียน
ได้รับจากการทำสัญญา และตัวอย่างคำพิพากษา ฎีกาเรื่องดังกล่าวแบบย่อ

๒.๓ ขั้นสรุป

๗) ครูให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานของกลุ่ม

๘) ครูสรุปความรู้ร่วมกันกับนักเรียน และนักเรียนทำใบงาน เรื่อง “นิติกรรม”

๓. แนวทางการวัดผล

- ๓.๑ ตรวจใบงาน
- ๓.๒ สังเกตพฤติกรรมและกระบวนการคิด

๔. สื่อ/แนวคิด/แหล่งเรียนรู้/เอกสารประกอบ

- ๔.๑ คลิปวิดีโอ
- ๔.๒ PowerPoint
- ๔.๓ สมุดภาพอินโฟกราฟฟิกกฎหมาย สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม ฉบับ E - Magazine

กิจกรรม สภาพบุคคล

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

เวลาเรียน ๑ ชั่วโมง

๑. เป้าหมาย

๑.๑ มาตรฐาน / ตัวชี้วัด

๑) มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองที่ดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

๒) ตัวชี้วัด ส ๒.๑ ม.๒/๑ อธิบายและปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศ

๑.๒ จุดประสงค์/วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียน

๑) มีความรู้และความเข้าใจสามารถอธิบายความหมายของสภาพบุคคลได้

๑.๓ ทักษะกระบวนการ

๑) กระบวนการคิด

๒) ทักษะความเป็นพลเมือง

๒. กิจกรรมการเรียนรู้

๒.๑ ชี้นำเข้าสู่บทเรียน

๑) ครูนำภาพเกี่ยวกับการเกิด การตายและความสามารถของบุคคล ให้นักเรียนทายภาพว่าเกี่ยวกับอะไร โดยสุ่มถามนักเรียนประมาณ ๕-๗ คน

๒) ให้นักเรียนศึกษากรณีตัวอย่างเกี่ยวกับสภาพบุคคล โดยให้นักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับขั้นตอนการแจ้งเกิด การตาย และความสามารถของผู้เยาว์ตามความเข้าใจ

๒.๒ ชี้นสอน

๓) ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น ๓ กลุ่ม ให้สืบค้นจากสมาร์ทโฟนตามหัวข้อที่กำหนด คือ การมีสภาพบุคคล การสิ้นสภาพบุคคล และความสามารถของบุคคล

๔) ครูแจกกระดาษฟลิปชาร์ตให้แต่ละกลุ่มทำ mind mapping ตามเรื่องที่สืบค้น

๕) ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอหน้าชั้นเรียนตาม mind mapping ที่จัดทำ

๒.๓ สรุป

๖) ครูสรุปเพิ่มเติมจาก PowerPoint

๗) ทดสอบจากแบบทดสอบ เพื่อประเมินผล

๓. แนวทางการประเมินผล

๓.๑ การนำเสนอ

๓.๒ การตอบคำถาม

๓.๓ แบบทดสอบ

๔. สื่อ/แหล่งเรียนรู้/เอกสารประกอบ

๔.๑ สมาร์ทโฟน

๔.๒ PowerPoint

๔.๓ กรณีตัวอย่าง

๔.๔ เอกสารประกอบการเรียน

กิจกรรม การละเมิด

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

เวลาเรียน ๒ ชั่วโมง

๑. เป้าหมาย

๑.๑ มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

๑) มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองที่ดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

๒) ตัวชี้วัด ส ๒.๑ ม.๓/๑ อธิบายความแตกต่างของการกระทำความผิดระหว่างคดีอาญาและคดีแพ่ง

๑.๒ จุดประสงค์/วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียน

๑) มีความรู้และความเข้าใจสามารถอธิบายความหมายของการละเมิดได้

๑.๓ ทักษะกระบวนการ

๑) ทักษะกระบวนการคิด การคิดถึงเหตุการณ์ล่วงหน้าหากเกิดเหตุการณ์ในลักษณะละเมิด

๒) ทักษะทางสังคม การเคารพในสิทธิของผู้อื่น

๓) ทักษะความเป็นพลเมือง ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีป้องกันไม่ให้เกิดเหตุละเมิดขึ้น มีภูมิคุ้มกันในตัวเอง

๒. กิจกรรมการเรียนรู้

๒.๑ ครูยกตัวอย่างข่าว/วิดีโอ/เหตุการณ์เกี่ยวกับการทำละเมิดที่เกิดขึ้นในปัจจุบันให้เด็กดู

๒.๒ นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ข่าว/เหตุการณ์ที่ดูว่าเกี่ยวกับเรื่องอะไร ทำไมถึงเกิดเหตุการณ์อย่างนั้น

๒.๓ ครูชี้แจงมาตรฐาน/ตัวชี้วัด เรื่องการละเมิด

๒.๔ ครูใช้คำถามนักเรียนมีความเข้าใจคำว่าละเมิดอย่างไร เปิดโอกาสให้นักเรียนตอบคำถาม แสดงความคิดเห็น

๒.๕ ครูให้นักเรียนสืบค้นความหมายของการละเมิดแล้วแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน

๒.๖ ครูแนะนำเพิ่มเติมการละเมิด ตามประเด็นต่างๆ ลักษณะต่างๆ เช่น ผู้กระทำความผิดรู้สำนึก ในการกระทำ และกระทำโดยประมาท

๒.๗ ครูใช้คำถาม หากนักเรียนกระทำความผิดผู้อื่นจะเกิดผลอย่างไรตามมา ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ครูเพิ่มเติม

๒.๘ แบ่งนักเรียนเป็น ๕ กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมุติ กลุ่มละ ๑ เหตุการณ์ ดังต่อไปนี้ (ให้จับฉลาก/เลือกตามความสมัครใจ)

- ร่างกาย/ สุขภาพ/ ทรัพย์สิน/ ชื่อเสียง/ เสรีภาพ

๒.๙ นักเรียนแสดงบทบาทสมมุติ ตามสถานการณ์ที่ได้รับมอบหมาย กลุ่มละประมาณ ๓ นาที

๒.๑๐ นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์ แต่ละสถานการณ์ในการละเมิด ว่าการกระทำละเมิดส่งผลอย่างไรต่อผู้ถูกกระทำ และผู้กระทำละเมิดต้องรับผิดชอบละเมิดอย่างไร และฝ่ายที่ถูกละเมิดสามารถจะทำได้บ้าง

๒.๑๑ ครูเพิ่มเติมคำว่าหากผู้ใดกระทำความผิดต่อบุคคลอื่นจะต้องรับผิดชอบต่อละเมิด ส่วนผู้ถูกกระทำละเมิด มีสิทธิได้รับค่าเสียหาย (ค่าสินไหมทดแทน) จากการถูกกระทำละเมิด

๒.๑๒ นักเรียนและผู้กระทำร่วมกันอภิปรายสรุปเกี่ยวกับการละเมิด เช่น ลักษณะผู้กระทำ ผู้ถูกกระทำ และค่าเสียหาย (ค่าสินไหมทดแทน)

๒.๑๓ นักเรียนทำใบงานการละเมิดโดยยกตัวอย่างจากเหตุการณ์การกระทำละเมิดที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เหตุการณ์ที่นักเรียนพบเจอ/คนในครอบครัวพบเจอ/ในชุมชนที่พบเจอ

๒.๑๔ นักเรียนศึกษาใบความรู้เพิ่มเติมจากใบความรู้กระทรวงยุติธรรมเกี่ยวกับการกระทำละเมิด และความรับผิดชอบในทางละเมิด

๓. แนวทางการประเมินผล

๓.๑ สังเกตพฤติกรรม (แบบสังเกตพฤติกรรม)

- บทบาทสมมติ
- การตอบคำถาม

๓.๒ แบบทดสอบ เรื่องการละเมิด

๔. สื่อ/แหล่งเรียนรู้/เอกสารประกอบ

๔.๑ ใบความรู้/ใบงาน

๔.๒ วิดิทัศน์ละเมิด

๔.๓ ข่าวสถานการณ์การทำละเมิด

๕. เอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม

๕.๑ เอกสารเรื่องการกระทำละเมิดกระทรวงยุติธรรม

๕.๒ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

๕.๓ เว็บไซต์กระทรวงยุติธรรม

กิจกรรม จะทำวันนี้ให้ดีที่สุด

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

เวลาเรียน ๒ ชั่วโมง

๑. เป้าหมาย

๑.๑ มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

๑) มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

๒) ตัวชี้วัด ส ๒.๑ ม.๓/๔ วิเคราะห์ปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในประเทศ และเสนอแนวคิดในการลดความขัดแย้ง

๑.๒ จุดประสงค์/วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียน

๑) เข้าใจพฤติกรรมการใช้ชีวิตในปัจจุบันที่จะทำให้เกิดผลดีต่อตัวเอง ครอบครัว และชุมชน ได้อย่างดีที่สุด

๑.๓ ทักษะกระบวนการ

- ๑) ทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์
- ๒) ทักษะกระบวนการกลุ่ม

๒. กิจกรรมการเรียนรู้

๒.๑ ครูแจ้งมาตรฐาน/ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๒.๒ ครูสร้างความสนใจโดยเสนอหัวข้อข่าวเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงของเด็ก

๒.๓ แบ่งนักเรียนเป็น ๖ กลุ่ม ให้ประชุมกลุ่มคิดวิเคราะห์คาดการณ์ล่วงหน้าว่า ถ้านักเรียนมีพฤติกรรมเหล่านี้ (ให้เวลาประชุมกลุ่มและเตรียมนำเสนอด้วยผังมโนทัศน์หรือแผนภาพข้อมูล (infographics) (๕๐ นาที)

กลุ่ม ๑ ติดยาเสพติด ครูให้ใบความรู้ที่ ๑

กลุ่ม ๒ แข่งรถ (เด็กแว้น) ครูให้ใบความรู้ที่ ๒

กลุ่ม ๓ ทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกาย ใช้ความรุนแรง ครูให้ใบความรู้ที่ ๓

กลุ่ม ๔ มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ติดเชื้กซ์ กระทำผิดทางเพศ ครูให้ใบความรู้ที่ ๔

กลุ่ม ๕ ใช้สื่อออนไลน์โดยไม่ยั้งคิด ติดเกม ติดโซเชียล ไม่สนใจเรียน ครูให้ใบความรู้ที่ ๕

กลุ่ม ๖ มีค่านิยมวัตถุนิยม บริโภคนิยม ฟุ่มเฟือย ไร้วินัยทางการเงิน ก่อหนี้สิน ครูให้ใบความรู้ที่ ๖

โดยมีประเด็นในการวิเคราะห์และนำเสนอ คือ

ก. พฤติกรรมตัวอย่างที่ได้รับอาจก่อให้เกิดผลร้ายต่อตัวนักเรียน ต่อพ่อแม่/ผู้ปกครอง ต่อผู้อื่น และต่อประเทศอย่างไรบ้าง และมีปัจจัยใดบ้างที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมเหล่านี้

ข. พฤติกรรมเหล่านี้มีสาเหตุมาจากอะไรบ้าง นักเรียนมีวิธีป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นได้อย่างไรบ้าง จากนั้นแล้วให้ทุกคนช่วยกันสรุปเป็นผังมโนทัศน์หรือแผนภาพข้อมูล (infographics) และออกมานำเสนอหน้าห้องกลุ่มละไม่เกิน ๔ นาทีและตอบคำถามไม่เกิน ๒ นาที

๒.๔ ครูชวนคุย ชวนคิดทบทวนด้วยคำถาม RCA

๑) นักเรียนคนไหนเคยมีเพื่อนหรือคนที่รู้จักเคยมีพฤติกรรมตามที่แต่ละกลุ่มนำเสนอบ้าง ลองเล่าให้เพื่อนฟังหน่อย

- ๒) เพราะเหตุใด พ่อแม่/ผู้ปกครองและครูจึงมักจะห้ามปรามไม่ให้นักเรียนมีพฤติกรรมเหล่านี้
 - ๓) นักเรียนส่วนใหญ่มีปฏิกิริยาอย่างไรเมื่อถูกผู้ใหญ่ห้ามปราม
 - ๔) แล้วถ้าเป็นตัวนักเรียนเองคิดว่าปฏิกิริยาเช่นนั้นเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
 - ๕) อะไรคือสาเหตุหลักของความไม่เข้าใจกันของผู้ใหญ่กับเด็ก
 - ๖) สุดท้ายนี้ นักเรียนคิดว่าผลร้ายของพฤติกรรมเหล่านี้มีมากหรือน้อยลงอย่างไรจากที่ได้เรียนมา
- ๒.๕ ครูและนักเรียน ช่วยกันสรุปผลการเรียนรู้ (๔ นาที)

“พฤติกรรมหลายอย่างที่นักเรียนชอบทำกันอาจก่อให้เกิดผลร้ายต่อตัวนักเรียนเอง ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ต่อผู้อื่น และต่อประเทศชาติได้มาก แต่ที่นักเรียนยังทำกันอาจเป็นเพราะการขาดทักษะการคิดคาดการณ์ล่วงหน้าถึงผลร้ายที่จะเกิดขึ้น เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลร้ายขึ้น ดังนั้นนักเรียนจึงจำเป็นต้องฝึกฝนให้ตัวเองมีทักษะการคิดวิเคราะห์คาดการณ์ล่วงหน้าถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น”

๒.๖ นักเรียนทำแบบทดสอบ

๓. แนวทางการประเมินผล

๓.๑ การทดสอบด้วยแบบทดสอบทักษะการคิดคาดการณ์ล่วงหน้าโดยยกกรณีอื่น เช่น ถ้านักเรียนมีพฤติกรรมชอบเล่นการพนัน นักเรียนอาจได้รับผลร้ายอะไรบ้าง นักเรียนคิดว่านักเรียนควรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองหรือไม่ อย่างไร เพราะอะไร โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- ก) คุณภาพของเหตุผลของคำตอบ ร้อยละ ๕๐
- ข) ความถูกต้องของคำตอบ ร้อยละ ๒๕
- ค) ความครบถ้วนสมบูรณ์ของคำตอบ ร้อยละ ๒๕

๔. สื่อ/แหล่งเรียนรู้/เอกสารประกอบ

๔.๑ ข่าวและสารคดีจากหนังสือพิมพ์

๔.๒ คลิปวิดีโอจากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีประสบการณ์ตรงจากพฤติกรรมเหล่านี้ เช่น บุคคลที่เคยมีพฤติกรรมเหล่านี้ พ่อแม่/ผู้ปกครอง เหยื่อ/ผู้ถูกรังแก/ผู้ได้รับผลกระทบ

๕. เอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม

- ๕.๑ http://www.rachakitcha.soc.go.th/RKJ/announce/search_result.jsp?SID=422C0100307EFA61117B4D9B52DE602D

๕.๒ Torrance, Paul E., Creative problem solving through role playing, 1996.

๕.๓ Myers, Robert E. and Torrance, Paul E., What Next? Futuristic Scenarios For Creative Problem Solving

กิจกรรม บัวไม่ให้ช้ำ น้ำไม่ให้ขุ่น

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

เวลาเรียน ๒ ชั่วโมง

๑. เป้าหมาย

๑.๑ มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

๑) มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

๒) ตัวชี้วัด ส ๒.๑ ม.๓/๔ วิเคราะห์ปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในประเทศ และเสนอแนวคิดในการลดความขัดแย้ง

๑.๒ จุดประสงค์/วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียน

๑) เพื่อศึกษาสาเหตุของการเกิดปัญหาทางสังคม เช่น ปัญหาล้างแ้วล่อม ปัญหายาเสพติด ปัญหาการทุจริต ปัญหาอาชญากรรม

๒) เพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิตในการปฏิเสธและกล้ายืนกราน (assertiveness) ที่จะไม่ทำในสิ่งที่ผิดกฎหมายและสิ่งที่ไม่เหมาะสม

๑.๓ ทักษะกระบวนการ

๑) ทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์

๒) ทักษะกระบวนการกลุ่ม

๓) ทักษะชีวิตในการปฏิเสธและการยืนกราน

๒. กิจกรรมการเรียนรู้

๒.๑ ครูแจ้งมาตรฐาน / ตัวชี้วัด / จุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๒.๒ ครูสร้างความสนใจโดยเสนอหัวข้อข่าวเกี่ยวกับยาเสพติด เด็กแว้น ทะเลาะวิวาท พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม เด็กติดเกม

๒.๓ แบ่งนักเรียนเป็น ๖ กลุ่ม ให้ประชุมกลุ่มเพื่อเตรียมให้ทุกคนออกมาแสดงบทบาทสมมุติในกรณีต่างๆ ดังนี้

กลุ่ม ๑ กรณีเพื่อนชักชวนให้เสพยาเสพติด

กลุ่ม ๒ กรณีเพื่อนชักชวนให้ขับรถจักรยานยนต์ด้วยความเร็วและแข่งรถ

กลุ่ม ๓ กรณีเพื่อนชักชวนให้ไปทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกาย ใช้ความรุนแรงกับนักเรียนคนอื่น

กลุ่ม ๔ กรณีเพื่อนชักชวนให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรหรือร่วมกระทำผิดทางเพศ (กลุ่มนี้ควรแบ่งกลุ่มให้มีนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง โดยให้นักเรียนชายแสดงบทบาทสมมุติเป็นฝ่ายชักชวนนักเรียนหญิงเป็นฝ่ายปฏิเสธ)

กลุ่ม ๕ กรณีเพื่อนชักชวนให้ขาดเรียนไปเล่นเกม

กลุ่ม ๖ กรณีเพื่อนชักชวนให้เล่นการพนัน

การจัดกิจกรรมให้แต่ละกลุ่มแบ่งสมาชิกออกเป็นสองฝ่ายเท่าๆ กันหรือใกล้เคียงกัน ฝ่ายแรกแสดงบทบาทเป็นฝ่ายชักชวน และอีกฝ่ายหนึ่งเป็นฝ่ายปฏิเสธ โดยฝ่ายแรกจะต้องใช้เหตุผลว่าล่อมให้อีกฝ่ายหนึ่งยอมทำตามให้ได้ แต่อีกฝ่ายต้องใช้เหตุผลปฏิเสธให้ได้เช่นกัน (เน้นการใช้เหตุผลว่าล่อม)

๒.๔ นักเรียนออกมาแสดงบทบาทสมมติ (โต้เหตุผล) ทีละกลุ่มๆ ละ ๖ นาที

๒.๕ ครูชวนนักเรียนคุยด้วยคำถาม

๑) นักเรียนคิดว่าการปฏิเสธและการยืนกรานที่จะไม่ทำผิดกฎหมายมีความจำเป็นจะต้องฝึกปฏิบัติหรือไม่อย่างไร

๒) เมื่อผู้ใหญ่ชวนให้กระทำการที่ไม่ถูกต้อง เช่น เล่นการพนัน หนีเรียนไปเที่ยว เป็นต้น โดยอ้างว่าต้องเชื่อฟังผู้ใหญ่ นักเรียนจะอย่างไร

๓) นักเรียนคิดว่าการปฏิเสธเพื่อนเพื่อจะไม่ทำผิดกฎหมายเป็นเรื่องที่ง่ายหรือยาก เพราะอะไร

๔) เหตุผลใดของฝ่ายชักชวนที่ปฏิเสธยากที่สุด และนักเรียนควรปฏิเสธด้วยเหตุผลใดจึงจะได้ผลดีที่สุด

๕) หากต้องตกอยู่ในสถานการณ์จริง นักเรียนจะปฏิเสธหรือไม่ เพราะอะไร

๒.๖ นักเรียนทำแบบทดสอบ

๓. แนวทางการประเมินผล

๓.๑ การทดสอบด้วยแบบทดสอบทักษะชีวิตในการปฏิเสธ โดยให้นักเรียนเขียนตอบคำถามว่า

- หากนักเรียนถูกชวนให้ทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง/ผิดกฎหมายกรณีอื่นที่นอกเหนือจากกรณี ที่กลุ่มของนักเรียนออกมาแสดงบทบาทสมมติ นักเรียนจะปฏิเสธเพื่อนที่มาชวนด้วยเหตุผลอะไรบ้าง เช่น กลุ่ม ๑ ให้ตอบกรณีของกลุ่มที่ ๒ (เพื่อนชวนไปแข่งรถ) กลุ่ม ๒ ให้ตอบกรณีของกลุ่มที่ ๓ (เพื่อนชวนไปทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายนักเรียนคนอื่น) วนไปเรื่อยๆ จนครบทุกกลุ่ม โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ คือ

ก) คุณภาพของเหตุผลของคำตอบ ร้อยละ ๕๐

ข) ความถูกต้องของคำตอบ ร้อยละ ๒๕

ค) ความครบถ้วนสมบูรณ์ของคำตอบ ร้อยละ ๒๕

๓.๒ การประเมินด้วยแบบประเมินการแสดงบทบาทสมมติ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ คือ

ก) คุณภาพของเหตุผลของฝ่ายชักชวน ร้อยละ ๕๐

ข) คุณภาพของเหตุผลของฝ่ายปฏิเสธ ร้อยละ ๕๐

๔. สื่อ/แหล่งเรียนรู้/เอกสารประกอบ

๔.๑ ข่าวและสารคดีจากหนังสือพิมพ์

๔.๒ คลิปวิดีโอต่างๆ

๕. เอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม

๕.๑ Torrance, Paul E., Creative problem solving through role playing, ๑๙๙๖.

๕.๒ Myers, Robert E. and Torrance, Paul E., What Next? Futuristic Scenarios For Creative Problem Solving

๕.๓ ทิศนา แชมมณี, ศาสตร์การสอน, ๒๕๔๓.

๕.๔ ทิศนา แชมมณี, ๑๔ วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ, ๒๕๔๓.

ตัวอย่างเกม / กิจกรรมจัดการเรียนรู้
เสริมสร้างทักษะทางกฎหมายพื้นฐาน

เกม ไมโคร ไมกลัว

ทักษะชีวิตที่ต้องการเห็น

- การพัฒนาทักษะในการทำความเข้าใจและแปลความหมายสถานการณ์

การเรียนรู้หลัก

- เพื่อรับรู้และจัดการกับความรู้และอารมณ์ของคนอื่นรวมถึงสามารถควบคุมความรู้สึกของตนเอง
- เพื่อให้เป็นตัวช่วยแทนที่จะเป็นอุปสรรคในการจัดการกับสถานการณ์ต่างๆ

จุดมุ่งหมายของเกม

- เกมการแข่งขันที่เด็กจะต้องทำงานร่วมกันเพื่อเคลียร์บอลในส่วนของตน

อุปกรณ์ที่ต้องใช้

- ซอฟท์บอล จำนวน ๑ ลูกต่อผู้เล่น ๑ คน
- ซอลล์ หรือ ปากกา หรือ อุปกรณ์สำหรับทำเครื่องหมายแบ่งพื้นที่บนสนาม

จำนวนผู้เล่น

- ตั้งแต่ ๖ คนขึ้นไป

คำถามเปิดการสนทนา

- ยกตัวอย่างสิ่งที่ทำให้คุณโกรธ และ/หรือ กลัว
- เมื่อมีความรู้สึกโกรธหรือกลัว คุณมีวิธีจัดการกับความรู้สึกดังกล่าวอย่างไร

วิธีเล่น

๑. แบ่งสนามที่เล่นออกเป็น ๒ ด้านเท่าๆ กัน
๒. ถามผู้เล่นว่าคำแรก / ความคิดแรก / ท่าทางแรกที่พวกเขานึกถึงเมื่อพูดคำว่า “โกรธ” คืออะไร และถามคำถามเดียวกันสำหรับคำว่า “กลัว”
๓. นำลูกบอลที่จะใช้เล่นเกมออกมาแสดง อธิบายว่าลูกบอลแต่ละลูกจะแทนคำว่า “โกรธ” และ “กลัว” และอธิบายว่าเกมนี้จะเป็นเกมที่เกี่ยวกับการรับรู้และจัดการความรู้สึกและอารมณ์ของคน
๔. แจกลูกบอลให้ผู้เล่นแต่ละคน คนละ ๑ ลูก
๕. แบ่งผู้เล่นออกเป็น ๒ ทีม
๖. ส่งทีม A ไปอยู่ด้านหนึ่งของสนาม และทีม B อยู่ฝั่งตรงข้าม
๗. อธิบายและสาธิตกฎกติกาของเกม
 - เมื่อเริ่มเกม แต่ละทีมจะต้องค่อยๆ ขว้างลูกบอลของตนไปยังทีมที่อยู่ตรงข้าม
 - ผู้เล่นของแต่ละทีมจะต้องไม่ข้ามไปในฝั่งตรงข้ามผู้เล่นในทีมที่ต้องพยายามทำให้ส่วนของตนปราศจากลูกบอล โดยการโยนบอลกลับไปอีกฝั่งหนึ่ง โดยที่ลูกบอลจะต้องอยู่ในเขตสนามที่เล่น

- ใช้เวลาเล่นเกมประมาณ ๒ นาที จากนั้นให้บอกให้หยุด ผู้เล่นทุกคนจะต้องหยุดขว้างบอลและ
นั่งกอดอก

- นับลูกบอลที่อยู่ในเขตของแต่ละทีม

๘. เล่นเกมต่อ หยุดและนับลูกบอลทุกๆ ๒ - ๓ นาที

๙. ต้องมั่นใจว่าผู้เล่นไม่ได้ขว้างบอลของฝ่ายตรงข้ามหรือขว้างบอลออกนอกสนามข้อควรสังเกต

- ผู้เล่นเล่นเกมโดยมีความเคารพในร่างกายของกันและกันหรือไม่

- เด็กทุกคนมีโอกาสแสดงบทบาททั้งสองบทบาทหรือไม่

การสนทนา

สะท้อน

- การเดาอารมณ์นั้นยากหรือง่าย เพราะเหตุใด

- การแสดงบทบาทเป็น “รูปปั้น” นั้นยากหรือง่าย เพราะเหตุใด และการแสดงบทบาทเป็น “ช่างแกะสลัก” นั้นยากหรือง่าย เพราะเหตุใด

เชื่อมโยง

- ในชีวิตประจำวัน การรับรู้อารมณ์ความรู้สึกของคนอื่นเป็นเรื่องง่ายหรือยาก เพราะเหตุใด

- คุณเคยพบช่วงเวลาที่คนอื่นไม่เข้าใจความรู้สึกของคุณบ้างหรือไม่ เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้คุณรู้สึกอย่างไร

ปรับใช้

- ในอนาคต คุณจะอย่างไรเพื่อให้คนอื่นได้รับรู้และเข้าใจอารมณ์และความรู้สึกของคุณ

- คุณจะอย่างไรเพื่อทำความเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น

- การนำมาประยุกต์ใช้

- เปลี่ยนไปใช้คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์อื่นๆ ที่ยากขึ้น และต้องให้ผู้เล่นเดาความหมาย เช่น คำว่า “มีความสุข” หรือ “Happy” ให้เปลี่ยนไปใช้ Delighted, Content, Pleased หรือ Thrilled แทน

เกม การ์ดพลังสิทธิ

เกม การ์ดพลังสิทธิ

คู่มือเกมการ์ดพลังสิทธิ

การเคารพสิทธิผู้อื่น
ตอน เคารพสิทธิในชีวิต
และร่างกาย

การเคารพสิทธิผู้อื่น
ตอน เพื่อนรักนักเลง

ใบกิจกรรมที่ ๑ ลิขสิทธิ์ควรรู้

คำชี้แจง ให้นักเรียนจับคู่รูปภาพหรือคำที่มีความสัมพันธ์กันเกี่ยวกับลิขสิทธิ์

วรรณกรรม/นาฏกรรม/ศิลปกรรม
สิ่งบันทึกเสียง/ดนตรี/ภาพยนตร์
งานศิลปะ

งานที่ไม่มีลิขสิทธิ์

การทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่โปรแกรม
คอมพิวเตอร์แก่สาธารณชน
โดยเจ้าของไม่อนุญาต

งานลิขสิทธิ์

การนำผลงานของผู้อื่นมาใช้ เผยแพร่
ดัดแปลง ทำซ้ำ โดยผู้เป็นเจ้าของ
ผลงาน ไม่อนุญาตหรือได้รับทราบ

ละเมิดลิขสิทธิ์

ข่าวประจำวัน ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ
รัฐธรรมนูญ ระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับ
คำพิพากษา รายงานของทางราชการ

งานลิขสิทธิ์

ประเภทของลิขสิทธิ์

๙ ประเภท

ระหว่างดูภาพยนตร์
แล้วถ่ายคลิปเก็บไว้ดูเองที่บ้าน

จำคุก ๓ ปี
ปรับไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท

แชร์รูปภาพของบุคคลอื่น
ในเชิงพาณิชย์

ระวางโทษจำคุก ๖ เดือน - ๔ ปี
ปรับ ๑๐๐,๐๐๐-๘๐๐,๐๐๐ บาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ

สังريب หรือทำลาย
สิ่งทีละเมิดลิขสิทธิ์

ศาล

ความคุ้มครองทางกฎหมายที่คุ้มครอง
ผู้สร้างเนื้อหา(รูป เพลง วีดีโอ งานเขียน
 ฯลฯ) จากการถูกผู้อื่นนำไปใช้
โดยไม่ได้รับอนุญาต

เจ้าของเว็บไซต์

การละเมิดลิขสิทธิ์ในเว็บไซต์

ความหมายของลิขสิทธิ์

กรณีตัวอย่าง
กฎหมายสามัญประจำบ้าน

กฎหมายเกี่ยวกับตนเอง

ความหมายของคำว่า “เด็ก”

เด็กเป็นทรัพยากรบุคคลอันมีคุณค่าของประเทศ เพราะเด็กเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติในอนาคต ซึ่งจะเห็นได้จากการกำหนดให้มีวันเด็ก และถือเป็นวันสำคัญของชาติวันหนึ่งด้วย ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้ให้นิยามคำว่า “เด็ก” หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส “เด็กเร่ร่อน” หมายถึง เด็กที่ไม่มีบิดามารดา หรือผู้ปกครอง หรือมีแต่ไม่เลี้ยงดูหรือไม่สามารถเลี้ยงดูได้จนเป็นเหตุให้เด็กต้องเร่ร่อนไปในที่ต่างๆ หรือ “เด็กกำพร้า” หมายถึง เด็กที่บิดามารดาเสียชีวิต เด็กที่ไม่ปรากฏบิดามารดาหรือไม่สามารถสืบหาบิดามารดาได้ เป็นต้น อนาคตของประเทศจะเป็นอย่างไรต่อไปขึ้นอยู่กับบิดามารดา หรือผู้ปกครองที่ต้องรับผิดชอบเลี้ยงดูบุตร

ความหมายของคำว่า “ผู้เยาว์”

เด็กเปรียบเสมือนผ้าขาวบริสุทธิ์ ไร้เดียงสา ไร้รอยมลทิน สุดแล้วแต่ผู้ใหญ่จะแต่งแต้มสีสัน สภาพแวดล้อมจึงมีผลต่อเด็ก หากเด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีก็จะส่งผลให้เด็กเติบโตขึ้นมาเป็นคนดี ในทางกลับกันหากเด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เลวร้ายอาจส่งผลทางลบต่อพฤติกรรมหรือพัฒนาการทางสังคมของเด็กได้ ด้วยเหตุนี้รัฐจึงมีกฎหมายหลายฉบับ เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของเด็กเพื่อให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในภายภาคหน้า หลายคนจึงมักได้ยินบรรดานักกฎหมายพูดถึงคำสองคำที่ดูเหมือนจะซ้อนกันอยู่ ระหว่างคำว่า “เด็ก” และคำว่า “ผู้เยาว์” เราจะมาทำความเข้าใจว่าแท้จริงแล้ว คำสองคำนี้มีที่มาและความแตกต่างกันอย่างไร คำว่า เด็ก ได้กำหนดนิยามตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ว่าหมายถึงบุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรสตามกฎหมาย ส่วนคำว่า ผู้เยาว์ ในทางแพ่งได้ถูกกำหนดขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙ บุคคลย่อมพ้นจากภาวะผู้เยาว์และบรรลุนิติภาวะเมื่อมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์ และมาตรา ๒๐ ผู้เยาว์ย่อมบรรลุนิติภาวะเมื่อทำการสมรส หากการสมรสนั้นได้ทำตามบทบัญญัติ มาตรา ๑๔๔๘ จะเห็นได้ว่า ผู้เยาว์คือผู้ที่มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ลงมา ยกเว้นผู้เยาว์ที่ได้ทำการสมรสตามบทบัญญัติ มาตรา ๑๔๔๘ ทั้งนี้พอจะเข้าใจแล้วหรือยังว่าทั้งสองคำมาจากกฎหมายคนละฉบับที่แตกต่างกันซึ่งกำหนดสิทธิและอำนาจที่แตกต่างกันด้วย

เด็ก ๗ ปี ต้องมีบัตรประชาชน

ในอดีตนั้นเมื่อเด็กเกิด ตามกฎหมายกำหนดให้พ่อแม่ทำการแจ้งเกิด และใช้ใบเกิดหรือสูติบัตรของเด็กเป็นเอกสารรับรองตัว จนกระทั่งอายุ ๑๕ ปี จึงทำบัตรประชาชน ปัจจุบันนี้รัฐบาลได้แก้ไขกฎหมายและประกาศพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๕ มาตรา ๖ กำหนดให้ผู้มีสัญชาติไทย ที่มีอายุตั้งแต่ ๗ ปีบริบูรณ์ขึ้นไปทุกคนต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน ไว้ใช้แสดงตนเพื่อประโยชน์ในการเข้ารับบริการสาธารณะของรัฐ โดยบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งรับดูแลบุคคลผู้นั้นอยู่ เป็นผู้ยื่นคำขอภายใน ๖๐ วัน นับตั้งแต่วันที่อายุครบ ๗ ปีบริบูรณ์ ดังนั้น ผู้ปกครองยุคใหม่จึงต้องไม่ลืมว่าต้องพาลูกไปทำบัตรประชาชน เมื่อลูกอายุครบเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด เพื่อประโยชน์และสิทธิต่างๆ ของลูก

บัตรประชาชน ของจำเป็นคู่กาย

บัตรประชาชนถือเป็นเอกสารสำคัญที่จำเป็นในการช่วยยืนยันตัวตน และสถานะของความเป็นพลเมืองไทย เพื่อแสดงให้รู้ว่าเราเป็นใคร มาจากไหน พำนักอยู่ที่ใด ด้วยเหตุนี้ ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ จึงกำหนดให้ ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งมีอายุตั้งแต่ ๗ ปีบริบูรณ์แต่ไม่เกิน ๗๐ ปีบริบูรณ์ และมีชื่อในทะเบียนบ้านต้องมีบัตรตามที่กำหนด นอกจากนี้กฎหมาย ยังกำหนดให้ต้องพกพาบัตรด้วย เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถตรวจสอบได้อันถือเป็นหนึ่งในมาตรการรักษาความสงบเรียบร้อยในบ้านเมือง เช่น เพื่อตรวจสอบว่า เป็นบุคคลที่หนีการกระทำผิดมาหรือไม่ เป็นคนเป็นต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ดังนั้นหากผู้ใดซึ่งมีอายุตั้งแต่ ๑๕ ปี ขึ้นไป ไม่พกบัตรประจำตัวประชาชน เมื่อเจ้าหน้าที่ขอตรวจสอบและไม่อาจแสดงบัตรได้ ถือว่ามีความผิดตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๑๗ จะต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๒๐๐ บาท

ผู้เยาว์ต้องขออนุญาตก่อน

พ่อแม่อาจจะตกใจเมื่อเห็น ใบแจ้งหนี้เรียกเก็บค่าใช้จ่ายจากบัตรเครดิตแล้วพบว่ามียอดหนี้แปลกๆ จำนวนมากซึ่งเมื่อสอบสวนทวนความกันแล้ว ปรากฏว่าลูกวัย ๑๐ ขวบ ใช้โทรศัพท์ของพ่อแม่ไปเล่นเกมสล็อต ยิ่งเล่นยิ่งสนุกเพราะในเกมสล็อตมีสิ่งของโฆษณาล่อตาล่อใจ จึงกดซื้อสินค้าดังกล่าวไปเรื่อยๆ โดยไม่ทราบว่ามือถือของพ่อแม่ นั่น ผูกอยู่กับบัตรเครดิตเพื่อความสะดวกในการชำระค่าบริการและซื้อสินค้าต่างๆ เจอเหตุการณ์แบบนี้พ่อแม่ ผู้ปกครองอาจจ่ายอมปล่อยเรื่องเลยตามเลย แต่ในทางกฎหมายนั้น ได้ให้ความคุ้มครองการกระทำของผู้เยาว์ซึ่งมีอายุไม่ครบ ๒๐ ปี ไว้ตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๗๕ (๑) ประกอบ มาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๑ กำหนดว่า การทำนิติกรรมใดๆ ของผู้เยาว์ ต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้แทนโดยชอบธรรมก่อน ถ้าการใดๆ ที่ผู้เยาว์ได้กระทำโดยปราศจากความยินยอม นิติกรรมนั้นจะตกเป็นโมฆียะ กรณีนี้พ่อแม่จึงสามารถบอกล้างการซื้อขายดังกล่าวของลูกได้

ผู้เยาว์ซื้อได้

ควบคู่กันไปกับการคุ้มครองผู้เยาว์ในเรื่องการซื้อขายหรือทำนิติกรรมต่างๆ ซึ่งอาจทำให้หลายคนเข้าใจผิดว่าเรื่องของเด็กนั้น ทุกอย่างต้องผ่านความเห็นชอบของพ่อแม่ไปหมด ซึ่งหากเป็นเช่นนั้น โลกธุรกิจที่ผลิตสินค้าโดยมีกลุ่มเป้าหมายอยู่ที่เด็กๆ คงต้องปิดกิจการเป็นแน่ เรื่องนี้กฎหมายก็ได้เปิดช่องให้ผู้เยาว์ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ (๒๐ ปี) สามารถซื้อสินค้าที่สมควรเพื่อตัวเองได้ แต่ต้องเป็นการสมแก่ฐานะานุรูปแห่งตน อาทิ การซื้ออาหาร ขนม เครื่องนุ่งห่ม เครื่องมือ เครื่องใช้ในการดำรงชีพ และอุปกรณ์การเรียนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๒๔ เช่น เด็กชายมานะซื้อน้ำแข็งไสเพื่อรับประทาน หรือซื้อสมุด ดินสอจากร้านค้า เช่นนี้ ถือเป็นการซื้อที่สมควรแก่เหตุตามที่กฎหมายรับรองสิทธิเอาไว้ โลกใบเล็กของเด็กๆ จึงยังมีเสรีภาพได้ตามสมควรแก่วัย

บังคับเด็กผิดกฎหมาย

ปัญหาสังคมเกี่ยวกับเด็ก ทั้งแก๊งล่อลวง ลักพาตัว หรือการบังคับใช้แรงงานเด็ก รวมถึงการขู่ข่มขู่ให้เด็กมานั่งขอทาน ยังมีให้เห็นอยู่เป็นจำนวนมากในปัจจุบัน โดยที่ไม่เกรงกลัวกฎหมาย ดังนั้น ผู้ใดทำการบังคับ ขู่ข่มขู่ ส่งเสริม ยินยอม และใช้เด็กเป็นเครื่องมือ ในการขอทาน เพื่อแสวงหารายได้ หรือผลประโยชน์เข้าตนเอง จะมีความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๒๖ (๕) ซึ่งจะมีโทษจำคุกไม่เกินสามเดือนหรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับตามมาตรา ๗๘ และหากครอบครองประกอบ ความผิดกฎหมายอื่นก็ต้องรับผิดตามกฎหมายฉบับนั้นอีกด้วย

การสงเคราะห์เด็ก

หากท่านใดพบเด็กเร่ร่อน หรือเด็กกำพร้าที่ถูกทอดทิ้งหรือพลัดหลงที่ใดที่หนึ่ง ท่านสามารถเข้าไปช่วยเหลือเด็กเหล่านี้ได้ โดยหากเด็กพูดคุยรู้เรื่อง ให้ถามชื่อพ่อแม่ และเลขที่บ้าน แล้วช่วยพาเด็กกลับบ้าน แต่หากเด็กคนนั้นหนีออกมาด้วยพฤติกรรมของผู้ปกครองมีอาชีพที่ไม่เหมาะสม อันอาจจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางร่างกาย การทารุณกรรม หรือตกอยู่ในภาวะอื่นใดอันอาจเป็นเหตุให้เด็กมีความประพฤติเสื่อมเสีย ในทางศีลธรรมอันดี หรือเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายและจิตใจ ก็สามารถช่วยเหลือเด็กได้ โดยการแจ้งให้เจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องรับทราบ ให้เข้ามาช่วยเหลือดูแลตามกระบวนการทางกฎหมายของพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

การส่งเสริมเด็กในทางที่ผิด

โรงเรียนหรือสถานศึกษาทุกแห่งจะมีกฎ ระเบียบ สำหรับให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตาม เพื่อให้เป็นผู้ที่มีวินัยและศีลธรรมอันดีงาม ถ้าหากมีบุคคลใดกระทำการอันเป็นการยุยง ส่งเสริม ช่วยเหลือ หรือสนับสนุนให้นักเรียนหรือนักศึกษา ไม่ประพฤติปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่วางไว้ ก็จะมี ความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

ห้ามเด็กซื้อ หรือเสพสุรา/บุหรี่

ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ จะห้ามเด็กอายุไม่เกิน ๑๘ ปี ซื้อหรือเสพสุราหรือบุหรี่ หรือเข้าไปในสถานที่เฉพาะเพื่อการจำหน่ายหรือเสพสุราหรือบุหรี่อย่างเด็ดขาด เพราะไม่ต้องการให้สิ่งเสพติดดังกล่าว มามอมเมาเยาวชนของชาติ ทั้งนี้ หากเด็กยังฝ่าฝืนและเข้าไปเกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตาม มาตรา ๒๔ ก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก รับเด็กกลับไปดูแลตามมาตรา ๔๔ วรรคสอง หรือวางข้อกำหนดอื่นใดเพื่อแก้ไขหรือป้องกันมิให้เด็กกระทำความผิดซ้ำ

ความผิดฐานขายสุราให้กับเด็ก

ปัจจุบันเยาวชนมีแนวโน้มการดื่มแอลกอฮอล์สูงขึ้น ซึ่งเกิดความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสังคมในหลายๆ ด้าน ดังนั้นเพื่อช่วยเสริมสร้างสุขภาพร่างกายเยาวชนให้แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ เป็นกำลังของชาติ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ควรเข้มงวดให้บุตรหลานห่างไกลจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกชนิด และสำหรับผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่เยาวชนที่มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ หรือบุคคลที่มีอาการมีเมมาจนครองสติไม่ได้ ถือว่าบุคคลนั้น มีความผิดตามมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา ๔๐

กฎหมายว่าด้วยครอบครัว

หมั้นแล้ว ก็คลาดแคล้วได้

คนทั่วไปมักจะคิดว่าเมื่อมีการหมั้นหมยขึ้นแล้วจะต้องจบลงด้วยการแต่งงานกับอีกฝ่ายเสมอ ซึ่งข้อเท็จจริงหาเป็นเช่นนั้นไม่ เพราะหากฝ่ายใดเกิดเปลี่ยนใจภายหลังเนื่องจากเหตุใดๆ ก็ตาม ก็ไม่สามารถบังคับให้อีกฝ่ายหนึ่งแต่งงานด้วยได้ ส่วนฝ่ายที่ถูกถอนหมั้นมีสิทธิได้รับค่าทดแทน ถ้าเป็นกรณีฝ่ายหญิง ซึ่งเป็นฝ่ายถูกหมั้นเป็นผู้ผิดสัญญาเสียเอง ฝ่ายชายสามารถเรียกของหมั้นคืนได้ ตัวอย่างเช่น นายสมชาย กับนางสาวสมหญิง ได้หมั้นหมยกันตามประเพณี ต่อมานางสาวสมหญิงเกิดเปลี่ยนใจไม่อยากจะแต่งงานกับนายสมชายแล้ว เมื่อเป็นเช่นนั้น นายสมชายไม่สามารถบังคับให้นางสาวสมหญิงแต่งงานกับตนได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๓๘ ซึ่งในกรณีนี้ นางสาวสมหญิงเป็นฝ่ายผิดสัญญาหมั้น จึงต้องคืนของหมั้นทั้งหมดแก่นายสมชายด้วย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๓๙ ในทางกลับกันหากนายสมชายเป็นฝ่ายผิดสัญญาหมั้น ฝ่ายหญิงคือนางสาวสมหญิงไม่ต้องคืนของหมั้นและยังสามารถเรียกค่าทดแทนได้ด้วย

สมรักแล้ว ต้องสมรส

คู่รักบางคู่อาจเข้าใจว่าการจัดงานแต่งงานใหญ่โต ผู้คนรับรู้กันทั้งบ้านทั้งเมืองเป็นการสมรสโดยชอบแล้ว แต่ในทางกฎหมายถือว่ายังไม่เกิดสิทธิซึ่งกันและกันของความเป็นคู่สามี ภรรยา ดังนั้นหากต้องการรักษาสิทธิของแต่ละฝ่ายอย่างถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อป้องกันปัญหาต่างๆ ตามมา คู่สมรสคือฝ่ายชายและหญิงจะต้องไปจดทะเบียนสมรสต่อหน้านายทะเบียน ณ ที่ว่าการอำเภอ กิ่งอำเภอ หรือสำนักงานเขตในพื้นที่กรุงเทพฯ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๕๗ มาตรา ๑๔๕๘ ซึ่งการกระทำดังกล่าวถือว่าการแสดงความยินยอมว่าจะจะเป็นสามีภรรยากันโดยเปิดเผยและเป็นการสมรสที่ครบถ้วนตามขั้นตอนตามกฎหมาย

อยากมีคู่ ต้องดูอายุครบ

หนุ่มสาวหรือวัยรุ่นนั้มักใจร้อนอยากจดทะเบียนสมรสกันเร็วๆ แต่ในทางกฎหมายได้กำหนดเงื่อนไขเอาไว้ว่า ทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิงจะต้องมีอายุครบ ๑๗ ปีบริบูรณ์ จึงจะทำการสมรสกันได้ เว้นแต่มีเหตุอันสมควร ก็ขอให้ศาลสั่งให้สามารถสมรสกันได้ ตัวอย่างเช่น นายเอกกับนางสาวบีทั้งคู่อายุ ๑๕ ปี ทั้งสองรักกันมากและต้องการจดทะเบียนสมรสกัน แต่ไม่สามารถทำได้ เพราะกฎหมายไม่อนุญาต ในทางกลับกันสมมุติว่านายเอกกับนางสาวบีเกิดได้เสียกัน และนางสาวบีได้ตั้งท้อง บิดาและมารดาของทั้งสองฝ่ายจึงต้องไปร้องขออนุญาตจากศาลให้ทำการสมรสกันได้ เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๔๔๘

ทะเบียนสมรสเศร้า

ในอดีตการรักใคร่ชอบพอนำไปสู่การแต่งงานและจดทะเบียนสมรสเปรียบเสมือนการมีหลักฐานที่มั่นคงสำหรับชีวิตคู่ แต่สมัยนี้ต้องพึงระวัง โดยเฉพาะสถานการณ์ที่ผู้คนรู้จักกันง่ายดายผ่านโลกออนไลน์ จนนำไปสู่การคบหาแต่งงานและจดทะเบียนสมรสกันในที่สุด เพราะหากไม่ตรวจสอบให้ดีอาจพบว่าอีกฝ่ายมีคู่ครองที่จดทะเบียนสมรสชอบด้วยกฎหมายอยู่แล้ว ผลที่ตามมาคือ ฝ่ายที่จดทะเบียนสมรสภายหลังถือเป็นการจดทะเบียนสมรสซ้อน โดยจะไม่มีผลและสิทธิ์ใดๆ ทางกฎหมายรองรับเลย ตัวอย่างเช่น นายสุนทรกับคุณยุพดีคู่สามีภรรยาจดทะเบียนสมรสกันอย่างถูกต้องตามกฎหมาย อยู่มานายสุนทรเล่นเฟสบุ๊คแล้วเกิดไปพบกับนางสาวสุภาเกิดรักใคร่ชอบพอ นายสุนทรถึงขั้นชวนไปจดทะเบียนสมรสเพื่อยืนยันความรัก โดยที่นางสาวสุภาไม่ทราบมาก่อนว่านายสุนทรได้จดทะเบียนสมรสกับคุณยุพดีอยู่แล้ว ดังนั้น ต่อมาหากนางสาวสุภาตกลงยอมจดทะเบียนสมรสกับนายสุนทร จะถือว่าการจดทะเบียนสมรสของนางสาวสุภาเป็นการจดทะเบียนสมรสซ้อนและตกเป็นโมฆะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๕๒

คนเจ้าชู้ จดทะเบียนสมรสซ้อน

กรณีบุคคลเจ้าชู้บางท่านอาจนิยมการจดทะเบียนสมรสซ้อน ซึ่งการตีตราซ้ำซ้อนนี้ไม่ใช่เพียงทำให้การตีตราเป็นโมฆะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๕๒ เท่านั้น แต่ยังเป็นการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงานและอาจทำให้ผู้อื่นเสียหาย ซึ่งอาจมีความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๗ ซึ่งบัญญัติไว้ว่า ผู้ใดแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือ ปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

แม่นางสาว

ในโลกยุคปัจจุบันที่หญิงและชาย เท่าเทียมกัน ดังนั้น คำนำหน้าชื่อย่อม เป็นไปได้ด้วยความสมัครใจ เช่น ฝ่ายหญิง เมื่อแต่งงานจดทะเบียนสมรสแล้ว จะใช้คำนำหน้าว่านางสาวหรือนางก็ได้ ส่วนหญิงที่หย่าร้าง หากเดิมใช้คำนำหน้าว่า “นาง” ก็สามารถกลับมาใช้ “นางสาว” ได้เช่นกัน ส่วนชายไทย ไม่ว่าจะแต่งหรือไม่แต่ง หรือหย่าร้าง ก็ยังคงใช้คำนำหน้า ว่า “นาย” เท่านั้น ซึ่งเป็นตามพระราชบัญญัติคำนำหน้า นามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔ ที่กำหนดให้ หญิงที่อายุ ๑๕ ปีขึ้นไป และยังไม่ได้สมรส ให้ใช้คำนำหน้านามว่า “นางสาว” มาตรา ๕ หญิงซึ่งจดทะเบียนสมรสแล้ว จะใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว” ก็ได้ตามความสมัครใจ โดยให้แจ้งต่อนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว มาตรา ๖ หญิงซึ่งจดทะเบียนสมรสแล้ว ต่อมาการสมรสสิ้นสุดลงจะใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว” ก็ได้ตามความสมัครใจ โดยให้แจ้งต่อนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว

สินสมรส เรื่องของสองเรา

เมื่อตกลงปลงใจร่วมชีวิตกันแล้ว กฎหมายได้แบ่งสินทรัพย์ออกเป็นสองส่วน คือ สินส่วนตัวกับสินสมรส สำหรับสินส่วนตัว คือ ทรัพย์สินที่แต่ละคนมีอยู่เดิมก่อนที่จะแต่งงานกัน รวมทั้งเครื่องใช้ส่วนตัว เครื่องแต่งกาย เครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ ทรัพย์สินที่ฝ่ายหนึ่งได้มาระหว่างสมรสโดยได้รับมรดก หรือการได้มาโดยเสนหา และในกรณีฝ่ายหญิง คือ ทรัพย์สินที่เป็นของหมั้น เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๗๑ โดยฝ่ายที่เป็นเจ้าของสินส่วนตัวสามารถใช้ทรัพย์สินได้โดยไม่ต้องขอความยินยอมจากคู่สมรส ส่วนสินสมรส คือ ทรัพย์สินที่คู่สมรสได้มาระหว่างสมรส รวมทั้งฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้มาระหว่างสมรส โดยพินัยกรรมหรือโดยการให้เป็นหนังสือที่ระบุเป็นสินสมรส และดอกผลของสินส่วนตัว แต่ในกรณีเกิดความสงสัยว่าทรัพย์สินใดเป็นสินสมรสหรือไม่ ให้สันนิษฐานเอาไว้ก่อนว่าเป็นสินสมรส เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๗๔ วรรค ๑ และวรรค ๒ และหากฝ่ายใดจะใช้สินสมรสจะต้องได้รับความยินยอมจากอีกฝ่ายหนึ่งด้วย

หนี้จากสมรส

เมื่อคู่สมรสที่เคยรักกันต้องสิ้นสุดความสัมพันธ์กันแล้ว นอกจากสินสมรสที่ต้องแบ่งให้เท่าๆ กันแล้ว ในส่วนของหนี้สินที่เกิดมาร่วมกันระหว่างสมรส ก็ต้องร่วมกันรับผิดชอบไปในส่วนเท่าๆ กันด้วย ตัวอย่างเช่น นายสมโชคได้จดทะเบียนหย่าร้างกับนางสมพร โดยทั้งคู่มีเงินสดอยู่ ๕๐๐,๐๐๐ บาท ที่เป็นสินสมรส ขณะเดียวกันนายสมโชคก็มีหนี้อยู่ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ที่เกิดจากไปกู้ยืมเงินซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายในการเรียนของลูก ต่อมาเมื่อทั้งคู่หย่าร้างกันจะต้องแบ่งสินสมรสกันคนละ ๒๕๐,๐๐๐ บาท ขณะเดียวกันนางสมพรจะต้องช่วยรับผิดชอบหนี้จำนวนดังกล่าวที่นายสมโชคก่อขึ้นระหว่างสมรสจำนวนครึ่งหนึ่ง หรือ ๕๐,๐๐๐ บาท ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๓๓ มาตรา ๑๕๓๕

รับหนี้กัก

หากภรรยาพบว่าสามีตามกฎหมายของตนได้แอบไปกู้เงินเพื่อนำไปให้ “กัก” กรณีนี้ท่านสามารถปฏิเสธการร่วมรับผิดชอบในหนี้ดังกล่าวได้ เนื่องจากตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๙๐ บัญญัติไว้ว่า หนี้ที่สามีภรรยาเป็นลูกหนี้ร่วมกันนั้น ให้รวมถึงหนี้ที่สามีหรือภรรยาก่อให้เกิดขึ้นในระหว่างสมรส ดังต่อไปนี้ ๑) หนี้เกี่ยวกับจัดการบ้านเรือนและจัดหาสิ่งจำเป็นสำหรับครอบครัว การอุปการะเลี้ยงดูตลอดถึงการรักษาพยาบาลบุคคลในครอบครัวและการศึกษาของบุตรตามสมควรแก่อัตภาพ ๒) หนี้ที่เกี่ยวข้องกับสินสมรส ๓) หนี้ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการงานซึ่งสามีภรรยาทำด้วยกัน ๔) หนี้ที่สามีหรือภรรยาเกิดขึ้นเพื่อประโยชน์ตนฝ่ายเดียวแต่อีกฝ่ายหนึ่งได้ให้สัตยาบัน ดังนั้นหนี้ที่เกิดขึ้นจากสามีกู้เงินไปให้หญิงอื่น ภรรยาหลงไม่ต้องรับผิดชอบเพราะเป็นหนี้ที่ก่อเกิดขึ้นเพื่อประโยชน์ตนฝ่ายเดียว โดยที่ภรรยาไม่ได้รับรู้และไม่ใช้หนี้ตามมาตรา ๑๔๙๐

ลูกพ่อ ลูกแม่ ลูกใคร

หลายคนอาจจะไม่ทราบว่ากรณีที่หญิงชายมีความสัมพันธ์กันจนมีบุตรขึ้นมา ในขณะที่ยังไม่ได้จดทะเบียนสมรสกัน ตามกฎหมายกำหนดให้บุตรนั้นเป็นสิทธิของฝ่ายหญิงเท่านั้น เว้นแต่ต่อมาฝ่ายหญิงและชาย ไปจดทะเบียนสมรสกันหรือกรณีอื่นๆ เช่น บิดาของบุตรไปดำเนินการขอให้จดทะเบียนเป็นบุตร หรือบิดาของบุตรร้องขอต่อศาลและได้รับการอนุญาต บุตรจึงจะเป็นสิทธิของบิดา ตัวอย่างเช่น นายสมศักดิ์อยู่กับนางสมศรีอย่างเปิดเผยแต่ยังไม่ได้จดทะเบียนสมรส และได้คลอดลูกออกมาขณะนั้น ให้ถือว่าเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของนางสมศรีเท่านั้น ภายหลังจากนายสมศักดิ์ไปจดทะเบียนสมรสกับนางสมศรีหรือนายสมศักดิ์ไปจดทะเบียนรับรองการเป็นบุตรต่อนายทะเบียนที่ว่าการอำเภอ หรือสำนักงานเขตในพื้นที่กรุงเทพฯ หรือในกรณีนำหลักฐานการเป็นบิดาของบุตรไปร้องขออนุญาตจากศาลก็ได้ ก็จะทำให้นายสมศักดิ์เป็นพ่อของบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔๖ และมาตรา ๑๕๔๗

ลงไม้ลงมือกันได้ทุกวัน

การทำร้ายร่างกายของกันและกันระหว่างสามีและภรรยาถือเป็น “ความรุนแรงในครอบครัว” ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓ หมายความว่า การกระทำใดๆ โดยมุ่งประสงค์เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพ หรือกระทำโดยเจตนาในลักษณะที่น่าจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกายจิตใจ หรือสุขภาพของบุคคลในครอบครัว หรือบังคับ หรือใช้อำนาจครอบงำ ผิดคลองธรรม ให้บุคคลในครอบครัวต้องกระทำการ ไม่กระทำการ หรือยอมรับการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด โดยมีขอบ แต่ไม่รวมถึงการกระทำโดยประมาท ส่วน “บุคคลในครอบครัว” หมายความว่า คู่สมรส คู่สมรสเดิม ผู้ที่อยู่กินหรือเคยอยู่กินฉันสามีภรรยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรส บุตร บุตรบุญธรรม สมาชิกในครอบครัว รวมทั้งบุคคลใดๆ ที่ต้องพึ่งพาอาศัยและอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน และในมาตรา ๔ ยังบัญญัติว่า ผู้ใดกระทำการอันเป็นความรุนแรงในครอบครัว ผู้นั้นกระทำความผิดฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๖,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ โดยสรุป คือ กฎหมายห้ามบุคคลใดใช้ความรุนแรงกับสมาชิกในครอบครัว ซึ่งจะมีความผิดฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัว จำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๖,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ โดยความผิดข้อหานี้สามารถหยอมความกันได้และมีอายุความ ๓ เดือน นับแต่ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวอยู่ในวิสัยและมีโอกาสที่จะแจ้งความหรือร้องทุกข์ได้ ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

ไม่ทำกรบ้าน

สภาพสังคมในปัจจุบัน ส่งผลให้หลายๆ ท่าน มีภาวะเครียด ต้มเหล้า สูบบุหรี่ และไม่ออกกำลังกาย โดยเฉพาะผู้ชายอันจะนำไปสู่การมีสุขภาพแย่ทั้งสุขภาพกาย ใจ และอาจลามไปถึงปัญหาครอบครัว เพราะหากคุณผู้ชายหย่อนสมรรถภาพอาจนำไปสู่การหย่าร้างได้ ซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๑๖ (๑๐) บัญญัติไว้ว่าสามีหรือภรรยาที่มีสภาพแห่งกายทำให้สามีหรือภรณานั้น ไม่อาจร่วมประเวณีได้ตลอดกาล อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้ ดังนั้นจึงควรดูแลสุขภาพเพื่อพลานามัยที่สมบูรณ์

พ่อแม่ต้องเลี้ยงดูบุตร

พ่อแม่ ไม่ได้เป็นผู้ให้กำเนิดบุตรเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๖๔ วรรค ๑ กำหนดว่า พ่อแม่ต้องมีหน้าที่รับผิดชอบโดยการดูแลและให้การศึกษาไปจนกว่า ลูกจะมีอายุครบ ๒๐ ปี นอกจากนี้กรณีที่ลูกพิการแต่กำเนิด หรือได้รับอุบัติเหตุภายหลังจนมีร่างกายทุพพลภาพ ไม่สามารถดูแลตัวเองได้ แม้ว่ามียายุเกิน ๒๐ ปีแล้ว พ่อแม่ก็ต้องมีหน้าที่เลี้ยงดูบุตรของตัวเองต่อไป ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๖๔ วรรค ๒ หากพ่อแม่ไม่ทำหน้าที่ของตัวเอง และปล่อยปละละเลยบุตร ญาติสนิทที่พบเหตุการณ์เช่นนี้สามารถฟ้องร้องดำเนินคดีต่อศาลเอาผิดแก่พ่อแม่ได้

ลูกกตัญญู

เรารู้กันแล้วว่า พ่อแม่มีหน้าที่ในการอุปการะเลี้ยงดูบุตร ในทางกลับกันเมื่อเราโตเป็นผู้ใหญ่ สามารถทำงานมีรายได้เลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้แล้ว ก็ต้องมีหน้าที่เลี้ยงดูพ่อแม่เช่นกัน โดยเฉพาะในยามที่พ่อแม่ แก่เฒ่าหรือเจ็บป่วยไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ เพื่อเป็นการตอบแทนบุญคุณท่านและยังถือเป็นหน้าที่ ในทางกฎหมายซึ่งกำหนดไว้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๖๓ ว่าบุตรจำต้องอุปการะ เลี้ยงดูบิดามารดา กรณีที่บุตรซึ่งมีหน้าที่ตามกฎหมายต้องอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดา ทอดทิ้งพ่อแม่ของตัวเอง ซึ่งมีอายุหรือเจ็บป่วยหรือร่างกายพิการ จิตพิการ ฟังพาดตัวเองไม่ได้ ทั้งที่รู้หรือคาดการณ์ได้ว่าจะทำให้พ่อแม่ เกิดอันตรายถึงแก่ชีวิตได้ การกระทำเช่นนี้ถือว่า มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๗ จะต้อง ระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปีหรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การรับบุตรบุญธรรม

การที่ผู้คนให้ความเมตตาแก่เด็ก ต้องการนำมาอุปการะเหมือนเป็นลูกตามสายโลหิตนั้น กฎหมาย อนุญาตให้ทำได้แต่ก็ได้วางกฎเกณฑ์เพื่อคุ้มครองความสงบของสังคมและศีลธรรมไว้ด้วย เพื่อป้องกันการ เปลี่ยนสถานะของผู้รับบุตรกับคนที่รับบุตรบุญธรรมภายหลัง เช่น เดิมผู้รับเป็นพ่อ แต่ต่อมาเปลี่ยนสถานะ กลายเป็นสามี กฎหมายจึงต้องเข้ามาดูแล โดยกำหนดเกณฑ์อายุของผู้รับบุตรบุญธรรมว่าต้องเป็นบุคคล ที่มีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๕ ปี และต้องมีอายุห่างจากบุตรบุญธรรมไม่น้อยกว่า ๑๕ ปี และบางกรณีต้องผ่าน ความเห็นชอบของผู้ปกครองอีกด้วย หากบุตรบุญธรรมยังเป็นผู้เยาว์และกรณีที่บุตรบุญธรรมเป็นผู้เยาว์ ที่อายุเกิน ๑๕ ปีจะต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่จะมาเป็นบุตรบุญธรรมด้วย ตามประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ มาตรา ๑๕๙๘/๑๙ มาตรา ๑๕๙๘/๒๐ และมาตรา ๑๕๙๘/๒๑

กฎหมายว่าด้วยมรดก

ปิดปัญหาแย่งมรดก

การแย่งมรดกเป็นปัญหาที่สร้างความแตกแยกในครอบครัวได้มากที่สุด ซึ่งวิธีป้องกันปัญหาให้เกิดน้อยที่สุดสามารถสรุป ได้ดังนี้ ๑) เมื่อเจ้ามรดกเสียชีวิตต้องมีการตั้งผู้จัดการมรดกต่อศาล ซึ่งมีระยะเวลาการรอคำสั่งศาลประมาณ ๑ เดือน ๒) เจ้ามรดกควรทำพินัยกรรมเพื่อความชัดเจน หากมีปัญหาฟ้องร้องกันในภายหลัง โดยเฉพาะพินัยกรรมฝ่ายเมืองซึ่งเป็นที่นิยมที่สุด ๓) การบันทึกภาพและเสียงของเจ้ามรดกที่ทำพินัยกรรมไว้จริงและมีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ จะช่วยให้การนำสืบง่ายมากยิ่งขึ้น ๔) หากไม่มีพินัยกรรม การรับมรดกเป็นไปตามหลักการ “ญาติสนิทตัดญาติห่าง” และภรรยาที่จดทะเบียนมีสิทธิได้รับมรดก ภรรยา นอกสมรสไม่มีสิทธิในทรัพย์สินมรดก นอกจากจะขอให้เจ้ามรดกยกให้ก่อนเสียชีวิต บุตรของภรายนอกสมรส ก็ไม่มีสิทธิรับมรดก เว้นแต่เจ้ามรดกจะจดทะเบียนรับรองบุตร หรือเป็นบุตรที่เจ้ามรดกให้การรับรอง โดยพฤติการณ์และบุตรบุญธรรมก็เป็นผู้มีสิทธิได้รับมรดกเช่นกัน ซึ่งเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๒๗

เปิดขุมสมบัติ เจ้าคุณปู่

เจ้าคุณปู่ผู้ล่วงลับเป็นคหบดีซึ่งมีทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก ผู้จัดการมรดกที่ตั้งขึ้นมีหน้าที่แบ่งทรัพย์สินเหล่านี้ให้แก่ทายาททุกคน แต่ต่อมาปรากฏว่า นายอำเภอได้นำพินัยกรรมของเจ้าคุณปู่ ซึ่งระบุให้บุคคลนอกวงศ์วานทายาทมารับมรดกด้วย นอกจากนี้เจ้าคุณปู่ยังยกที่ดินหลายสิบไร่ถวายวัดอีกด้วย ส่งผลให้เครือญาติต่างไม่พึงพอใจแต่ก็ไม่ขัดความประสงค์ของเจ้าคุณปู่ จึงได้ให้ผู้จัดการมรดกดำเนินการ ทั้งนี้ ในกรณีที่เจ้ามรดกทำพินัยกรรมไว้ ผู้จัดการมรดกจะต้องยึดเนื้อความตามพินัยกรรมเป็นหลักตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๕๑ ซึ่งพินัยกรรมเขียนไว้อย่างไรต้องจัดการไปตามนั้น แม้บางครั้งทายาทอาจไม่ได้รับอะไรเลยก็ได้ โดยเฉพาะทายาทอกตัญญูที่อาจถูกตัดออกจากกองมรดกด้วยพินัยกรรม ซึ่งเรียกว่าพินัยกรรมตัดมรดก หมายความว่า ถ้าเจ้ามรดกทำพินัยกรรมจึงไม่ต้องไปดูเรื่องทายาท ให้ดำเนินการตามเนื้อความที่ปรากฏในพินัยกรรม

การทำพินัยกรรม

หลังจากท่านเจ้าคุณถึงแก่กรรม ทรัพย์สินของของท่านถูกแบ่งสรรอย่างเป็นธรรมไร้ข้อโต้แย้ง ทั้งเรื่องลายมือชื่อปลอมและสติสัมปชัญญะ ปกติแม้จะทำพินัยกรรมแล้วแต่ในพินัยกรรมบางอย่าง มีข้อโหว่ในภายหลังให้โต้แย้งได้ เช่น พินัยกรรมแบบธรรมดาที่ทำกันเองเป็นหนังสือกับพยานสองคนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๖๕๖ และพินัยกรรมแบบเขียนเองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๕๗ สองแบบนี้ฝ่ายผู้ไม่หวังดีจะสู้ว่าลายมือชื่อปลอมบ้าง หรือเจ้ามรดกขาดสติเพราะอายุมากไปจับมือเขียนบ้าง ซึ่งเจ้ามรดกอาจป้องกันข้อโต้แย้งดังกล่าว โดยการทำพินัยกรรมเป็นเอกสารฝ่ายเมืองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๕๘ โดยทำพินัยกรรมต่อหน้านายอำเภอและลงลายมือชื่อ นายอำเภอ หรือพินัยกรรมทำเป็นเอกสารลับ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๖๐ โดยจะต้องเขียนพินัยกรรมเองหรืออาจไม่จำเป็นต้องเขียนพินัยกรรมเอง แต่ให้ผู้อื่นเขียนให้แล้วผู้ทำพินัยกรรมเป็น

ผู้ลงลายมือชื่อพร้อมใส่ของปิดผนึก มีการลงตราประทับและลายมือชื่อนายอำเภอที่ซองเพื่อป้องกันความลับ
รั่วไหล ซึ่งพินัยกรรมแบบเอกสารลับจะมีช่องโหว่น้อยที่สุดแต่ในความเป็นจริงพินัยกรรมแบบฝ่ายเมือง
เป็นที่นิยมทำกันมากที่สุด (อ้างอิงจาก www.vicharkarn.com)

การตั้งผู้จัดการมรดก

การเป็นผู้จัดการมรดกนั้นจะกระทำโดยพินัยกรรมแต่ถ้าพินัยกรรมไม่ระบุไว้ก็ทำโดยคำสั่งศาล ทั้งนี้
เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๗๑๓ ในทางปฏิบัติทายาทจะต้องยื่นคำร้องต่อศาล
โดยอาจยื่นเองหรือให้ทนายยื่นให้ โดยมีเอกสารใบมรณบัตร ทะเบียนบ้านของท่านและเจ้ามรดก สำเนาบัตร
ประชาชนของท่านและเจ้ามรดก ใบสูติบัตรหรือทะเบียนสมรสที่แสดงความเกี่ยวพันของท่านกับเจ้ามรดก
นอกจากนี้ยังต้องเตรียมหลักฐานแสดงทรัพย์สินของเจ้ามรดก เช่น บัญชีเงินฝาก โฉนดที่ดิน รายชื่อวงค์วาน
ว่านเครือที่มีสิทธิในมรดก และหนังสือยินยอมของทายาทคนอื่นๆ เช่น พี่น้องของผู้ยื่นคำร้องเป็นผู้จัดการ
มรดก ในกรณีไม่ให้ความยินยอม ศาลจะเรียกทายาทมาตกลงกันอีกครั้ง ซึ่งกระบวนการกว่าศาลจะสั่งใช้ระยะ
เวลา ราว ๑ เดือน

ผู้จัดการมรดกอุปมรดก

ในบางกรณีอาจพบว่าผู้จัดการมรดกไม่แบ่งทรัพย์สินมรดกให้แก่ทายาท บางทีอาจอุปมรดกเป็นของตัวเอง
บางทีก็สมรู้ร่วมคิดโอนมรดกไปให้คนอื่น การกระทำดังกล่าวไม่ใช่แค่เรื่องทางแพ่งอย่างเดียว แต่ยังเป็น
การกระทำผิดทางอาญาอีกด้วย โดยประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๓ บัญญัติไว้ว่า ผู้ใดได้รับมอบหมาย
ให้จัดการทรัพย์สินของผู้อื่น หรือทรัพย์สินซึ่งผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย กระทำผิดหน้าที่ของตน
ด้วยประการใดๆ โดยทุจริตจนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินของผู้นั้น
ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

ทรัพย์สินมรดกต้องแบ่งให้ใครบ้าง

ตามีเป็นชาวบ้านมีเรือกสวนไร่นามากมาย ต่อมาเมื่อตามีเสียชีวิตแต่ไม่ได้ทำพินัยกรรมแบ่งทรัพย์สิน
สมบัติที่มีอยู่อย่างมากมายไว้ จนเกิดเป็นปัญหาการแย่งชิงมรดก บุตรสาวของตามีจึงหาทนายมาช่วย
จัดการมรดก ซึ่งในการแบ่งทรัพย์สินมรดกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๓๒-๑๖๓๘
มีหลักการ ดังนี้ ๑) ต้องดูว่าเจ้ามรดกมีภรรยาที่จดทะเบียนสมรสหรือไม่ถ้ามีต้องแบ่งให้ ส่วนภรรยานอกสมรส
หรือเมียช้อยไม่มีสิทธิ ๒) นอกจากภรรยาที่จดทะเบียนสมรส บุคคลต่อไปนี้ไม่มีสิทธิได้รับมรดก เราเรียก
บุคคลกลุ่มนี้ว่าทายาทโดยธรรม ซึ่งมี ๖ ลำดับ ดังนี้ (๑) บุตรธิดาโดยชอบด้วยกฎหมายและบุตรนอกกฎหมาย
ที่เจ้ามรดกจดทะเบียนรับรองบุตร (ผู้สืบสันดาน) (๒) บิดามารดา (๓) พี่น้องพ่อแม่เดียวกัน (๔) พี่น้องพ่อ
หรือแม่เดียวกัน (๕) ปู่ย่าตายาย (๖) ลุงป้าน้าอา ๓) อย่างไรก็ตาม ทายาททั้ง ๖ กลุ่ม ไม่มีสิทธิรับมรดก
ทุกคน โดยลำดับการรับมรดกนั้นญาติสนิทคือบุตรธิดาหรือบิดามารดาในกลุ่มที่ ๑ และ ๒ จะต้องได้รับมรดก
ก่อน และญาติลำดับอื่นจะถูกตัดไม่ได้รับมรดก เรียกหลักการนี้ว่า “ญาติสนิทตัดญาติห่าง” หากตามีไม่มีบุตร
ธิดา ไม่มีบิดามารดา ทายาทลำดับ ๓ ซึ่งเป็นพี่น้องพ่อแม่เดียวกันจะได้รับมรดก แต่ญาติในลำดับถัดไป
ก็หมดสิทธิโดยจะเป็นเช่นนี้ไปเรื่อยๆ

บุตรนอกสมรส

โดยทั่วไปหากสามีภรรยาจดทะเบียนสมรสกัน บุตรที่เกิดมาจะเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของ
คนทั้งสอง แต่ถ้าไม่ได้จดทะเบียนสมรสกัน จะเป็นบุตรนอกสมรสซึ่งหมายถึงบุตรที่เกิดจากสามีภรรยา
ที่อยู่กินด้วยกันโดยไม่ได้จดทะเบียนสมรส เด็กที่เกิดตามกฎหมายถือว่าเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย
ของหญิงซึ่งเป็นมารดาเท่านั้น แต่เป็นบุตรที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของบิดา ถ้าหากบิดาที่ไม่ชอบ
ด้วยกฎหมายนั้น ให้การอุปการะเลี้ยงดู แสดงออกโดยเปิดเผยว่าเด็กที่เกิดจากหญิงที่ไม่ได้จดทะเบียนสมรส
เป็นบุตรของตน หรือบิดาให้ใช้นามสกุล ส่งเสียให้เรียนหนังสือ ซึ่งต่อมาบิดาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายถึงแก่
ความตาย เด็กก็จะมีสิทธิได้รับมรดกในฐานะทายาทโดยธรรมของบิดาได้ ทั้งนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและ
พาณิชย์ มาตรา ๑๖๒๗ บัญญัติว่า บุตรนอกกฎหมายที่บิดาได้รับรองแล้ว และบุตรบุญธรรมนั้นให้ถือว่าเป็น
ผู้สืบสันดานเหมือนกับบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย ตามความหมายแห่งประมวลกฎหมายนี้ จึงมีสิทธิรับมรดกได้
นั่นเอง

บุตรบุญธรรม

หากเราต้องการรับบุตรบุญธรรมสักคนหนึ่ง ก็ควรจะทำให้ถูกต้องตามกฎหมายและสมบูรณ์
ในทุกด้าน โดยจะต้องไปจดทะเบียนต่อเจ้าหน้าที่ ตามกฎหมายเพื่อให้เกิดสิทธิต่างๆ แก่บุตรบุญธรรม เช่น
การมีสิทธิรับมรดก ซึ่งหากไม่มีการจดทะเบียนรับเป็นบุตรบุญธรรม จะทำให้บุตรบุญธรรมผู้นั้นไม่ได้รับสิทธิ
ต่างๆ จากผู้รับบุตรเลย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๙๘/๒๗ อย่างไรก็ตาม ผู้รับบุตร
บุญธรรมจะไม่มีสิทธิรับมรดกของบุตรบุญธรรมในฐานะทายาทโดยธรรม ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
มาตรา ๑๕๙๘/๒๗ ตัวอย่างเช่น เจ้ามรดกที่ตายไปได้จดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมโดยชอบด้วยกฎหมายไว้
ตั้งแต่ตอนที่ยังมีชีวิตอยู่ บุตรบุญธรรมจึงมีสิทธิได้รับมรดกในสถานะเดียวกับผู้สืบสันดาน (ลูก หลาน เหลน)
บิดามารดา และคู่สมรสของเจ้ามรดก ในทางกลับกันพ่อหรือแม่รับบุตรบุญธรรมจะไม่สิทธิรับมรดกจากบุตร
บุญธรรม เพราะหากให้สิทธิดังกล่าว อาจเกิดการรับบุตรบุญธรรมเพื่อหวังผลประโยชน์ทางมรดกก็ได้

ผู้สืบสันดาน

เวลาที่เราร่วมกันอ่านหนังสือกฎหมายเรื่องเกี่ยวกับมรดกมักจะพบคำว่า “ผู้สืบสันดาน” ทำให้เกิดความสงสัย
ว่าหมายถึงใคร ทั้งนี้ตามกฎหมายระบุไว้ว่า ผู้สืบสันดาน หมายถึง ผู้สืบสายโลหิตโดยตรงลงมา ได้แก่ ลูก
หลาน เหลน ลื้อ ลื้อก็คือคนที่สืบต่อจากเหลนลงมา เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา
๑๖๒๙ (๑) นอกจากนี้ในกลุ่มของผู้สืบสันดานยังสามารถแบ่งประเภทของบุตรที่จะมีสิทธิได้รับมรดกในลำดับ
ชั้นเดียวกัน โดยแบ่งเป็น ๓ ประเภท ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๖๒๗ ประกอบด้วย
๑) บุตรที่ชอบด้วยกฎหมายหรือบุตรที่เกิดจากบิดามารดาที่จดทะเบียนสมรส ๒) บุตรนอกกฎหมายที่บิดา
รับรอง หรือบุตรที่เกิดจากบิดามารดาที่อยู่กินกันฉันสามีภรรยาโดยไม่ได้จดทะเบียนสมรส แต่ต่อมาบิดาได้
รับรอง เช่น การแจ้งเกิด การให้ใช้นามสกุล การส่งเสียเลี้ยงดู หรือการแสดงเปิดเผยแก่บุคคลทั่วไปว่าเป็นบุตร
ของตน ๓) บุตรบุญธรรมหรือการรับลูกคนอื่นมาเลี้ยงเสมือนเป็นลูกของตัวเอง โดยต้องจดทะเบียนตาม
กฎหมาย

มรดกผู้ขายแม่ยำ ลูก เมีย

เมื่อมีทั้งคู่สมรสและเครือญาติ เรื่องของมรดกนั้นหากเจ้ามรดกทำพินัยกรรมเรียบร้อยย่อมไม่มีปัญหา แต่ถ้าไม่ได้ทำไว้เนื้อเยื่อมกลายเป็นเรื่องยุ่งยากตามมา กรณีที่ผู้ตายซึ่งเป็นเจ้ามรดกมีสามี หรือภรรยาที่จดทะเบียนสมรสกันถูกต้อง ฝ่ายที่ยังมีชีวิตอยู่มีสิทธิที่จะได้รับทรัพย์สินครึ่งหนึ่งจากมรดกส่วนที่เป็นสินสมรสก่อน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๒๕ ส่วนสินสมรสที่เหลืออีกครึ่งหนึ่งก็จะตกเป็นมรดกของทายาท ดังนั้น คู่สมรสจึงมีสิทธิได้รับมรดกอีกครั้งหนึ่งในฐานะทายาทร่วมกับ (ลูกเจ้ามรดก) และบิดามารดา ของผู้ตายที่ยังมีชีวิตอยู่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๒๙, ๑๖๓๕ (๑) ตัวอย่างเช่น นายเอและนางบีเป็นสามีภรรยาตามกฎหมาย และมีทรัพย์สินรวมกัน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท มีบุตรด้วยกัน ๑ คน และมีบิดาและมารดาของนายเอที่ยังมีชีวิตอยู่ด้วย ต่อมานายเอเสียชีวิตเบื้องต้นทรัพย์สิน จำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท นางบีจะได้รับเงินจำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ไปก่อน ซึ่งถือเป็นเงินสินสมรส ส่วนที่เหลืออีก ๕๐๐,๐๐๐ ก็ตกเป็นมรดกของทายาทตามลำดับของนายเอ ที่ประกอบด้วยบุตร บิดา มารดาที่ยังมีชีวิต และนางบีภรรยาอีกด้วย โดยจะได้ส่วนแบ่งในอัตราสัดส่วนเท่าๆ กัน คือคนละ ๑๒๕,๐๐๐ บาท ขณะที่นางบีภรรยาจะได้เงินรวมทั้งสิ้น ๖๒๕,๐๐๐ บาท

มรดกบ้านเช่าของเจ้าคุณปู่

เจ้าคุณปู่พาครอบครัวพักอาศัยในบ้านเช่าซึ่งอยู่กันมายาวนานหลายรุ่น หากเจ้าของบ้านใจดีให้ต่อสัญญาเช่ายามที่เจ้าคุณปู่เสียชีวิตลูกหลานก็คงไม่เป็นไร แต่ถ้าไม่ต่อสัญญาเช่าให้ลูกหลานต้องย้ายออกหรือไม่นั้น กรณีนี้จะต้องมาดูว่าสัญญาเช่าเป็นมรดกตกทอดได้หรือไม่ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๕๓๗ บัญญัติไว้ว่า อันว่าเช่าทรัพย์สินนั้นคือสัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่งเรียกว่าผู้ให้เช่าตกลงให้บุคคลอีกคนหนึ่งเรียกว่าผู้เช่าได้ใช้หรือได้รับประโยชน์ในทรัพย์สินอย่างใดอย่างหนึ่งชั่วระยะเวลาอันมีจำกัด และผู้เช่าตกลงจะให้ค่าเช่าเพื่อการนั้น และมาตรา ๕๔๔ ทรัพย์สินซึ่งเช่านั้นผู้เช่าจะให้เช่าช่วง หรือโอนสิทธิของตนอันมีในทรัพย์สินนั้น ไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วนให้แก่บุคคลภายนอก ท่านว่าหาอาจทำได้ไม่ เว้นแต่จะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นในสัญญาเช่า จากตัวบททั้งสองมาตรารวมกันได้ว่าสัญญาเช่าเป็นการตกลงกันเฉพาะตัวระหว่างเจ้าคุณปู่กับผู้ให้เช่า เมื่อเจ้าคุณปู่ตายไปสิทธิดังกล่าวจึงไม่ใช่สิทธิของบุคคลอื่นนอกสัญญา เช่น ลูกหลาน เป็นต้น ดังนั้นเมื่อสัญญาเช่าเป็นสิทธิเฉพาะตัวของเจ้าคุณปู่ (เจ้าคุณปู่) หากผู้เช่าตายสัญญาเช่าย่อมระงับไปไม่เป็นมรดกตกทอดไปยังทายาท

เจ้าคุณปู่ไม่ให้มรดก

ทรัพย์สินของใครย่อมเป็นสิทธิของบุคคลนั้นที่จะจำหน่ายจ่ายโอนได้โดยชอบและเมื่อพอใจยกให้ใคร แม้ไม่ใช่ญาติพี่น้องก็สามารถทำได้ หรือเรียกอีกอย่างว่าการให้ด้วยความเสน่หา แต่การให้จะสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อมีการส่งมอบทรัพย์สินให้แก่ผู้รับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๕๒๑ และ มาตรา ๕๒๓ ทั้งนี้ผู้ให้ต้องเต็มใจที่จะให้และผู้รับต้องเต็มใจที่จะรับ แต่ยังมีปัญหาเกิดขึ้นคือ คนมักเข้าใจว่าเจ้าของทรัพย์สินเมื่อตายแล้วทรัพย์สินที่เขาจะมีจะตกเป็นทรัพย์สินมรดกทั้งหมด และทายาทจะเป็นผู้มีสิทธิได้รับทรัพย์สินมรดกการที่เจ้าของทรัพย์สินขณะมีชีวิตอยู่ได้ยกทรัพย์สินของตนให้บุคคลอื่น ทรัพย์สินนั้นก็ตกเป็นของบุคคลที่รับไปโดยสมบูรณ์ตั้งแต่วันที่ยกให้ ซึ่งทายาทก็จะไม่มีสิทธิไปเรียกทรัพย์สินกลับคืนมาเป็นมรดกได้ เพราะทรัพย์สินมรดก

จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อเจ้ามรดกเป็นเจ้าของทรัพย์สินขณะที่ตนเองถึงแก่ความตาย ตามมาตรา ๑๕๕๙ หากก่อนเสียชีวิตเจ้าของทรัพย์สินยกให้บุคคลอื่นไปแล้ว เมื่อถึงแก่ความตายทรัพย์สินดังกล่าวก็ไม่ใช่ทรัพย์สินมรดกแต่อย่างใด

เจ้าหลานเนรคุณ

การที่ ปู่ ย่า ตา ยาย หรือพ่อ แม่ และผู้มีพระคุณคนอื่นๆ ได้ให้เงินทองทรัพย์สินมีค่าแก่ลูกหลานไปแล้ว แต่ภายหลังลูกหลานกระทำการไม่เหมาะสม เช่น ประทุษร้ายแก่ผู้ให้เป็นความผิดทางอาญาร้ายแรง หรือทำให้ผู้ให้เสียชื่อเสียงอย่างรุนแรง รวมทั้งไม่ช่วยเหลือเมื่อผู้ให้ประสบกับความยากไร้และผู้รับยังสามารถช่วยเหลือได้ แต่ไม่พึงกระทำ เหตุการณ์เช่นนี้ผู้ให้สามารถเพิกถอนการให้เพราะเหตุเนรคุณได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๕๓๑ (๑) (๒) และ (๓) ตัวอย่างเช่น เจ้าคุณปู่ให้เครื่องประดับ ทอง เพชร นิลจินดาจำนวนมากแก่หลานที่อยู่ร่วมบ้านเดียวกันโดยเสน่หา เพราะคิดว่าหลานจะเป็นผู้ดูแลตนต่อไป ต่อมาหลานเกิดเปลี่ยนพฤติกรรมมีการดูต่ำต่อหน้าเพื่อนบ้านจนเป็นที่อับอาย บางครั้งถึงขั้นทำร้าย และเมื่อเจ็บป่วยก็ไม่ดูแลทั้งที่พอมีกำลังทรัพย์ พฤติกรรมที่ประสบเช่นนี้ กฎหมายเปิดช่องให้เจ้าคุณปู่มีสิทธิที่จะเรียกทรัพย์สินที่เคยให้ไปกลับคืนมาได้

กฎหมายอาญาและกฎหมายที่กำหนดความผิดทางอาญา

เอกสารคู่รถ ของสำคัญต้องติดรถ

ผู้ที่ขับขี่รถยนต์อาจต้องเจอเจ้าหน้าที่ตำรวจเรียกตรวจในกรณีต่างๆ อยู่บ่อยครั้ง คนกับรถไม่ต่างกัน คนต้องมีบัตรประชาชน รถก็ต้องมีเอกสารประจำรถ เวลาตรวจนอกจากเจ้าหน้าที่จะขอดูใบขับขี่แล้ว ยังอาจเรียกดูเอกสารประจำรถ นั่นก็คือคู่มือจดทะเบียนรถและเอกสารประกันภัย เจ้าของรถต้องเก็บรักษาหลักฐานของเอกสารทั้งสองติดรถไว้ หากเจ้าหน้าที่ขอตรวจแล้วไม่มีให้ตรวจ ถือว่ามีความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๒ ประกอบมาตรา ๔๐ มีอัตราโทษปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท

ขับรถผิดกฎ ใบสั่งบริการถึงบ้าน

คนที่ทำผิดกฎจราจรทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจต้องคิดให้หนัก เพราะไม่ว่าจะมีเจ้าหน้าที่ปรากฏตัวให้เห็นหรือไม่ก็ตาม ก็อาจมีใบสั่งมาส่งถึงบ้านได้ ด้วยเทคโนโลยีจากกล้องที่ติดตั้งไว้ในจุดต่างๆ เมื่อพบการกระทำผิด เจ้าหน้าที่จะจัดส่งใบสั่งพร้อมพยานหลักฐานเป็นภาพถ่ายจากกล้องไปยังภูมิลำเนาของเจ้าของรถโดยไปรษณีย์ตอบรับและให้ถือว่าเจ้าของรถได้รับใบสั่งนั้นเมื่อพ้นกำหนด ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันส่ง ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๔๐ เมื่อได้รับใบสั่งก็ต้องไปจัดการชำระค่าปรับให้เรียบร้อย ซึ่งตามเอกสารจะบอกรายละเอียด และวิธีการชัดเจน มิฉะนั้นอาจมีปัญหาเมื่อถึงเวลาไปต่อภาษีทะเบียนรถประจำปี

ขอบเขต... ระวังซ้ำ

คนที่ชอบขับรถและพูดโทรศัพท์โดยไม่ฟังพาวเวอร์เสริม อาจทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ นอกจากนี้ยังมีความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๔๓ (๙) และมาตรา ๑๕๗ ที่กำหนดไม่ให้ผู้ใช้โทรศัพท์ขณะขับขี่ยานพาหนะ มีโทษปรับตั้งแต่ ๔๐๐ บาท ถึง ๑,๐๐๐ บาท และหากทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิต จะมีความผิดอาญาฐานขับรถด้วยความประมาททำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย ซึ่งมีโทษทั้งจำคุกและปรับตามความร้ายแรงของมูลคดีตามกฎหมายดังกล่าวยังครอบคลุมไปถึงการกดหมายเลขโทรออก การรับสาย เล่นเกม การดูหรือพิมพ์ข้อความหรือเล่นแชทในโลก Social Network ด้วย

ระวัง ป้ายแดงรถ หหมดอายุ

“ป้ายแดง” ของรถที่ออกมาใหม่มาแต่คันนั้น ถือเป็นป้ายทะเบียนที่อนุญาตให้ใช้ชั่วคราวเพียง ๔๕ วันเท่านั้น นับจากวันรับรถวันแรก โดยต้องเปลี่ยนเป็นป้ายขาวแทน ซึ่งหากผู้ใดฝ่าฝืนจะมีความผิดตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖ (๑) ที่กำหนดว่าผู้ใดนำรถที่ยังไม่จดทะเบียนมาวิ่งในทางมีความผิดและต้องรับโทษตามมาตรา ๕๙ ปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท

สติ๊กเกอร์ติดรถต้องแจ้ง จดเปลี่ยนสี

ใครๆ ก็รู้ว่าการเปลี่ยนสีรถใหม่ ยังไงก็ต้องแจ้งต่อนายทะเบียน แต่ปัจจุบันการประดับตกแต่งด้วยวิธีการใช้สติ๊กเกอร์ติดเปลี่ยนสีรถให้สวยงามที่เรียกว่า Car Wrap โดยไม่จำเป็นต้องนำไปพ่นสีเหมือนเมื่อก่อนกำลังเป็นที่นิยมอย่างมากในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเปลี่ยนโดยวิธีใดก็ตาม หากสีรถถูกเปลี่ยนจากสีเดิม ต้องแจ้งต่อนายทะเบียนภายใน ๗ วันนับแต่วันที่เปลี่ยนแปลงสีรถ ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๓ และหากเจ้าของรถฝ่าฝืนไม่ทำการแจ้งเปลี่ยนสีรถจะมีโทษปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท ตามมาตรา ๖๐

แต่งท่อรถ ทำเท่ แต่ต้องทุกซ์

บรรดาเด็กแว้น หรือพวกนิยมแต่งรถ ที่ตั้งใจทำท่อไอเสียให้เกิดเสียงดังเวลาขับซี้ เพื่อเรียกร้องความสนใจหรือสร้างจุดเด่นให้กับตัวเอง หรืออาจทำไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ก็ได้ เสียงดังที่เกิดขึ้น นอกจากสร้างความรำคาญให้ชาวบ้านทั่วไปแล้ว ยังมีความผิดพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๙ ซึ่งห้ามมิให้ผู้ใดนำรถที่เกิดเสียงอื้ออึงหรือมีสิ่งลากฎไปมาใช้ในทางเดินรถ หากฝ่าฝืนมีโทษปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท ตามมาตรา ๑๔๘ กระแสนิยมบางอย่างนั้น หากทำแล้วเป็นการรบกวนผู้อื่นก็เป็นสิ่งที่ไม่ควรเดินตาม เพราะแม้ว่าจะดูเท่ในสายตาเพื่อนร่วมก๊วน แต่อาจจะทำให้ต้องเป็นทุกซ์ในภายหลังก็ได้

เปิดไฟรถ ชีนอน

ไฟสำหรับติดหน้ารถยนต์นั้น ไม่ใช่ใครจะเลือกใช้ไฟสีใดก็ได้ตามใจชอบเหมือนกับไฟที่เลือกติดในบ้าน เพราะไฟแต่ละประเภทให้คุณสมบัติต่างกันไป ทั้งนี้ไฟติดหน้ารถยนต์ ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ขับขี่ด้วย ที่ผ่านมามีข่าวว่านักขับรถส่วนใหญ่จะรู้จักหรือเคยเจอพิษสงของไฟชีนอนจากเพื่อนร่วมทางที่ส่องสว่างจ้าจนทำให้แสบตา จนบางครั้งอาจเกือบประสบอุบัติเหตุกันมาบ้างแล้ว ซึ่งนอกจากจะทำให้ไม่ปลอดภัยแล้ว ยังถือว่าเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ตามมาตรา ๑๒ และมีโทษปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาทอีกด้วย

สิงห์อมควัน

บุหรี่เป็นสาเหตุอันดับสองของการเสียชีวิตประชากรทั่วโลกและแม้ไม่ได้เป็นผู้สูบบุหรี่เอง ก็สามารถได้รับพิษภัยจากควันบุหรี่ที่คนอื่นสูบหรือที่เรียกว่าการสูบบุหรี่มือสอง ซึ่งมีผลร้ายสุขภาพเทียบเท่ากับการเป็นผู้สูบเอง ดังนั้นหน่วยงานและหลายองค์กรจึงให้ความสำคัญ ด้วยการออกมาตรการคุ้มครองบุคคลรอบข้างไม่ให้ต้องมารับโทษภัยของบุหรี่ ทั้งๆ ที่ตัวเองไม่ได้เป็นผู้ก่อแต่อย่างใด นอกจากนี้ กฎหมายเองก็กำหนดให้สถานที่ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นอาคารสำนักงาน สถานที่ราชการ โรงพยาบาล ตลาดสด สถานที่ขนส่งต่างๆ ฯลฯ จัดสถานที่ปลอดบุหรี่ โดยการใช้อุปกรณ์ดูดซับควัน เติบลดควัน เพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ บุคคลที่ฝ่าฝืนสูบบุหรี่ในเขตที่มีป้ายปลอดบุหรี่ หรือสถานที่ประกาศว่าเป็นที่ปลอดบุหรี่ติดอยู่ ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๖ ประกอบมาตรา ๑๒ มีอัตราโทษปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท ส่วนผู้ประกอบการที่ไม่จัดสถานที่ปลอดบุหรี่ หรือเขตสูบบุหรี่ตามที่กฎหมายกำหนด จะมีโทษปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท ตามมาตรา ๑๑

รักลูกหลาน อย่าวาน ไปซื้อบุหรี่

บุหรี่ เป็นสินค้าอุปโภคบริโภคที่ขายกันตามร้านค้าทั่วไป และสามารถซื้อขายกันได้ง่ายๆ สมัยก่อนนั้นใครๆ ก็ซื้อบุหรี่กันได้ แม้แต่เด็กตัวเล็กๆ ซึ่งมักจะถูกผู้ใหญ่ในบ้านใช้ให้ไปซื้อบุหรี่มาให้ตัวเอง ส่วนคนขายก็ยินยอมขายโดยง่าย เนื่องจากไม่ได้คิดถึงโทษที่จะเกิดขึ้นแก่เยาวชน ซึ่งอาจจะอยากลองสูบเองและทำให้ติดบุหรี่แต่ยังอายุน้อยๆ แต่เนื่องจากโทษของบุหรี่ต่อสุขภาพทั้งของผู้สูบและคนรอบข้างที่มีมาก จึงทำให้มีการออกกฎหมายเพื่อป้องกันไม่ให้เยาวชนเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับบุหรี่ในหลายวิธีทางด้วยกัน นอกจากจะป้องกันทางเยาวชนแล้วด้านผู้ขายเองก็ถูกควบคุมจากกฎหมายด้วยเช่นกันว่า ไม่ให้ร้านค้าขายบุหรี่ให้แก่บุคคลซึ่งตนรู้ว่าผู้ซื้อหรือผู้รับมีอายุไม่ครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์ ซึ่งหากผู้ใดฝ่าฝืนก็จะถือว่ามีความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ ประกอบมาตรา ๕๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ใครที่พบเห็นร้านค้ายังขายบุหรี่ให้แก่เด็ก ๆ ก็สามารถแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ดำเนินการตามกฎหมายได้เลย แต่ทางที่ดีก็ควรสอนลูกหลานให้เข้าใจถึงโทษเพื่อจะได้ไม่ต้องเป็นทาสของบุหรี่จะดีที่สุด

เมามาย กลายเป็นเรื่อง

คนจำนวนไม่น้อยในสังคมไทยนั้นชอบความรื่นเริง เมื่อยามที่ไปงานเลี้ยงก็ต้องมีการเลี้ยงสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์กันบ่อยๆ ซึ่งการดื่มเครื่องดื่มเหล่านี้มากเกินไปนอกจากจะมีโทษต่อสุขภาพแล้ว ก็ยังอาจมีผลต่อสังคม เพราะคนที่เมามายจนคุมสติไม่อยู่ ประพฤติตัววุ่นวาย ส่งเสียงดังสร้างความรำคาญแก่เพื่อนบ้าน หรือผู้พบเห็น และก่อการทะเลาะวิวาทดังที่เราได้พบเห็นทั้งในรายงานข่าวหรือประสบมาด้วยตนเองอยู่เนืองๆ พฤติกรรมเมามายก่อความสงบสุขของผู้อื่นในที่สาธารณะ เช่น ข้างถนนหนทางหรือบริเวณที่ต้องใช้ร่วมกันกับผู้อื่นเช่นนี้ เป็นการละเมิดกฎหมายด้วยเช่นกัน เพราะการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในสังคมด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อยนั้นเป็นสิ่งที่ควรส่งเสริม ดังนั้น ผู้ประพฤติดังนี้ก็จะมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๗๘ และต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท โดยอัตราโทษดังกล่าวนี้ได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

ซื้อเหล้าในปั๊ม ทำได้ไหม

ร้านสะดวกซื้อในปั๊มน้ำมันนั้นมีสินค้านานาไว้บริการแก่ผู้สัญจรไปมา ที่สำคัญก็คือเครื่องดื่มและอาหารเพื่อดับหิวกระหาย เพิ่มความสดชื่นกระปรี้กระเปร่าให้แก่ผู้เดินทางหรือแม้แต่คนขับรถ บรรดานักดื่มอาจเข้าใจผิดคิดว่าสามารถจะซื้อเหล้าที่นั่น ที่เห็นมีร้านค้าตั้งอยู่และสามารถนำเหล้าที่นั่นมาดื่มในบริเวณปั๊มน้ำมันที่บางแห่งจัดทำบริเวณนั่งพักสวยงามและสะดวกสบายได้ แต่การกระทำทั้งสองอย่างเป็นการละเมิดกฎหมายที่กำหนดไว้ชัดว่า หากปั๊มน้ำมันใดที่มีร้านค้าภายในขายเหล้าให้ประชาชนอาจมีความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ในมาตรา ๒๗ (๖) ที่ห้ามขายเหล้าในสถานบริการน้ำมันและผู้ดื่มเหล้าในปั๊มน้ำมันก็จะผิด มาตรา ๓๑ (๕) ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ ซึ่งทั้งสองกรณีมีโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ปั๊มน้ำมันที่เป็นที่ตั้งของร้านค้าเองก็อาจถูกกระทรวงมหาดไทย เพิกถอนใบอนุญาตสถานประกอบการน้ำมันได้ด้วย

คนตี้มไม่ได้ขับ ถูกจับ ได้เหมือนกัน

ช่วงเทศกาลต่าง ๆ ที่มีวันหยุดยาว อย่างเช่น สงกรานต์หรือปีใหม่ จะเห็นภาพผู้คนแห่รถไปท่องเที่ยวต่างจังหวัดกันเป็นหมู่คณะ และบางครั้งก็มีการตี้มเหล่านี้บนรถเพื่อความสนุกสนานด้วย การกระทำนี้เป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย เพราะอาจก่ออันตรายร้ายแรงบนท้องถนนขึ้นได้ ซึ่งเจ้าพนักงานก็พยายามอย่างสุดความสามารถที่จะป้องกันเหตุเหล่านี้ และวิธีหนึ่งก็คือการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดกรณีการตี้มเหล่านี้หรือเบียร์ในรถ แม้ว่าผู้ขับรถไม่ตี้ม แต่ถ้าผู้ที่โดยสารมาด้วยตี้มสุรา หรือเบียร์ในรถ ไม่ว่าจะตี้มขณะที่รถวิ่งอยู่บนท้องถนน หรือจอดอยู่ข้างทางเท่า คนขับรถก็มีความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔ มาตรา ๓๑ (๗) และมีความผิดตามมาตรา ๔๒ ถูกจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน ปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สรุปว่าคนตี้มไม่ได้ขับก็มีสิทธิถูกจับได้เหมือนกัน

เป่าก็ผิด ไม่ยอมเป่า ก็ผิด

การมีเมฆาขณะขับรถอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุร้ายแรง แต่ก็มีผู้ละเมิดกฎหมายกันประจำ ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องมาตั้งด่านตรวจหานักตี้มที่ไม่ยอมทำตามกฎหมาย นักตี้มที่ขับไปแล้วเจอด่านตำรวจบังคับให้เป่าตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ บางคนอาจใช้วิธีไม่ยอมให้เป่าลมหายใจลงในเครื่องทดสอบปริมาณแอลกอฮอล์ เพราะรู้ว่า ตำรวจไม่มีอำนาจบังคับให้ทำได้ และคิดว่าเมื่อไม่เป่าก็ไม่มีความผิดให้เอาผิดได้ นับเป็นความเข้าใจที่ผิด เพราะปัจจุบันมีการปรับปรุงพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๕๗ มาตรา ๑๔๒ สาระสำคัญคือหากผู้ขับที่ไม่ยินยอมเป่าทดสอบให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้นั้นฝ่าฝืนขับที่รถขณะเมาสุราและจะมีผลให้ผู้ที่ไม่ยอมเป่าทดสอบปริมาณแอลกอฮอล์ได้รับโทษเท่ากับผู้ที่เมาแล้วขับ คือจำคุกไม่เกิน ๑ ปี ปรับ ๕,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และพักใช้ใบอนุญาตขับรถไม่น้อยกว่า ๖ เดือน หรือเพิกถอนใบอนุญาต สรุปว่าเป่าก็ผิด ไม่ยอมเป่าก็ผิด ทางที่ดีต้องแก้ไขจากต้นเหตุ คือไม่ควรตี้มสุราแล้วขับรถ

ควงปืน บนท้องถนน

อาวุธปืนเป็นสิ่งหนึ่งที่กฎหมายควบคุมอย่างเข้มงวดในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะซื้อไว้ในครอบครอง ตลอดจนการพกพาไปในสถานที่ต่างๆ ด้วย เนื่องจากอาจเกิดเหตุที่เป็นภัยกับผู้อื่นได้ แม้ว่าเราจะมีทั้งใบอนุญาตให้มีปืน และใบอนุญาตให้พกปืนแล้วก็ตาม แต่กฎหมายก็ยังมีข้อห้ามไว้สำหรับการนำอาวุธปืนออกมาพกอย่างเปิดเผยในที่ชุมนุมชน อย่างเช่น งานประเพณี มหรสพ หรืออื่นๆ ซึ่งอาจทำให้เกิดความหวาดกลัวขึ้นได้ ยกเว้นแต่จะเป็นเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยหรือรักษาสันติภาพของทางรัฐ ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๗๐ มาตรา ๘ ทวิ วรรค ๒ ประกอบมาตรา ๗๒ ทวิ วรรค ๒ กำหนดโทษของผู้ที่มีใช้เจ้าพนักงานหรือผู้ที่กฎหมายอนุญาต แต่พกอาวุธปืนอย่างเปิดเผยในสาธารณะว่า ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๖ เดือน ถึง ๕ ปี และปรับตั้งแต่ ๑,๐๐๐ บาท ถึง ๑๐,๐๐๐ บาท

พกปืน ต้องมี ใบอนุญาต

แม้ว่าคนที่ครอบครองปืนจะได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้ได้ตามกฎหมายแล้ว แต่กฎหมายก็ไม่อนุญาตให้พกปืนออกไปนอกสถานที่ได้อย่างเสรี เพราะว่าอาจก่ออันตรายต่อบุคคลอื่นขึ้นได้ การจะนำปืนติดตัวไปนั้น จำเป็นจะต้องมีใบพกพา ใบพกพาที่วราชอาณาจักรหรือในเขตจังหวัด (ป.๑๒) ซึ่งผู้ใดประสงค์มีใบพกพา ต้องยื่นคำร้องต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตและผู้ได้รับใบพกพาจำเป็นต้องมีคุณสมบัติตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ตัวอย่างเช่น เป็นเจ้าพนักงานซึ่งปฏิบัติหน้าที่ควบคุมทรัพย์สินของรัฐบาล ข้าราชการตั้งแต่หัวหน้าแผนกหรือเทียบเท่าขึ้นไปผู้มีหน้าที่ในการปราบปรามหรือการปฏิบัติงานในการฝ่าอันตราย อย่างไรก็ตามสำหรับผู้ครอบครองปืนที่มีเจ้าหน้าที่ที่มีใบอนุญาตพกปืนแต่มีเหตุเร่งด่วนตามสมควรแก่เหตุ เช่น คุณสมศักดิ์เพิ่งขายสินค้าได้เงินมาหลายแสนบาทและจำเป็นต้องนำไปฝากธนาคาร ซึ่งอยู่ห่างไกลอันเป็นเส้นทางที่มีโจรผู้ร้ายชุกชุม จึงพกปืนที่ชอบด้วยกฎหมายไปด้วยโดยไม่มีใบอนุญาตพกพา การกระทำดังกล่าวอาจอ้างได้ว่าเพราะเป็นความจำเป็นและเร่งด่วน แต่หากใครฝ่าฝืนหรือพกปืนโดยไม่เข้าข้อยกเว้นดังกล่าว ถือว่ามีความผิดตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗๒ ทวิ วรรค ๒ จำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

อยากมีไว้ ป้องกันตัว

สังคมปัจจุบันที่เราไว้วางใจคนแปลกหน้าไม่ได้ ไม่รู้ว่าเป็นผู้ร้ายหรือผู้ดี ทำให้บางครั้งเราก็อยากจะมีอาวุธไว้ป้องกันตัวเอง คนในครอบครัวและทรัพย์สินของเรา ให้ปลอดภัยจากผู้ที่มามุ่งร้าย โดยเฉพาะอาวุธปืน อย่างไรก็ตามอาวุธปืนเป็นสิ่งที่สามารถทำอันตรายผู้อื่นให้บาดเจ็บสาหัสหรือถึงแก่ชีวิตได้ ดังนั้นเพื่อความปลอดภัยและสุขสงบของสังคม จึงต้องมีกฎหมายมาควบคุมการซื้อขาย ครอบครองและการใช้อาวุธปืนอย่างเข้มงวด ปืนถือเป็นอาวุธที่อาจเป็นอันตรายได้จึงต้องมีกฎหมายมาเกี่ยวข้องเพื่อสร้างความปลอดภัยให้กับคนในสังคม ดังนั้นหากต้องการมีอาวุธปืนไว้ป้องกันตัว ต้องแจ้งจดทะเบียนต่อเจ้าหน้าที่พนักงานตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗ ทั้งนี้ หากฝ่าฝืนไม่แจ้งเจ้าหน้าที่พนักงาน ต้องระวางโทษจำคุก ๑ - ๑๐ ปี และปรับตั้งแต่ ๒,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท ตามมาตรา ๗๒ วรรคแรก

คณะผู้จัดทำ

การส่งเสริมการเรียนรู้กฎหมายเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน
สำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะผู้จัดทำ

คณะที่ปรึกษา

นายประเสริฐ บุญเรือง	ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
ศาสตราจารย์พิเศษ วิชาญ วิชาญสรอรรถ	ปลัดกระทรวงยุติธรรม
นายอำนาจ วิชาญวดี	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
นางวัฒนาพร ระงับทุกข์	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
นางสาวรัตนา แสงบัวเผื่อน	ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
นายชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์	ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๐)
นายชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ	ปลัดกระทรวงยุติธรรม (พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๐)
นายบุญรักษ์ ยอดเพชร	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๒)
นางกรรณิการ์ แสงทอง	รองปลัดกระทรวงยุติธรรม (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๑)
นางสาวนิจสุดา อภินันทาภรณ์	ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๒)

ผู้รับผิดชอบโครงการ

๑. นายเฉลิมชัย พันธุ์เลิศ
 ๒. นายชาติ โพธิ์งาม
- นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

คณะผู้พิจารณาเอกสาร

๑. นางสุกัญญา งามบรรจง
 ๒. นางสาววิวรรณ จตุรพิชพร
 ๓. นายวรายุภัสร์ พัชรปรียานันท์
 ๔. นางสาวดวงตา พลพุทธรักษ์
- ที่ปรึกษาด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๑)
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
นิติกรชำนาญการ สำนักกฎหมาย
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
นิติกร สำนักกฎหมาย
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

๕. นางสาวสาธนา ชณะรัตน์	ผู้อำนวยการกองส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
๖. นางสาวลัดดา คำทิพย์	นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
๗. นางสาวศิรินทรา แสงศร	นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
๘. นายวัฒนากร สันนุ้ย	หัวหน้ากลุ่มงานกฎหมายและช่วยเหลือประชาชน สำนักงานกองทุนยุติธรรม
๙. ว่าที่ร้อยตรีหญิง นที แวจะโปะ	นักวิชาการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๐. นางอุษณา ช่างหล่อ	พนักงานคุมประพฤติชำนาญการพิเศษ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
๑๑. นายธนพล เดชะเรืองศิลป์	พนักงานคุมประพฤติปฏิบัติการ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
๑๒. นายดำรงศักดิ์ กาญจนสุวรรณ	พนักงานคุมประพฤติ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
๑๓. นางสาวขวัญชนก เทพวงศ์	นิติกรชำนาญการ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
๑๔. นายพงศ์ศิระ นิมมานพ	นิติกรปฏิบัติการ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
๑๕. นายยุรพันธ์ ทุมมาศ	นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
๑๖. นางสาวเสาวลักษณ์ เหมรา	ที่ปรึกษากฎหมายประจำคณินิยุติธรรมส่วนกลาง กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
๑๗. นายปรัชญา จ้างประเสริฐ	นักการโสตทัศนศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
๑๘. นางสาวจิตติพร ฉิมพลีนาศรม	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
๑๙. นายเฉลิมชัย พันธุ์เลิศ	ผู้อำนวยการสถาบันสังคมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒๐. นางสาวกิตยาภรณ์ ประยูรพรหม	นักวิชาการศึกษานำวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒๑. นายชาวิต โพธิ์งาม	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒๒. นายวชิระ ชัยสุนทร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต ๓๒

๒๓. นายदनัย หอมพนา
นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๙
๒๔. นางศรีนทร ตั้งหลักชัย
เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒๕. นางสาวสุชาดา อร่ามเรือง
เจ้าหน้าที่สถาบันสังคมศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒๖. สิบเอกธีรศักดิ์ ปิงกุล
ครู โรงเรียนบ้านพงแขม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๔
๒๗. นายกลิน สิมลี
ครู โรงเรียนเมืองปทุมรัตน์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒
๒๘. นายวรวิทย์ ดันเหลียง
ครู โรงเรียนวัดโพธิ์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต ๒
๒๙. นางศรีอรุณ วิชชาพิณ
นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๔
๓๐. นายอำนาจ พงษ์อินทร์วงศ์
นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๔
๓๑. นางนาฏนภา จุลเกาะ
นักจัดการงานทั่วไปปฏิบัติการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๔
๓๒. นางสาวสินีนาง วรณทอง
เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๔
๓๓. นายนนท์นที เทือกศรี
เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๘
๓๔. นางสาวภัทรีชนันท์ พระภูจำนงค์
ครู โรงเรียนอนุบาลสตึก(ประชาอนุสรณ์)
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๔
๓๕. นายสมานชัย ริดจันดี
ครู โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑
๓๖. นางหทัยา เข็มเพชร
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๕
๓๗. นายประดิษฐ์ อุ่มเอิบ
ครู โรงเรียนรับใหญ่ว่องกุลสถกกิจพิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๘
๓๘. นายชัยชาญ ปรางค์ประทานพร
ครู โรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๐
๓๙. นางปณิตา ลือขจร
ครู โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๖
๔๐. นายดิเรก อุทรทวีการ ณ อยุธยา
ครู โรงเรียนระยองวิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘

๔๑. นายพงษ์ศักดิ์ดา นามประมา	ครู โรงเรียนสุเมธเส้าพิทยาคาร
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๐
๔๒. นายสินธ์ สิงห์ศรี	ผู้อำนวยการ โรงเรียนศรีบัวบานวิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๒
๔๓. นางสาวฉัตรภรณ์ รักษาภักดี	ครู โรงเรียนพังโคนวิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๓
๔๔. นายชูชาติ สุทธิบุตร	ครู โรงเรียนชนบทศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕
๔๕. นายไวยัช ตะวัน	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖
๔๖. นายทองคุณ หนองพร้าว	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒
๔๗. นายदनัย คำผุย	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๓
๔๘. นายประสิทธิ์ ภูมาศ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๕
๔๙. นางพัชรา สิทธิอาษา	ครู โรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๖
๕๐. นายสวิท ชัยอำนาจ	ครู โรงเรียนน้ำปาดชนูปถัมภ์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๗
๕๑. นายเชษฐา กลิ่นเทศ	ครู โรงเรียนบึงสามพันวิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔๐
๕๒. นางดวงกมล เรืองเพชร	ครู โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔๑
๕๓. นายกิจจา มหาวิจิตร	ครู โรงเรียนนวมินทราชูทิศ มัชฌิม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔๒
๕๔. นายอำนาจ พุทธชาติ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานศึกษานิเทศก์จังหวัดบุรีรัมย์
๕๕. นายวิบูลย์ศักดิ์ พระภูจำนงค์	ข้าราชการบำนาญ
๕๖. นายสุรัตน์ เสาร์แก้ว	ข้าราชการบำนาญ
๕๗. นายวัฒนา อัครพานิช	ข้าราชการบำนาญ

บรรณาธิการ

๑. นายเฉลิมชัย พันธุ์เลิศ	นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๒. นายชาวิต โพธิ์งาม	นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ออกแบบปกและศิลปกรรม

นางศรีเมือง บุญแพทย์	ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำว้าง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๓ |
|----------------------|--|

รายชื่อผู้จัดทำ
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
การเสริมสร้างทักษะทางกฎหมาย

รายชื่อผู้จัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน การเสริมสร้างทักษะทางกฎหมาย

กิจกรรม	รายชื่อผู้จัดทำ
หลักตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน	นางกรรณิการ์ แสงทอง
รู้จักลิขสิทธิ์	นางดวงกมล เรืองเพชร นางหทัยา เข้มเพ็ชร นางสาวเสาวลักษณ์ เหมรา ว่าที่ร.ต.หญิงนที แวจะโปะ
สิทธินั้น สำคัญไฉน	นางพัชรา สิทธิอาษา นางหทัยา เข้มเพ็ชร นางสาวเสาวลักษณ์ เหมรา
“นารู้ นาลอง กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค”	นายพงษ์ศักดิ์ นามประมา
สภาจำลอง	นายชัยชาญ ปรารค์ประทานพร
กฎหมายครอบครัว	นางปณิตา ลือขจร
นิติกรรมและสัญญา	นายสมานชัย รัตจันดี นายทองคุณ หนองพร้าว นายเชษฐา กลิ่นเทศ นายกิจจา มหาวิจิตร
กฎหมายครอบครัว	นายกิจจา มหาวิจิตร นายเชษฐา กลิ่นเทศ
การละเมิด	นายสวิต ชัยอำนาจ นายประดิษฐ์ อุ่มเอิบ
จะทำวันนี้ให้ดีที่สุด	นายวัฒนา อัครคพานิช
บัวไม่ให้ช้ำ น้ำไม่ให้ขุ่น	นายวัฒนา อัครคพานิช

ภาคผนวก

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ
การส่งเสริมการเรียนรู้กฎหมายเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน
สำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(สำเนา)

คำสั่งกระทรวงยุติธรรม

ที่ ๑๖ /๒๕๖๑

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้กฎหมายเกี่ยวกับชีวิตประจำวันสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สืบเนื่องจากการประชุมคณะหัวหน้าส่วนราชการระดับปลัดกระทรวงหรือเทียบเท่าโดยมี นายกรัฐมนตรี (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) เป็นประธาน ได้มอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการร่วมกับกระทรวงยุติธรรมสร้างพื้นฐานความรู้ด้านกฎหมายที่จำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวันหรือในการประกอบอาชีพแก่ประชาชน

เพื่อเป็นการสร้างการรับรู้ให้เด็กและเยาวชนได้มีความรู้ความเข้าใจทางกฎหมายในการดำเนินชีวิต และเพื่อปลูกจิตสำนึกที่ดีในการอยู่ร่วมกันในสังคมของเด็กและเยาวชน โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมาย ด้านสิทธิเสรีภาพ และกระบวนการยุติธรรม ทั้งมีผลให้เกิดความเคารพต่อกฎหมาย การคุ้มครองสิทธิตนเอง การไม่ไปล่วงละเมิดกฎหมาย ตลอดจนจนเป็นการป้องกัน อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา ๒๑(๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้กฎหมายเกี่ยวกับชีวิตประจำวันสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑	รองปลัดกระทรวงยุติธรรม
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านบริหารความยุติธรรม	ประธานคณะกรรมการ	
๑.๒	อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	รองประธานคณะกรรมการ	
๑.๓	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ	คณะกรรมการ	✓
๑.๔	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ	คณะกรรมการ	✓
๑.๕	ผู้แทนสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ	คณะกรรมการ	✓
๑.๖	ผู้แทนสำนักงานกิจการยุติธรรม	คณะกรรมการ	
๑.๗	ผู้แทนกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ	คณะกรรมการ	
๑.๘	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	คณะกรรมการ	
๑.๙	นางสาวดวงพร อุกฤษณ์
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน
กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	คณะกรรมการ
และเลขานุการ	
๑.๑๐	นางสุภาภรณ์ ชมชัย
หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบงานคดี
สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน	คณะกรรมการ
และผู้ช่วยเลขานุการ	
๑.๑๑	นายเศรษฐ์ อินทร์สุวรรณ
หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบงานพฤตินิสัย
สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน	คณะกรรมการ
และผู้ช่วยเลขานุการ	

/ ๑.๑๒ ...

-๒-

๑.๑๒ นางอุษณา ช่างหล่อ
พนักงานคุมประพฤติชำนาญการพิเศษ
สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน	คณะทำงาน
และผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๑๒ นายสุนทร เผือกพงษ์
นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการ
สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน	คณะทำงาน
และผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๑๓ เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากสำนักงานกฎหมาย
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	คณะทำงาน
และผู้ช่วยเลขานุการ

๒. อำนาจหน้าที่

๒.๑ ร่วมกันพิจารณาจัดทำหลักสูตร สนับสนุนการเรียนการสอน และจัดทำคู่มือกิจกรรมการเรียนรู้กฎหมายเกี่ยวกับชีวิตประจำวันสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ให้สอดคล้องกับผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้น สนับสนุนการขับเคลื่อนกิจกรรมการเรียนการสอนกฎหมายในโรงเรียนทั่วประเทศรวมทั้งการติดตามประเมินผล

๒.๒ รายงานผลการดำเนินการเสนอปลัดกระทรวงยุติธรรมพิจารณา

๒.๓ ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากกระทรวงยุติธรรม

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑

(ศาสตราจารย์พิเศษวิศิษฎ์ วิศิษฎ์สรอรรถ)
ปลัดกระทรวงยุติธรรม

๑๒
รองปลัดกระทรวง..... วันที่ ๑๖/๑๒/๖๑
อธิบดี..... วันที่ ๑๖/๑๒/๖๑
รองอธิบดี..... วันที่ ๑๖/๑๒/๖๑
ผู้อำนวยการสำนัก..... วันที่ ๑๖/๑๒/๖๑
หัวหน้ากลุ่มงาน..... วันที่ ๑๖/๑๒/๖๑
เจ้าหน้าที่พิมพ์งาน..... วันที่ ๑๖/๑๒/๖๑

Blank rounded rectangular box for writing.

Lined writing area with horizontal dashed lines.

Blank rounded rectangular box for notes or title.

Lined writing area with horizontal dotted lines.

Blank rounded rectangular box for writing.

Lined writing area with horizontal dashed lines.

จัดพิมพ์โดย

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ